

Tribuna Școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 258 (1 344)
Simbătă 17 decembrie 1983

12 pagini — 2,50 lei

NOUL AN 1984

Intimplăm noul an 1984 pregătindu-ne să sărbătorim aniversarea a 36 de ani de la proclamarea Republicii noastre, eveniment de înaltă semnificație istorică în devenirea socialistă a patriei noastre. Încheiem, în același timp, primul trimestru al anului școlar, cu grija de a realiza integral toate sarcinile didactice și educative prevăzute pentru această perioadă a anului de învățământ. Asigurăm, acolo unde este cazul, luarea tuturor măsurilor ca în perioada de vacanță să recuperăm eventualele rămășițe în urmă ale unora dintre elevii noștri, în așa fel încât cel de al doilea trimestru al anului școlar să poată fi început sub cele mai bune auspicii, cu garanția că va constitui încă o rodnică etapă a muncii educatoarelor, învățătorilor și profesorilor din întreaga țară.

Perioada de vacanță de iarnă, nenumăratele acțiuni, în principal cu caracter educativ, dar și instructiv — printre care un moment deosebit îl constituie organizarea Pomului de Iarnă — pot deveni un mijloc de cea mai mare însemnătate pentru intensificarea activităților menite să contribuie la educarea patriotică a elevilor, la dezvoltarea concepțiilor lor științifice, materialist-dialectice despre lume și existență, la cultivarea trăsăturilor nobile ale eticii și echității socialiste.

Vom intra în curând în anul nou 1984, an care va constitui pentru întreaga noastră țară un nou pas pe calea progresului neîntrerupt al economiei naționale, științei, culturii și nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, dar și un moment de bază în înfăptuirea cu succes a cincinalului 1981—1985 și în pregătirea condițiilor pentru cincinalul următor. În 1984 — așa cum s-a anunțat — va avea loc un eveniment de însemnătate istorică în viața poporului nostru: Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, cel mai înalt forum al afirmării creșterii neîntrerupte a rolului conducător al partidului în viața societății noastre, în călăuzirea înțeleaptă și fermă a poporului nostru pentru făurirea noului orinduirii.

Vom dedica succesele muncii noastre și împlinirii a patru decenii de la acel nefericit 23 August 1944, zi a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a deschis larg calea marilor și profundelor transformări revoluționare ale României socialiste.

Vom aniversa în noul an 1984 împlinirea a 45 de ani care s-au scurs — aureolind cu fiecare an care trece cronica neamului nostru — de la acel 1 Mai 1939, zi a marilor demonstrații populare antifasciste și antirăzboinice din București în fruntea cărora, s-a aflat tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu (Petrescu). Este un moment cu neegalate semnificații revoluționare în marile fapte de luptă eroică ale poporului nostru, care stă cu cinste alături de Călugărenii, de Podul Înalt și de alte mari evenimente istorice.

Se împlinesc două secole de la Răscoala în fruntea căreia Horea, Cloșca și Crișan anunțau, peste vremuri, marile împliniri de astăzi, de dreptate, libertate și unitate națională ale poporului nostru. Sint, de asemenea, 125 de ani de la Unirea Principatelor Române, despre care Mihail Kogălniceanu spunea că reprezintă „dorința cea mai mare, cea mai generată, simțită de toate generațiile trecute, aceea care este sufletul generației actuale, aceea care, împlinită, va face fericirea generațiilor viitoare”.

În noul an 1984, este bine ca atenția noastră să se îndrepte cu precădere spre îmbunătățirea radicală a educației comuniste a cadrelor didactice, a elevilor și a studenților, astfel încât, urmărind însușirea cunoștințelor și a deprinderilor și obținerea de rezultate bune la învățatură pe toate treptele de învățământ, să aducem procesul de accelerare a cultivării virtuților etice, patriotice și moral-cetățenești de către fiecare elev și student în parte. Să utilizăm cu și mai mult discernământ, cu și mai multă eficiență timpul de muncă cu elevii și studenții în fiecare sală de clasă, laborator și atelier, utilizând la întreaga lor capacitate toate mijloacele de învățământ de care dispunem și stimulând, în continuare, spiritul de creație al cadrelor didactice și elevilor, pentru continua autodotare și dezvoltare a bazei materiale a unităților de învățământ. Să inserăm printre obiectivele centrale ale activității noastre întărirea disciplinei în muncă, perfecționarea activității, crearea celui mai favorabil climat de muncă în colectivele didactice, manifestând cu toată fermitatea o opinie puternică de sancționare a oricăror manifestări de indisciplină, de dezordine, de abatere de la normele eticii și echității socialiste sau de comportare în spiritul concepțiilor retrograde, inapolate, mistice, naționaliste, șovine sau de altă natură.

Să intensificăm colaborarea atât în cadrul realizării Programului unitar al muncii educative pe anul școlar 1983—1984, ca indicator de bază al evaluării activității cadrelor didactice cât și al tuturor celorlalte manifestări cu caracter educativ, cu organizațiile de U.T.C. și de pionieri, cu comitetele cetățenești ale părinților, cu organizațiile sindicale din școli, pentru a întări conștient unitatea de acțiune și capacitatea de acțiune în muncă a tuturor factorilor educativi.

Să concretizăm manifestarea recunoștinței noastre față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, față de tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, pentru grija deosebită pe care o acordă învățământului din țara noastră, activității cadrelor didactice, pregătirii pentru muncă și pentru viață a generațiilor tinere, schimbul de miine al națiunii noastre socialiste, prin îndeplinirea exemplară a politicii Partidului Comunist în domeniul învățământului, prin depunerea la catedră, în unitățile de învățământ, a unei activități inobilate de dăruire, de pasiune și de spirit revoluționar.

Să inserăm anul 1984 în dezvoltarea învățământului din țara noastră ca o nouă etapă înconunată de succes, îmbogățită prin roadele ei cu mai folositoare și mai bogate.

LEGĂMÎNTUL DE PACE

Poporul român a avut întotdeauna vocea păcii. Aruncind o privire oricât de sumară asupra milenarelor sale existențe, îți dai seama că oștile locuitorilor de la Dunăre și Carpați și de la „marea cea mare”, conduse de bărbați viteji și luminași, și-au apărut, de fiecare dată, „nevoile și neamul”, și-au apărut, cu alte cuvinte, independența și libertatea, și înfrățite cu riurile și cu ramurile țării, au ținut piept urgiilor cotropitoare.

O spun luptele de la Rovine și Podul Înalt, de la Mărășești și Oituz, de la Oarba de Mureș și Păuliș, și din atâtea și-atâtea alte locuri intrate în conștiința neamului prin fapte de vitejie.

În același timp, poporul român a fost în permanență un factor dinamizator de apropiere a popoarelor, de vehiculare a ideilor păcii între națiuni. Sintem mândri că astăzi, continuând și amplificând aceste nobile tradiții, România socialistă, prin multiplele acțiuni inițiate și întreprinse de cel mai autorizat fruct al ei, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se află în fruntea luptei pentru pace pe planeta noastră, precum și pentru evitarea unui holocaust nuclear. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Adunarea omagială dedicată istoricului act de la 1 Decembrie 1918 și Declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernu-

lui român reflectă, încă o dată, elocvent, preocuparea statornică a țării noastre de a spune un NU! hotărât rachetelor pe continentul european, de a elibera omenirea de coșmarul pulverizării în neant.

Pacea este dorința cea mai arzătoare a întregului nostru popor. Pentru noi, oamenii școlii, însă, pacea se confundă cu însăși existența și menirea noastră. Pentru că noi lucrăm cu tinerele generații ale țării, pe care le instruiți și educăm, pe care le formăm ca buni specialiști, ca oameni de nădejde.

Noi nu uităm nici o clipă că, în toate conflagrațiile, tineretul este cel care dă jertfele cele mai mari, noi știm cu cite sacrificiul se crește, se educă și se instruieste un om. Iar dacă rachetelor nucleare le-ar fi indiferent ce oameni dezagrează în atomi — instruiți sau neinstruiți, educați sau needucați — noi privim cu gravă îngrijorare cursa delirantă a înarmărilor și ne alăturăm glasul la glasul întregii planete, făcând tot ce ne stă în putință pentru a salva omenirea de la autodistrugere.

Avem certitudinea că realismul și luciditatea vor triumfa pe continentul european și pe întreg globul terestru care, din spațiile siderale, se vede curat, albastru și deosebit de pașnic.

DIMITRIE RACHIICI

ACȚIUNI DE VACANȚĂ

A intrat în tradiția vacanțelor de iarnă organizarea unor acțiuni și manifestări care mobilizează puternic întregul interes al copiilor. Exprimând grija deosebită a partidului și statului nostru, personala tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și tovarășii academicieni doctor inginer Elena Ceaușescu față de copiii patriei noastre, de copilăria fericită și viitorul luminos al tinerelor generații, toate aceste acțiuni și manifestări au — pe lângă caracterul lor recreativ — un bogat conținut educativ, înalte semnificații patriotice revoluționare.

Recent, printr-o Hotărâre a Biroului Permanent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., s-au aprobat măsurile cu privire la organizarea Revelionului 1984 și a Pomului de Iarnă. În prevederile hotărârii, organele de învățământ, sindicatele din învățământ, organizațiile revoluționare de copii și tineret, comitetele cetățenești de părinți și toți ceilalți factori care participă la educația tineretului școlar au un bogat program de activitate pentru ca perioada de vacanță să asigure copiilor petrecerea plăcută și utilă, recreativă și educativă a acestor perioade.

Dintre manifestările acestei vacanțe amintim „Serbarea pomului de iarnă” care va avea loc în perioada 29 decembrie 1983 — 4 ianuarie 1984 în întreprinderi, instituții, unități agricole, cooperative meșteșugărești, precum și în case de cultură, cămine culturale, și unități în care se află copiii școlii speciale, case de copii ș.a.). De asemenea, în municipiile de reședință de județ, acolo unde sint întrunite condiții în perioada 23 decembrie 1983 — 8 ianuarie 1984 se organizează „orașele ale copiilor”, cu programe culturale-educative ce se vor desfășura zilnic cel mai târziu până la ora 16.

În cămine culturale, casele pionierilor și școlilor patriei, în perioada 24 decembrie 1983 — 4 ianuarie 1984 se vor organiza carnavaluri pentru pionieri, elevi și școlii ai patriei, prin grija consiliilor și a comandamentelor pionerești, împreună cu conducerea școlilor, inspectoratele școlare și comitetele cetățenești de părinți.

Pentru petrecerea în cele mai bune condiții, în mod util, și plăcut, a perioadelor de vacanță de iarnă, pentru elevi și pentru studenți se vor organiza, ca în fiecare an, tabere de odihnă și de instruire, cluburi de vacanță și vor fi inițiate și se vor desfășura ample activități culturale educative. Organizațiile U.T.C. și de pionieri își vor face un titlu de mândrie organizând în toate localitățile din țară manifestări cu conținut patriotic, revoluționar, spectacole culturale-artistice, expoziții și alte activități dedicate aniversării a 65 de ani de la făurirea statului național român, a 36 de ani de la proclamarea Republicii și a 125 de ani de la unirea Moldovei cu Muntenia. Prilej de a ilustra marile transformări petrecute în țara noastră în anii construcției socialiste, realizările de prestigiu ale economiei noastre naționale. Vom folosi activitățile și manifestările, întreaga amplă muncă educativă din această perioadă pentru cunoașterea și pretulerea de către tinerii

și copiii țării a viziilor și activităților revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit părinte și îndrumător al tinerei generații, a realizărilor istorice dobândite de poporul nostru de la cel de al IX-lea Congres al partidului, din perioada în care în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Avem posibilitatea să organizăm activități pentru cunoașterea de către copii și tineri a politicii de pace, prietenie și colaborare, a strălucitelor inițiative promovate de țara noastră în domeniul dezarmării, al instaurării unei noi ordini economice și politice în întreaga lume contemporană, a prestigiului și prețurii deosebite de care se bucură în întreaga lume tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

Activitățile organizate vor reliefa, de asemenea, stima deosebită și dragostea neamurilor a oamenilor muncii față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, grațitudinea pentru grija cu care se ocupă pentru dezvoltarea științei, culturii și învățământului, de creșterea și educarea tinerelor generații, de formarea omului nou, constructor conștient și devotat al socialismului.

Vom mobiliza copiii să participe la manifestările tradiționale organizate în această perioadă cum sint Decada cărții românești, Festivalul filmului la sate, Săptămâna filmului pentru copii și tineret ș.a.

Organizațiile sindicale, ale femeilor, U.T.C., U.A.S.C.R. și ale pionierilor, precum și conducerea unităților de învățământ vor întocmi programe proprii de măsuri pentru organizarea revelionului, serbării pomului de iarnă și a vacanței de iarnă a elevilor și studenților.

Întreaga activitate desfășurată în această perioadă, sub conducerea și îndrumarea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, va fi cu atât mai eficientă cu cât va contribui mai efectiv la intensificarea muncii de educare politică, patriotică și revoluționară a tineretului, cu cât va avea un program din ce în ce mai bogat în conținut patriotic, militant, revoluționar care să reflecte transformările calitative survenite în activitatea economică socială a țării, să redea veridic viața nouă, demnă și fericită a poporului nostru, bucuria muncii libere, dorința lui fierbinte de pace. În perioada de vacanță, în măsura în care condițiile permit, se pot organiza și unele activități cu caracter instructiv-educativ, îndeosebi pentru copiii care au participat la lucrările din agricultură din această toamnă și au nevoie de un sprijin mult mai aprobat și mai eficient din partea cadrelor didactice.

Să luăm toate măsurile pentru a asigura — pe baza Hotărârii Biroului Permanent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind organizarea Revelionului 1984 și a Pomului de Iarnă — condiții optime tuturor copiilor pentru a beneficia din plin, pentru a se bucura de tot ceea ce partidul și statul nostru pun la dispoziția tinerelor generații, mlădițele de astăzi, viitorul de miine al națiunii noastre socialiste.

AL. TUDOR

Colectivul revistei „Tribuna școlii” adresează cititorilor și colaboratorilor, cadrelor didactice din întreaga țară cele mai calde felicitări cu prilejul celei de a 36-a aniversări a proclamării Republicii și al Noului An 1984, urări colegiale de succes în înfăptuirea neabătută și exemplară a politicii Partidului Comunist Român în domeniul învățământului, a indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, privind pregătirea tinerelor generații pentru muncă și pentru viață, educarea revoluționară a elevilor și studenților. Vă dorim, dragi colege și colegi — educatoare, învățători și profesori — un an cu pace în întreaga lume, cu sănătate și fericire pentru dumneavoastră, pentru familiile dumneavoastră, pentru toți cei ce vă sint dragi.

150 de ani ai primei școli din Pitești

Medalion Miron Nicolescu

Purtăm pe umeri o mare răspundere

S-au împlinit 150 de ani ai Școlii Nr. 1, prima școală de slovă românească din Pitești. În acest răstimp, ea a sădit lumina învățării de carte în cugetele a aproape 10.000 de elevi, lumină menită să rodească ca și sămânța în ogor. Acum, la ceas jubiliar, dar și de noi angajamente, sintem bucurosi și constatăm că de pe băncile acestei școli au plecat în viață oameni care au știut să rămână oameni și să fie folositori orașului lor, țării lor. Folositori cu sporul de știință și conștiință dobândită aici, cu puterea faptei lor închinată propagării patriei.

Cuvintele noastre sint prea sărace ca să poată evoca truda dusă adesea până la sacrificii materiale a altor dascăli înaintași care au avut de îndeplinit, poate, una dintre cele mai dificile meserii — aceea de crescători de oameni — consolidând an de an tradiția și bunul renume al acestei școli care, iată, astăzi este prima școală din județ. Dogorind la fiacără iubirii de patrie și a dragostei de cultură, dascălii școlii au făcut și continuă să facă și astăzi din școală rampa de lansare, devenind sprijinul moral și exemplul pentru atitea mii de tineri ce trăiesc în viață. Pentru luminosul lor act de cultură, înfăptuit într-una din cetățile naționale ale spiritului, cum este și școala pe care o slujim astăzi, la rindu-ne, ca dascăli, se cuvine să le aducem un luminos omagiu.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul școlii românești moderne, fundamentate pe baze științifice, ne-a cerut să fim nu numai în pas cu știința, ci și cu vremea, construind acel om nou capabil să edifice societatea socialistă și comunistă. Dorind să fie la înălțimea încrederii acordate, a exigențelor epocii, a „Epocii Ceaușescu”, colectivul de cadre didactice de la această școală s-a străduit să dea societății cadre

munca în uzină și pe ogoare, cit și pentru a-și continua studiile la liceu și facultate, pentru a-și aduce, apoi, o contribuție și mai mare la industrializarea socialistă, la înfăptuirea noii revoluții agrare, la formarea omului nou, a revoluționarului și patriotului, așa cum ne-o cerea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de la Mangalia.

Tot în spațiul de muncă și de creație al acestei școli s-au experimentat și înfăptuit cu succes introducerea noii tehnologii didactice, aplicarea metodelor moderne de predare la matematică, fizică, chimie, biologie etc. De asemenea, cu elevii și profesorii acestei școli, au ținut lecții practice generațiile de studenți de la Facultatea Pedagogică a Institutului de Învățământ Superior din Pitești.

Progresul școlar tot mai mare înregistrat, an de an, de școala noastră se datorește, fără îndoială, bunei pregătiri a corpului profesional (majoritatea au deja gradul didactic I), competenței și dăruirii investite în pregătirea pentru muncă și viață a elevilor, fermității cu care întregul proces instructiv-educativ este îndrumat de organizația de partid din școală.

Făcând bilanțul ultimului deceniu, evidențind rezultatele bune și foarte bune, inițiativele acestei școli, nu putem să nu recunoaștem că avem întrunite toate condițiile morale și materiale să înfăptuim mai multe pe nobilul tărâm al instrucției și educației unei generații studioase. Purtăm pe umeri o mare răspundere — formarea omului nou, înarmat cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane — ceea ce presupune înțelegerea în școala noastră a unei mari exigențe și a muncii responsabile. Ne angajăm, prin urmare, în fața propriei noastre conștiințe, să fim oameni devotați a partidului, dirizinti ai dragostei

La începutul acestei luni, la Giurgiu, în amfiteatrul Liceului de Matematică-Fizică „Ioa Maiorescu”, în prezența unui număr mare de cadre didactice, s-au desfășurat lucrările unei prestigioase manifestări științifice, prilejuate de comemorarea a 80 de ani de la nașterea savantului Miron Nicolescu.

Organizată de Inspectoratul Școlar Județean, Casa Personalului Didactic, Filiala Giurgiu a Societății de Științe Matematice din Republica Socialistă România, manifestarea dedicată ilustrului matematician, creatorul unei puternice școli de analiză matematică de la care ne-au rămas lucrări fundamentale în dezvoltarea matematicii și propagarea științei românești, a debătut tema: „Funcții speciale, funcții elementare în învățământ”.

Medalionul Miron Nicolescu a cuprins un simpozion, în cadrul cărui academiician Nicolae Teodorescu, președintele Societății de Științe Matematice din R.S. România, a vorbit despre: „Miron Nicolescu, savantul”; profesorul universitar de la Universitatea București, Solomon Marcus, despre: „Miron Nicolescu, profesorul”; profesorul universitar Cabiria Andreian-Cazacu, decanul Facultății de Matematică, Universitatea București, a prezentat comunica-

rea: „Contribuții aduse de Miron Nicolescu la dezvoltarea matematicii românești”; dr. Gheorghe Bucur, cercetător științific la I.N.C.R.E.S.T., a prezentat: „Contribuții la teoria potențialului”. De asemenea, au mai prezentat referate și comunicări științifice cadre didactice, profesori de matematică, inspectori școlari de specialitate.

Cu prilejul acestui medalion, s-a deschis și expoziția documentară, organizată prin strădania Elizei Roman, cuprinzând lucrări din Fondul Miron Nicolescu al Bibliotecii Academiei R.S. România: celebrul tratat de „Analiză matematică” în trei volume — unul din primele din lume de acest gen, Memoriul de titluri și lucrări ale lui Miron Nicolescu și „Bibliografia matematică în România”, care dau o imagine asupra întinderii și profunzimii operei științifice a savantului, diplome conferite de academiile multor țări ale lumii și file din vasta sa corespondență cu savanți români și străini.

Manifestarea s-a bucurat de prezența tovarășului Stelian Ionescu, secretar al Comitetului Județean al P.C.R., profesor Elena-Maria Bădilă, inspector școlar general, și Marta Nicolescu Damian — fiica savantului.

RODICA GÎRLEANU

Acțiuni de perfecționare în luna ianuarie

Cursurile de reciclare, de pregătire în vederea examenului pentru deținutarea în învățământ și pentru obținerea gradului didactic II, pentru cadrele didactice din întreaga țară, se desfășoară în vacanța de iarnă a elevilor, în cadrul liceelor pedagogice și al institutelor de învățământ superior cu sarcini de perfecționare.

Pentru a afla data exactă, durata și locul desfășurării cursurilor, educatoarele și învățătorii se vor informa la inspectoratele școlare județene și ale municipiului București, iar profesorii — la institutele de învățământ superior, până la sfârșitul acestui an calendaristic.

Activitatea de perfecționare fiind o îndatorire profesională, participarea tuturor celor programați la cursul de reciclare sau înscriși la examenele de deținutură și pentru gradele didactice II și I este obligatorie.

Proba de examen pentru gradul didactic I „Probleme ale construcției socialismului în Republica Socialistă România” este prevăzută pentru perioada 10—12 ianuarie 1984, programarea detaliată pe județe și centre fiind făcută de institutele de învățământ superior (pentru profesori) și de liceele pedagogice (pentru educatoare și învățători).

Culegeri de materiale pentru perfecționarea profesorilor

În sprijinul profesorilor înscriși la cursurile de perfecționare, din inițiativa

Ministerului Educației și Învățământului, la Editura Didactică și Pedagogică au apărut, în anul 1983, următoarele culegeri de materiale, grupate pe discipline de învățământ:

Electronică, volum elaborat de colectiv de autori format din I. Spănulescu, O. Birău, I. Mușcătariu, A. Bodi și P. Cioară, R. Pârvan. Coordonatorul volumului: I. Spănulescu.

Algebră, Autori: M. Becheanu, C. Niță, Mirela Ștefănescu, A. Dincă, I. Purdea, I. D. Ion, N. Radu, T. Vraciu. Coordonator: N. Radu.

Geometrie, Coordonatori: R. Miron și D. I. Papuc. Cartea este semnată de următorii autori: A. C. Albu, F. Rado, V. Obădeanu, D. Smaranda, I. P. Popescu.

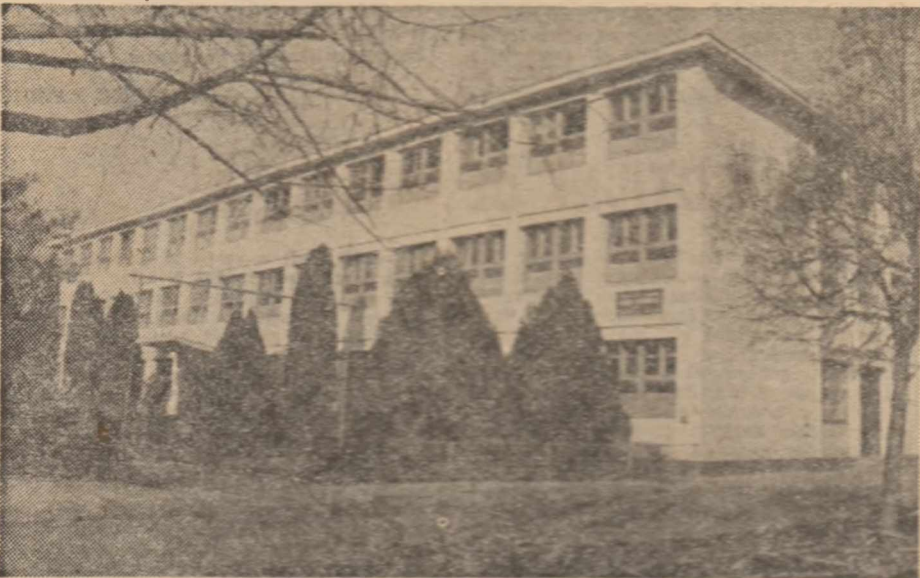
Biologie generală, volum elaborat de un larg colectiv de autori de la universitățile din București, Cluj-Napoca și Iași. Coordonatori: conf. dr. doc. D. Mișcalencu, conf., dr. St. Kiss, prof. dr. C. Toma.

Termodinamica și fizica statistică, Coordonatori: O. Gherman, Gh. Ciobanu.

Chimie anorganică, Coordonator: I. Haiduc.

Sub tipar se află, spre a fi publicate, în continuare, și alte lucrări cuprinzând materiale în sprijinul perfecționării cadrelor didactice, referitoare la alte discipline de învățământ.

V. B.

de nădejde — muncitori, tehnicieni, ingineri, medici, profesori etc. — cu un înalt nivel profesional, de conștiință politică, cetățenească, devotate patriei și partidului. Stau mărturie acestor afirmații cei 794 de absolvenți ai clasei a VIII-a din ultimii 5 ani, precum și cei 257 de absolvenți ai clasei a X-a, care s-au integrat cu succes în viață, beneficiind de o pregătire corespunzătoare, atât pentru

de patrie și popor, pe frontul instrucției și educației unei generații studioase, asigurând astfel un viitor tot mai luminos acestui lăcaș de cultură care astăzi amintează un vechi și jumbat de exilieri.

Prof. STELIANA ȘTĂNESCU
Directorul Școlii Nr. 1 din Pitești

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

Redacția revistei „Tribuna școlii” a răspuns până în prezent solicitărilor și sesizărilor adresate de cititori, fie prin corespondență personală, fie cu ajutorul inspectoratelor școlare județene, depunând eforturi de a clarifica toate situațiile semnalate și întrebările adresate. Informăm cititorii revistei că, începând cu luna ianuarie 1984, continuând să răs-

pundem și personal, vom publica cu regularitate, în paginile revistei, o rubrică de răspuns la întrebările și sesizările cititorilor, ca un dialog nemijlocit cu toți colegii care se adresează redacției.

Reamintim că revista noastră se procură, în principal, prin abonamente personale și că redacția nu poate satisface nici o cerere de numere din revistă care au apărut și nici nu poate asigura pentru toate aparițiile difuzarea prin vânzare la chioșcurile de ziare.

Aniversarea mărețului act istoric de la 1 Decembrie 1918 a avut un profund ecou în toate unitățile de învățământ de pe cuprinsul patriei, care l-au omagiat prin multiple și diverse manifestări. Numărul mare de știri sosele la redacție ne informează despre aceste manifestări, iar în cele ce urmează reproducem, pentru cititorii „Breviarului”, câteva dintre ele. „Sintem uniți sub tricolor” a fost titlul unui șir întreg de acțiuni culturale-științifice și politico-educative care au avut loc la Liceul „Solidaritatea” din Oradea. Spectacolul omagial și sesiunea de comunicări ale cadrelor didactice dedicate mărețului eveniment — ne scrie prof. Nicolae Moldovan — „au dat glas deplinei adeziuni a tuturor elevilor și profesorilor Liceului „Solidaritatea” față de politica de pace, independență și prietenie între popoare, promovată de partidul și statul nostru.” ● Profesorii de științe sociale din județul Dimbovița au participat la simpozionul cu tema: „Lupta poporului român pentru unitate statală și națională” organizat de Inspectoratul Școlar Județean, în colaborare cu Universitatea București, Institutul de Istorie Nicolae Iorga și Institutul de Studii Istorice și Social-Politice al C.C. al P.C.R. (Prof. Elena Simionescu, directorul Casei Personalului Didactic a județului Dimbovița) ● „1 Decembrie 1918 — pagină glorioasă în cartea de aur a patriei” s-a intitulat expunerea susținută de cercetătorul științific Rodica Popovici, de la Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, la Școala din comuna Rediu, județul Iași. Elevii școlii, împreună cu invitații de la Liceul de Artă și de la Filarmonica „G. Enescu” din Iași, au prezentat un valoros spectacol — „Cîntec pentru țara mea” Inv. V. Băzdăgă ● „O frumoasă lecție de patriotism” numește prof. Marian Ionescu, de la Școala Nr. 1 din Zimnicea, județul Teleorman, expoziția de artă plastică a elevilor zîmneni dedicată aniversării a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român ● În cuvinte emoționante, prof. Alexandrina Ionescu, de la Școala

Nr. 5 din Tg. Mureș ne relatează despre o excursie efectuată cu elevii claselor a IV-a ale aceleiași școli în locurile încărcate de istorie ale Blajului și Albei Iulia: „A fost, pentru copiii noștri (ne scrie corespondenta), o lecție memorabilă pentru inima și minte, lecție ce nu va fi uitată niciodată” ● Și elevii Școlii Nr. 13 din Arad au vizitat capitala Unirii cu Tara, Alba Iulia. Tot ei, în preajma aniversării mărețului eveniment, au vizitat, în orașul natal, case și edificii pline de semnificații istorice, cum ar fi locuințele corifeilor Unirii Vasile Goldis și Ștefan Cicio-Pop, clădirile în care și-au avut redacțiile ziarul „Românul” și gazeta „Tribuna poporului” ș.a. (Prof. Gh. Cămaras) ● La Drăgășani — Vilcea cadrele didactice au participat la simpozionul „Semnificația istorică a făuririi statului național unitar român — incununaire a luptei seculare a poporului pentru libertate, unitate și progres”. La școlile Nr. 1, Nr. 5 și Liceele Nr. 2, Nr. 3 și Nr. 4 din municipiul Rm. Vilcea au fost organizate expuneri și dezbateri pe tema: „Probleme ale istoriografiei române privind unitatea și continuitatea poporului român”. (Prof. Maria Dumitrescu) ● „Ideea, unității naționale în cultura și literatura română”, manifestare științifică desfășurată în cadrul cercului metodic al profesorilor de limba și literatura română din Pitești, Topoloveni și Costești, județul Argeș, dedicată glorioșului jubileu al Unirii, a fost întregită de dezbaterile asupra noului „Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române”. La dezbateri au luat parte și autoarele dicționarului, Laura Vasilescu și Marina Radulescu, (Prof. Dumitru Anghel) ● Comitetul Sindicatului Învățământului Drobeta-Turnu Severin și, Inspectoratul Școlar al Județului Mehedinți au organizat un schimb de experiență cu unități de învățământ din județul Hunedoara, pe tema: „Preocuparea consilierilor de conducere ale unităților școlare în educarea prin muncă și pentru muncă a preșcolariilor și elevilor, educarea revoluționară a acestora.” Schimbul de experiență, realizat cu deosebire la Deva și Brad, a primit un sprijin organizatoric substanțial din partea forurilor locale. (Prof. Dumitru Cojocaru) ● Tot în județul Hunedoara s-a desfășurat un alt schimb de experiență fructuos — în domeniul orientării școlare și profesionale și pregătirii forței de muncă pentru unele ramuri economice — la care au participat, alături de gazde, — ne informează prof. Gheorghe Țicău — directori ai u-

nor unități de învățământ și inspectori școlari din județul Neamț ● Un schimb de experiență și la Bacău — „Metode și procedee folosite pentru sporirea eficienței muncii de educație comunistă a tineretului școlar” — la care au participat, pe specialități, profesorii diriginți. Schimbul a constat în activități educative model — ore de dirigenție, Informări politice, acțiuni pionerești, lecții de specialitate etc. (Prof. Eugen Teirău, inspector școlar). Pentru modernizarea și creșterea eficienței predării lecțiilor, la Călărași a avut loc acțiunea „Folosirea mijloacelor audiovizuale în procesul de învățământ”, la care au participat directorii de școli, profesori de biologie, fizică și chimie, precum și reprezentanți ai Oficiului Central pentru Mijloace de Învățământ. (Prof. Rodica Krauss, director al Casei Personalului Didactic a Județului Călărași) ● La Liceul „Spiru Haret” din Tulcea s-a ținut o instruire circumscripă temei: „Conceperea, organizarea și desfășurarea activităților metodice din școală.” Au participat responsabilii cabinetelor metodice de la toate unitățile școlare din municipiul și județ. (Prof. Dorina Stan) ● Prof. Ian Mihaleci, de la Liceul Agro-industrial din Teaca, județul Bistrița-Năsăud, unul dintre organizatorii schimbului de experiență care s-a desfășurat în județul Mureș între profesorii de matematică, cu scopul organizării și optimizării laboratorului de specialitate, după ce vorbește într-o scrisoare despre importanța acestei acțiuni, ne roagă să transmitem mulțumiri gazdelor maramureșene, precum și invitația de a le întoarce vizita ● Directorii din școlile secundare 3 al Capitalei au participat, la Școala Nr. 92, la o complexă acțiune: 1. O adunare pionerească la clasa a III-a pe tema: „Munca și învățătura — îndatoriri patriotice ale fiecărui pionier”; 2. O lecție de aritmetică la clasa a II-a, la care s-a folosit un bogat material didactic; 3. O lecție de botanică la clasa a V-a. Cei prezenți au vizitat apoi cabinetele de specialitate și atelierul școlii. (Prof. Gleb Stănic) ● Ultimul număr (25) al Buletinului de Informare și Documentare a cadrelor didactice din Botoșani este consacrat, în întregime, geometriei și trigonometriei. Buletinul conține un număr apreciabil de probleme rezolvate pentru clasa a X-a și sintem informați că reprezentăntă, la acest capitol, doar Partea I.

D. CICHIRĂ

ACȚIUNI EDUCATIVE UNITARE

Școala noastră, funcționând cu două secții de predare — română și maghiară — posedă o bogată experiență în domeniul instruirii și educării elevilor. Bazându-ne pe aceasta, am proiectat întreaga muncă educativă pentru acest an școlar în lumina ideilor și indicațiilor cuprinse în cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, rostite la Consfătuirea de la Mangalia și la adunarea populară din Cluj-Napoca, cu prilejul deschiderii anului școlar. Stabilind obiectivele activităților educative, am ținut cont de rolul crescând al școlii în formarea omului nou, de contribuția pe care învățământul trebuie să o aducă la educarea elevilor în spirit revoluționar, patriotic. Orientările și îndemnul secretarului general al partidului ne-au ajutat să înțelegem și mai bine că educația revoluționară, patriotică se realizează prin întreaga activitate instructiv-educativă. Aceasta a constituit premisa stabilirii obiectivelor și acțiunilor înscrise în programul unitar al activităților educative din care voi prezenta unele aspecte de care ne-am preocupat în acest trimestru.

Consider firesc că una din direcțiile principale în care am acționat a fost valorificarea eficientă a conținutului educativ al procesului de învățământ. Am pornit de la considerentul că fiecare disciplină de învățământ contribuie la educația revoluționară a tineretului, fiecare lecție, prin conținutul ei, modelează conștiințele și înobilează sufletele elevilor.

În școala noastră activează profesori și învățători bine pregătiți, care știu să pună în valoare influența formativă a lecțiilor, să stabilească și să realizeze scopul educativ al fiecărei activități. Ei dispun de o bogată bază didactico-materială: laboratoare moderne de chimie, fizică, biologie, de cabinete și ateliere bine înzestrate, de un variat material didactic, confecționat în bună parte în școală, care pot contribui și la realizarea scopului educativ propus. În vederea intensificării influenței formative, cadrele noastre didactice au folosit metode și procedee active, punându-le pe elevi în situația de a formula singuri concluziile, de a trăi emoțiile transmise de lecții de literatură română sau de istorie. De altfel, în cadrul comisiilor metodice, al colectivelor de cadere au fost dezbătute minuțios modul în care se pot valorifica mai eficient conținutul educativ al lecțiilor, în principal la disciplinele de bază, modalitățile sporirii influenței conștiinței și sentimentelor elevilor, felul în care putem concentra întreaga activitate școlară spre formarea trăsăturilor și însușirilor revoluționare ale omului nou.

Căluza în activitatea noastră sînt cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Să dezvoltăm puternic dragostea față de patrie, față de popor, față de partid, față de cauza socialismului! Spiritul educației patriotice, revoluționare trebuie să constituie o trăsătură fundamentală în întreaga noastră activitate!”

În acest spirit, am acționat toți profesorii, și mai ales cei de limba și literatura română, de limba și literatura maghiară, de istorie și geografie, străduindu-se să formeze și să dezvolte convingeri și sentimente patriotice trănice la elevi. Ei au integrat organic documentele

de partid în lecții, au folosit eficient materialele didactice, hărți, filmul istoric, filmul didactic („Strămoșii noștri”, „Formarea poporului român și a limbii române”), diafilme care prezintă frumusețile și bogățiile patriei („Munții Carpați”, „Delta Dunării” etc.).

Formarea și dezvoltarea concepției materialist-științifice a elevilor sînt o altă direcție în care am acționat în desfășurarea lecțiilor, manifestînd o deosebită grijă față de conținutul științific al acestora, de asigurarea caracterului lor practic-aplicativ, folosind într-o mare măsură munca independentă a elevilor, mai ales la executarea unor lucrări în laboratorul de biologie, chimie, fizică. Formăm, în același timp, deprinderi practice și educăm pe elevii noștri în spiritul dragostei pentru muncă, întărind acestea în cadrul activităților în cercurile tehnico-aplicative și în atelierele școlare.

Tematica orelor de dirigenție a fost în așa fel concepută încît să consolideze convingerile și sentimentele dobîndite la lecții. Am pus accent pe cunoașterea istoriei patriei, a trecutului de luptă pentru libertate și unitate națională a poporului român, pe realizările obținute în anul construcției socialiste, pe lupta pentru pace. Din temele dezbătute în acest trimestru amintesc spre exemplificare câteva: „Inițiativele de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele republicii noastre”, „Bihorul înfloarește cu țara”, „România la ea acasă și în lume”, „Eroi ai armatei române — pilde pentru generația noastră”, „Unire-n cuget și-n simțiri”.

În proiectarea și realizarea activității educative, sub îndrumarea organizației de partid, conlucrăm cu organizațiile de pionieri și U.T.C. Astfel, de exemplu, în fiecare sîmbătă și duminică organizăm vizite la Monumentul Independenței, la Monumentul Ostașului Român, la Muzeul Țării Crișurilor, la Casele memoriale Iosif Vulcan și dr. Aurel Lazăr. Lunar se organizează cîte o duminică cultural-sportivă cu un program atractiv și educativ. Viziunile de spectacole, de filme, urmate de dezbateri, s-au dovedit activități îndrăgite. În acest trimestru am organizat o serie de acțiuni consacrate celei de a 65-a aniversări a unirii Transilvaniei cu România. Ele s-au dovedit un mijloc foarte eficient de educare patriotică revoluționară, de adîncire a sentimentelor de mîndrie pentru realizările poporului nostru în anii socialismului, de adîncire a prieteniei frățești dintre elevii români și maghiari. Întărirea acestei prietenii se realizează și prin activitățile pionieresti, la spectacole, serbări școlare, aniversare în comun a zilelor de naștere, a primirii buletinului de identitate, a carnetului U.T.C., prin vizite și excursii, la întreceri sportive.

În vederea îndeplinirii obiectivelor muncii noastre educative acționăm toate cadrele didactice ale școlii, asigurînd în acest fel un proces educațional unitar și eficient. În aceasta vedem cheia reușitelor noastre în activitatea complexă de educare revoluționară, patriotică a elevilor.

Prof. EVA BORDUȘANU
directoarea Școlii Nr. 8 din Oradea

Ceaușescu, secretar general al P.C.R., privind necesitatea intensificării preocupărilor organizațiilor de copii și tineret pentru organizarea timpului liber, pentru asigurarea unui caracter de masă și a unui conținut educativ corespunzător tuturor manifestărilor organizate.

În vacanța de iarnă vor continua manifestările dedicate celei de-a 65-a aniversări de la fîurirea statului național unitar român, Zilei de 30 Decembrie, strălucitelor inițiative de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împlinirii a 125 de ani de la Unirea Principatelor.

În toate unitățile de pionieri, precum și în casele pionierilor și șoimilor patriei vor fi inițiate în această perioadă acțiuni pentru cunoașterea de către copii a vieții tovarășului Nicolae Ceaușescu, a activităților sale de revoluționar remarcabil și om al păcii mondiale, a inestimabilei sale contribuții la edificarea noii societăți pe pămîntul patriei.

Serbările pomului de iarnă și carnavalurile tradiționale vor oferi formațiilor artistice și sportive, ansamblurilor pionieresti, largi posibilități de afirmare și etalare valorică, de îmbogățire a repertoarelor. De asemenea, bilanțul activității comune desfășurate de elevi și cadrele didactice pe parcursul trimestrului I poate fi ilustrat și sub forma unor convingătoare expoziții cu lucrări realizate în ateliere și în cercurile de creație.

În toate localitățile rurale și urbane, pe lângă școli, cămine culturale, casele pionierilor și șoimilor patriei, casele de cultură, cluburi etc., vor funcționa cluburi de vacanță. Acestea au datoria ca, pe baza unei largi consultări a copiilor, să întocmească din timp programele zilnice de vacanță, cu precizarea tuturor datelor legate de fiecare acțiune în parte și să asigure baza materială corespunzătoare.

Cadrele didactice care vor conduce activitatea cluburilor de vacanță vor atrage cît mai mulți copii în acțiunea de concepere, pregătire și desfășurare a tuturor activităților clubului, vor solicita sprijinul părinților, al elevilor mai mari, al tuturor factorilor locali cu atribuții și responsabilități educative.

Un accent deosebit se va pune pe organizarea unui număr cît mai mare de activități în aer liber: excursii, vizite, concursuri și întreceri sportive etc. În acest scop, consiliile și comandamentele pionieresti, cluburile de vacanță vor ac-

ționa din timp pentru amenajarea și pregătirea patinoarelor naturale, pîrtilor de săniuș și schi, pentru procurarea materialelor necesare practicării sporturilor de iarnă, asigurarea unui program, judicios întocmit, de funcționare a acestor baze, urmîndu-se atît organizarea impecabilă a întrecerilor, a cursurilor de inițiere la patinaj, schi și săniuș, cît și asigurarea ordinii și disciplinei, securității vieții copiilor.

Paralel cu desfășurarea unui bogat program de activități în aer liber, cadrele didactice vor urmări și dezvoltarea la copil a dragostei pentru natură, formarea unor deprinderi de comportament corespunzătoare, de acordare a primului ajutor în situații speciale, de orientare în teren, de păstrare a instalațiilor și materialelor de practică cultural-sportivă, ce le stau la dispoziție, de înlăturare a oricăror forme de risipă a energiei etc.

Consiliile județene ale Organizației Pionierilor, comandamentele județene de vacanță vor organiza în vacanța de iarnă, în zonele de deal și de munte, tabere de odihnă sau de instruire, cu participarea unui număr însemnat de pionieri. Pentru buna desfășurare a acestora, organizații vor lua toate măsurile de transport, în deplină siguranță, cazare și masă în condiții corespunzătoare și asigurarea unui bogat program de activități politico-educative și distractiv-recreative, care să justifice caracterul și scopul urmărit.

La Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative din 2-3 august a.c., precum și cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a adresat tuturor slujitorilor școlii, comunistilor din învățămînt, chemarea înflăcărată de a împlini educația generală a tineretului cu spiritul patriotic, de a acorda o deosebită atenție formării sale pentru muncă, pentru luptă.

Dînd curs acestui mesaj înflăcărat, fiecare om al școlii, fiecare comunist ce acționează în domeniul instrucției și educației tinerei generații trebuie să facă totul pentru creșterea substanțială a valorii educativ-politice a fiecărei acțiuni ce se realizează în folosul și cu participarea tinerei generații.

IULIAN GHITESCU
șef comisie la Consiliul Național
al Organizației Pionierilor

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Sub semnul colaborării organizațiilor U.T.C. din școală și din întreprinderea patronatoare

Puternic centru metalurgic, „Republica”, unul dintre giganții industriali ai Capitalei, își are rezervorul de cadre în imediata sa apropiere, la Liceul Industrial „Republica”. Aici, la acest liceu se pregătesc în treapta I viitorii săi metalurgi, electrotehnicieni, mecanici, iar în treapta a II-a laminoriști, mecanici pentru mașini și utilaje, prelucrători prin așchiere, electromecanici. Tot aici, la Școala profesională de pe lângă același liceu se pregătesc elevii pentru meseriile de laminorist, metalurgi metale neferoase, mecanici pentru mașini și utilaje, prelucrători prin așchiere, tratamențiști, electricieni. Pe lângă același liceu funcționează și Școala de mașinari. Liceul are cursuri de zi și serale, astfel încît populația sa școlară depășește numărul de 1 800 de elevi.

Evident, această „populație” este constituită din tineri, membri ai Organizației Uniunii Tineretului Comunist. Este firesc și lesne de înțeles că una dintre principalele preocupări ale organizației U.T.C. de la Liceul Industrial „Republica” sînt tocmai orientarea profesională a tinerilor spre profesiile necesare întreprinderii patronatoare care își recrutează cadrele din rândurile membrilor săi. Și este la fel de firesc ca în această acțiune să existe o strînsă cooperare între organizația U.T.C. din școală și aceea din întreprindere.

O primă dovadă că lucrurile stau așa o constituie însuși faptul că responsabilul Comisiei pentru orientarea școlară și profesională a elevilor din liceu este însuși îndrumătorul U.T.C., directorul adjunct cu munca educativă, tovarășa Rodica Tudorică, o tină și înimoasă profesoară care în activitatea de îndrumare a primilor pași în viață ai tinerilor din organizația U.T.C. a școlii colaborează îndeaproape cu organizația tinerilor comunisti din întreprindere. Această cooperare se manifestă pe multiple planuri și este adînc integrată în activitatea întregului colectiv didactic. Ea implică în egală măsură interesele școlii, ale elevilor, ale familiilor acestora și ale întreprinderii.

Îndrumarea către viitoarea profesie începe, dacă se poate spune astfel, cu cel mai „tiner” uteciști. Elevi ai claselor a VIII-a de la școlile nr. 67 și 55 care devin membri ai organizației U.T.C. în urmă cu doi ani au intrat în rândurile tinerilor uteciști de la Liceul „Republica” (pe lângă care școlile lor erau afiliate) sînt astăzi elevi ai acestui liceu. Dar nu este vorba numai de elevii acestor școli. În atenția îndrumătorului U.T.C. al școlii care, așa cum arătăm, este în același timp și responsabilul Comisiei de orientare școlară și profesională, se află o riguroasă evidență a școlilor bucureștene, cu opt și zece clase, din

care liceul urmează să-și recruteze viitorii elevi. Este un fel de amplu plan de bătaie, întocmit de conducerea liceului, în care sînt stabilite sarcini și responsabilități precise pentru întregul colectiv didactic al școlii. Se știe astfel că profesoara Magdalena Mărculescu urmează să-i îndrume pe elevii de la Școala nr. 72, profesorul Mihail Popescu pe cei de la Școala nr. 67, profesorul Evizer Melnic pe cei de la Școala nr. 81, profesoara Nicoleta Manișiu pe cei de la Școala nr. 21 ș.a.m.d.

Profesorii liceului vizitează, în timpul anului școlar, aceste școli, le vorbesc elevilor despre liceu, despre condițiile de pregătire pe care le asigură acesta, despre perspectivele profesionale pe care le asigură frecventarea lui. Vizitelor profesorilor liceului în școli, le urmează vizite ale elevilor în liceu, ocazie cu care ei au posibilitatea să vadă, nu numai laboratoarele, cabinetele, sălile de clasă ale liceului, dar li se oferă și posibilitatea de a face cunoștință cu întreprinderea, cu acele locuri de muncă pentru care ar urma să se pregătească frecvenții cursurile acestui liceu.

Acest prim contact al tineretului școlar din ciclul gimnazial cu liceul și cu întreprinderea are o mare importanță. Pe această cale este înfrîntă o veche prejudecată, aceea că metalurgia este un fel de uriaș cuptor antediluvian. „Cum ar mai putea elevii să creadă într-o astfel de viziune a muncii de metalurgist, după ce li ducem să viziteze secțiile noi și moderne ale întreprinderii „Republica” care se află la un înalt grad de automatizare, nivel în a cărui orbită se înscrie în zilele noastre întreaga metalurgie românească?” se întreba prof. ing. Bogdan Popescu, directorul Liceului Industrial „Republica”. O simplă vizită prin Secția de extruzie a întreprinderii — cotinua el — acolo unde se prelucurează țevi din oțeluri inoxidabile de dimensiuni mici, foarte solicitate atît la export cît și pe piața internă este edificatoare. Mitul balaurului metalurgic care scoate flăcări pe nări se termină aici. Pe întreg fluxul tehnologic, începînd de la barele semifabricate care sînt debitate, calibrate și apol trase, procesele sînt în totalitate mecanizate și automatizate. Nu se lucrează la temperaturi înalte, munca este foarte curată și igienică, pe toată linia și la toate locurile de muncă. Profesile care se practică în aceste locuri de muncă sînt profesii care se învață și în liceul nostru. Sînt profesii civilizate care

B. OCTAVIAN

Continuare în pag. 3-a

Vacanța — timp al formării multilaterale a pionierilor

Conceptută și creată de partid, ca important factor social de creștere și educare patriotică, revoluționară, prin muncă și pentru muncă a copiilor, Organizația Pionierilor are responsabilități deosebite și în domeniul organizării și petrecerii instructiv-educative a timpului liber al copiilor, al vacanțelor școlare.

În această perspectivă, a fost conceput un variat și bogat ansamblu de măsuri care, aplicate cu consecvență în practică, sînt de natură să ofere copiilor climatul și tim pentru formarea și afirmarea multilaterale a personalității lor, pentru devenirea lor ca oameni utili societății, cu o conștiință înaintată și o pregătire profesională temeinică.

Astfel, în cadrul comandamentelor județene și locale de organizare a vacanțelor școlare, consiliile Organizației Pionierilor acționează, împreună cu comitetele județene ale U.T.C., cu inspectoratele școlare județene și cu alți factori locali care au atribuții în domeniul organizării vacanțelor, pentru asigurarea celor mai bune condiții activităților din colonii, tabere, sate și cluburi de vacanță, din excursii.

În întreaga țară au fost organizate ample manifestări politico-ideologice, tehnico-științifice, cultural-artistice, sportive turistice și de pregătire pentru apărarea patriei, marea lor majoritate desfășurîndu-se în aer liber. Șoimii patriei și pionierii au participat, în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”, la evocări

triotice, revoluționare, la concursuri de creație științifică, tehnică și artistică, au organizat expoziții cu lucrări realizate în cadrul acestor concursuri, care ilustrează în mod convingător nivelul de pregătire, buna organizare a acestor activități din grădinițe, școli și case ale pionierilor și șoimilor patriei.

Participarea copiilor la cercurile și cluburile de dezbateri politico-ideologice, la activitatea de creație tehnico-științifică, artistică, sportivă și turistică din școli, cluburi de vacanță, casele pionierilor și șoimilor patriei, colonii, tabere, excursii, expediții, contribuie la completarea cunoștințelor teoretice, la consolidarea și dezvoltarea deprinderilor de muncă și viață ale copiilor, la îmbogățirea experienței lor de viață.

Organizația Pionierilor, prin acțiunile educative complexe pe care le propune și le inițiază în toate domeniile de activitate pionierescă („Tot înainte”, „Patrie română, țară de eroi”, „Atelier 2000”, „Start spre viitor”, „Alături de grăniceri”, de strajă patriei”, „Prietenii pomperilor”, „Sanitarii pricepuți” ș.a.), oferă fiecărui copil căi de valorificare și afirmare a personalității, modalități concrete, prin care se stimulează interesul și pasiunea copiilor pentru învățatură și munca productivă.

În fiecare vacanță, milioane de copii participă, după puterile lor, la acțiuni de muncă patriotică pe șantere, în agricultură, pentru înfrumusețarea localităților, recoltarea plantelor medicinale și fructelor de pădure, organizează drumeții, excursii și expediții, concursuri și întreceri sportive, jocuri distractive, vizitează obiective economice și locuri istorice etc.

Vacanța de iarnă care se apropie, pune în fața consiliilor și comandamentelor pionieresti, tuturor factorilor din comandamentele de vacanță, sarcini de mare răspundere, izvorite din indicațiile și orientările tovarășului Nicolae

INSUȘIREA LIMBAJULUI LOGICO-MATEMATIC

Intrucit, la vârsta preșcolară, gândirea copiilor are un caracter concret intuitiv, am urmărit ca, în formarea reprezentărilor matematice, să folosesc, pe lângă activitățile special destinate acestui scop, și alte forme specifice activității din grădiniță (cunoașterea mediului, dezvoltarea vorbirii, desenele, jocurile, folosirea unor exerciții senzoriale, ritmice etc.). Am căutat, de asemenea, să folosesc orice prilej care mi s-a oferit pentru ca, alături de activitățile cu conținut matematic prevăzute în programă, să pot modela gândirea copiilor, să-i deprind cu folosirea unui limbaj logico-matematic corect.

Pornind de la legătura indisolubilă care există între limbă și gândire, am urmărit ca dezvoltarea vorbirii copiilor să se realizeze în strinsă legătură cu formarea conceptelor logico-matematic, pe considerentul că nu este posibilă formarea gândirii matematice în afara însușirii unei terminologii adecvate. În procesul instructiv-educativ am căutat să cultiv în egală măsură ambele laturi, ajutându-i pe copii să folosească acumularile realizate în planul dezvoltării vorbirii, pentru asigurarea dezvoltării corespunzătoare a capacității lor de gândire, a posibilității de a pune în legătură diferitele caracteristici (mărime, formă, culoare) ale materialului care facea obiectul cunoașterii. De la o grupă la alta, în desfășurarea interesantă a activității cu conținut matematic, am ținut cont de particularitățile de vârstă în procesul de formare a reprezentărilor matematice. Întreaga mea preocupare a fost concentrată asupra găsirii celor mai eficiente modalități prin care să ajut copii să dobândească pregătirea necesară mere a se putea ridica la însușirea conceptului de număr natural, cu care ei vor opera în clasa I, între acestea un loc important ocupându-l exercițiile de clasificare și ordonare a mulțimilor de obiecte pe baza trăsăturilor caracteristice (mărime, formă, culoare etc.).

Am observat că aceste exerciții se realizează și dau mai mult randament când se organizează sub formă de joc. De exemplu, în jocul „Grupăză jucăriile după formă” — care urmărește exprimarea verbală a denumirii mulțimii de obiecte și a proprietăților caracteristice, formarea reprezentărilor cu privire la mulțimile de obiecte constituite — copii au fost solicitați să ajute jucăriile să ajungă la căsuțele lor, fiecare jucărie având locul ei bine precizat (păpușile la căsuța păpușilor, ursuleții la căsuța ursuleților). Prin întrebări de genul: „Am găsit o păpușă, unde este locul ei?” „În care căsuță va sta ursulețul?”, am facilitat înțelegerea faptului că toate păpușile fac parte dintr-o mulțime de păpuși, iar ursuleții dintr-o mulțime de ursuleți. Repetate, aceste exerciții i-au ajutat pe copii să formeze mulțimi de obiecte după unul sau mai multe criterii și să descopere relația dintre o mulțime și elementele ei componente.

În ceea ce privește cultivarea limbajului logico-matematic, m-a preocupat îndeosebi să feresc copiii de a face confuzie între mulțime ca grupare de elemente și mulțime în sensul larg al cuvântului (mulțime de oameni, mulțime de jucării). Copiii au fost ajutați să înțeleagă că putem considera mulțime chiar și mulțimea cu un singur element. Observații interesante am putut face în acest sens cu prilejul jocului „Ușii și porumbeli”, unde mulțimea porumbelilor (copiii) scădea treptat pe măsură ce aceștia erau răpiți, până ce rămânea unul singur (mulțimea cu un singur element). Totodată, prin acest joc am căutat să vest în evidență micșorarea treptată a numărului de elemente, pentru a-l putea ajuta pe copii să înțeleagă mai ușor operația de scădere cu care se vor întâlni în clasa I. Și în jocul didactic „Spune ce mulțime ai găsit?”, prin care li se cere copiilor să denumească mulțimile descoperite, aceștia au avut posibilitatea să constate, în urma de-

limitării diferitelor mulțimi, că acestea conțin mai multe sau mai puține elemente.

După ce copiilor li s-a clarificat noțiunea de mulțime am trecut la compararea mulțimilor de obiecte prin punerea în corespondență element cu element. Tot în acest scop, am folosit unele cunoștințe, chiar și unele povești, care, prin conținutul lor, puteau contribui la clarificarea textelor legate de echivalențe între mulțimi. Pe baza cunoscutei povești „Albă ca zăpada și cei șapte pitici”, am organizat un joc-exercițiu: piticii erau șapte copii din grupă, care au fost puși în corespondență cu obiectele din căsuțe: pături, scăunele și cănițe, ceea ce l-a condus pe copii să înțeleagă că sunt „tot atâtea” pături, scăunele și cănițe, cîți pitici sînt sau, altfel spus, că mulțimile păturilor, scăunelor, păturilor și cănițelor au tot atitea elemente. Tot aici, am pus copiii în situația de a sesiza că mulțimile pot fi cu mai multe sau mai puține elemente. Pe parcursul jocului, fără ca preșcolarii să observe, am descompletat unele mulțimi, iar cînd aceștia au fost solicitați să pună în corespondență elementele acestor mulțimi, au constatat că mulțimea scăunelor, de pildă, are mai multe elemente decît mulțimea cănițelor.

Pentru că jocul de care am vorbit mai sus — ca și altele pe care le-am folosit — nu au permis antrenarea întregii grupe la o participare cit mai activă, am căutat să dau posibilitatea copiilor să acționeze cu material individual. Pentru aceasta am folosit trusa „Dienes” și jocul „Logi II” pentru fiecare copil. Organizînd jocul logic „Tot atitea”, care are drept scop să-i facă pe copii să înțeleagă noțiunea de corespondență biunivocă, să-și însușească procedeele de punere în corespondență termen cu termen, să exprime echivalența a două mulțimi prin „tot atitea”, copiii au fost conduși să observe că, în timp ce pentru formarea unei mulțimi se poate pune orice piesă, pentru formarea mulțimii cu tot atitea elemente trebuie caștată piesa care îndeplinește anumite condiții, pentru a forma pereche cu piesa din prima mulțime și, în același timp, să observe că în ambele mulțimi este „tot atitea” elemente.

În timp ce copilul acționează cu material concret, el este pus și în situația să verbalizeze acțiunea făcută, însușindu-și, în același timp, în mod conștient, terminologia adecvată.

După dezvoltarea copiilor cu punerea în corespondență a elementelor diferitelor mulțimi, pentru a stabili cu exactitate mulțimea cu mai multe sau mai puține elemente, am putut trece la familiarizarea lor cu procedeele de numărare în limitele 1-10.

Pentru a le da posibilitatea să-și însușească cu mai multă ușurință numărul, am căutat, în scopul de a deosebi numărul de stabilirea relației de „tot atitea”, „mai mult”, „mai puțin”, insistînd asupra semnificației cu care este mai mult” sau „cu cît este mai puțin”.

Totul acesta constituie un bun mijloc de familiarizare a copiilor cu raționamentul logic, pe care îl vor utiliza, de regulă, în clasa I. De li ajută să elaboreze conștient, de la operațiile concrete cu obiecte la imagini ale acestora și în final la simboluri. Pe lângă durata activității evaluate, am avut în vedere stimularea gândirii copiilor în procesul de observare și punere în corespondență, toate acestea, cum s-a vădit și mai înainte, într-o strînsă interdependență cu folosirea terminologiei adecvate, care constituie un suport solid pentru formarea unei gândiri logico-matematice simple și dinamice, în concordanță cu cerințele care stau în fața activității de învățare pentru școală.

Ed. CORNELIA CIRCULESCU
Grădinița Nr. 13 din Pitești,
Județul Argeș

Obiectivele activităților cu conținut matematic

Scopul activităților de inițiere a copilului în matematică, în perioada preșcolară, nu este acela de a învăța sistematic anumite concepte, ci, în primul rînd, de a-i exercisa intelectul, procesele de cunoaștere, de a-l face apt să descopere relații abstracte, sub aspectul concret al situațiilor întâlnite în activitatea obișnuită.

Ca în orice început însă, sînt inerente greutăți. Acolo unde nu există materiale didactice necesare și suficiente pentru predarea matematicii, este nevoie de efort și ingeniozitate în asigurarea materialului didactic pentru toți copiii, căci predarea primelor noțiuni matematice pretinde folosirea unui material concret foarte bogat, iar prima grijă a noastră în această etapă trebuie să fie formarea deprinderii de utilizare a materialului didactic, formarea rapidității și îndemnării în minuirea lui la cerințele educatoarei. De un real folos în munca educatoarei sînt: lucrarea Floricăi Andreescu, „Ne jucăm, desenăm, matematică învățăm”, caietele „Itinerar matematic”, „Jocul mulțimilor”, „Jocul numerelor” etc.

În noua programă, obiectivele și cerințele activităților cu conținut matema-

tic sînt treptat complicate, atît în cadrul aceluiași grupe cit și de la o grupă la alta, astfel încît să se ajungă, la sfîrșitul grupei mari, ca fiecare copil să fie pregătit pentru a face față sarcinilor clasei I.

Ca obiective comportamentale se prevăd următoarele: a) să constituie în mod independent mulțimi cu obiecte reale, cu imagini ale acestora după una, două sau trei însușiri; b) să acționeze cu mulțimi de obiecte și să observe invarianța cantității, indiferent de formă, dimensiune, poziție spațială; c) să compare cantitățile prin punere în corespondență, prin diferite procedee de măsurare; d) să raporteze cantitatea la număr și numărul la cantitate; e) să acționeze cu figurile geometrice, efectuînd corect operațiile logice; f) să realizeze cu obiectele orientarea spațială corespunzătoare; g) să realizeze sarcinile date de educatoare în ritmul cerut de activitate și în succesiunea impusă de logica acesteia; h) să rezolve în situații noi sarcini similare celor din jocurile matematice învățate.

La baza activităților cu conținut matematic s-a avut în vedere un principiu, și anume: participarea efectiv activă și

conștientă a fiecărui copil la rezolvarea sarcinilor pe care le formulează educatoarea în fața grupei, în cadrul tuturor activităților. În cadrul acestei activități active și conștiente copilul este orientat spre:

- a observa grupuri de obiecte, apoi a construi grupuri de obiecte;
- a recunoaște proprietăți ale obiectelor;
- a compara obiectele două cite două;
- a le clarifica sau a le așeza într-o anumită ordine după anumite criterii.

În activitățile care urmăresc punerea bazelor gândirii matematice și logice se disting patru obiective importante:

1. Exprimarea unei judecăți corecte din punct de vedere logic, referitoare la însușirile atribuite obiectelor, de exemplu balonul este roșu, mare, mic etc.; referitoare la relațiile dintre obiecte, de exemplu, tot atitea, mai multe, mai puține, perechi.

2. Gruparea obiectelor:

— dacă un obiect aparține sau nu unei mulțimi, dacă este sau nu un element al ei;

— să cunoască părțile unei mulțimi — submulțimi;

— divizarea unei mulțimi în mai multe submulțimi prin intersecție, recombinarea ei prin reuniune.

3. Asocierea obiectelor în perechi:

— pentru mulțimi diferite, de exemplu, păpuși, floare;

— pentru aceeași mulțime, după culoare, formă, mărime;

— ordonarea lor de la cel mai mic la cel mai mare sau invers.

4. Reprezentarea grafică de către copii a unei situații date.

Pentru aplicarea cu succes a programului activităților cu conținut matematic

este recomandabilă utilizarea următoarelor materiale:

a) diagramele diferite colorate și de mărime diferite, mari pentru reuniune, mici cînd subdividăm o mulțime;

b) cartoane colorate, rotunde sau ovale pentru a așeza o mulțime în diviziune după criteriile enunțate de educatoare;

c) caiete individuale pentru reprezentarea grafică a mulțimii prin: încercuire, colorare, subliniere, însemnare, în activitatea de formare de perechi printr-o nouă modalitate: se duce, pe rînd, cite o linie între un obiect care aparține unei mulțimi și un altul care aparține celeilalte mulțimi; sau se desenează în spațiul dat tot atitea elemente cite imagini are mulțimea alăturată sau cu unul mai mult sau mai puțin;

d) flanelograf mic — individual pentru așezarea mulțimilor în șir crescător sau descrescător;

e) tabla — la care copilul să reprezinte grafic o mulțime sau să reprezinte o mulțime de pe o imagine dată.

f) tăblițe mici pentru activitatea individuală, pentru fixarea cunoștințelor în partea de încheiere a activității.

Este de dorit ca exemplele pe care educatoarea le prezintă copiilor să fie inspirate din viața reală, practică. Concepută în acest mod, programa activităților cu conținut matematic contribuie la o bună și adecvată pregătire a copiilor pentru cerințele clasei I, care continuă, în același spirit ca și grădinița, dar pe o treaptă superioară, activitatea de învățare în domeniul matematicii.

educ. IULIANA GHETTINA,
Grădinița Nr. 6 din Satu Mare

EDUCAREA RESPECTULUI FAȚĂ DE AVUTUL OBȘTESC

La intrarea în grădiniță, copiii de 3-4 ani nu manifestă grijă față de avutul obștesc și acționează doar pe bază de imitație. Ei nu au clară noțiunea de „al nostru”, nu fac diferență între bunul individual și cel colectiv, manifestînd un permanent „egoism”, generator de conflicte.

Formarea deprinderilor ce concure la manifestarea unei atitudini pozitive față de avutul obștesc este strîns legată de formarea pentru muncă a preșcolarilor.

Procesul de instruire și educare la vârsta preșcolară pornește de la intuirea vie, de la contactul direct, senzorial al copilului cu realitatea obiectivă. Știînd acest lucru, se impune ca educatoarea să prezinte copiilor variate aspecte din activitatea practică a oamenilor muncii, legate de construirea socialismului în țara noastră. Astfel, cunoscînd în mod organizat și sistematic aspecte din activitatea practică a oamenilor muncii, urmîrindu-i cum lucrează, preșcolarii încep să înțeleagă rolul și importanța muncii în dezvoltarea societății și, în același timp, ajung să-și iubească și să-și respecte pe oamenii muncii, să prețuiască obiectele produse de aceștia prin muncă.

Concomitent cu observarea aspectelor procesului muncii, ce le sînt prezentate preșcolarilor, trebuie să li se atragă atenția că toți cei ce muncesc au deosebită grijă pentru uneltele cu care lucrează și pentru aspectul ordonat al locului de muncă.

EDUCAȚIE PATRIOTICĂ PRIN MUZICĂ

Recent, în cadrul cercurilor pedagogice ale educatoarelor, s-a dezbătut, prin referate și acțiuni practice demonstrative, tema „Cultivarea sentimentelor moral politice și patriotice la copiii preșcolari prin intermediul activităților muzicale”.

În sectoarele 1 și 2 ale Capitalei, aceste acțiuni s-au încununat cu un deplin succes. Astfel, la Grădinița cu Program Prelungit I.P.C.M., sectorul 1 (directoare: Ana Stătescu), s-a audiat un referat sintetic și util în propuneri — pe tema amintită — al educatoarei Anica Lupu (Grădinița Fiola), Ani Răducu (Grădinița Nr. 200) și Florentina Ciurdea (Grădinița Nr. 112) și al metodelor Irina Mircea (Grădinița Nr. 200) și Ana Stătescu, coordonarea materialelor fiind făcută de inspectoarea Mioara Dumitrescu. Apoi, educatoarea Mariana Samson a susținut, cu grupa mijlocie, o activitate muzicală, de educație moral politică și patriotică, concepută în două părți: o audiere muzicală (fragment din „Rapsodia Română”, cu fuziune între muzica lui Enescu și poezia „Ce te legeni codrule” de M. Eminescu) și un joc cu text și cîntec: „Pace” (repetare), o creație a educatoarei. A doua activitate, cu grupa mare, a fost cu totul inedită, deoarece a cuprins învățarea cîntecului „Primăvară românească” de Ion Cristinoiu, prin însăși prezența vie a compozitorului în sala de grupă, la pian, înconjurat de copii. Apoi, aceștia, grupați într-o orchestră de tobe, clopoțel, trianțu, maracas, tamburine și castagnete, au interpretat, dirijați de o educatoare și acompaniați la pian de propunătoarea Gabriela Albu, melodiile Banu Mărăcine și Hora din Banat, după care au dansat într-un ritm perfect jocul „Rit, Raț, Runduș”.

La Grădinița cu Program Prelungit Nr. 16 din sectorul 2 (directoare: Elena Chiriac), după audierea unui amplu și interesant referat conceput de educatoarele

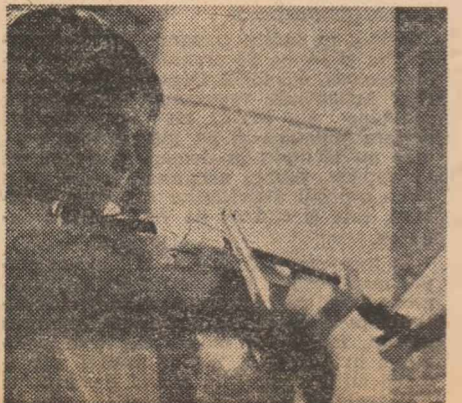
Educatoarea trebuie să acționeze continuu spre clarificarea noțiunilor de „bine” și „rău” în ceea ce privește utilizarea obiectelor, a materialului didactic, a mobilierului, făcînd aprecierile de rigoare în urma desfășurării activităților.

Pe măsura creșterii volumului reprezentărilor despre muncă, copiii de etate ani înregistrează un important salt calitativ în ceea ce privește utilizarea în comun și cu grijă a avutului obștesc. Unele abateri care se fac la această vîrstă sînt urmarea interesului crescut al preșcolarilor pentru cunoaștere (de exemplu: demontează diverse obiecte pentru a vedea ce este în interiorul lor).

Deprinderea preșcolarilor cu folosirea în comun a avutului obștesc nu este rezultatul unor acțiuni de moment orientate în acest sens, ci ea reprezintă un proces de durată și trebuie să constituie o preocupare permanentă a educatoarei, indiferent de locul unde se desfășoară activitatea și de genul acesteia.

Însușirea atitudinii de grijă și respect pentru avutul obștesc nu trebuie să se facă mecanic, ci printr-o activitate conștientă, dirijată științific, clădită pe o bază afectivă, pentru a rămîne o temelie solidă în scopul creării omului nou, cetățean cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică.

Educ. ELISABETA MIȘCOCI
Grădinița din satul Popești,
comuna Măciuca, județul Vâlcea

MATEMATICĂ

DIN NOU DESPRE MODERNIZAREA PREDĂRII

Preocupările pentru creșterea eficienței procesului de predare-învățare și de a ridica nivelul de pregătire a elevilor din clasele I-IV la matematică s-au concretizat prin elaborarea și aplicarea eșalonat, începând cu anul școlar 1978-1979, a unor noi programe și manuale școlare. Revizua programei de matematică, realizată pentru acest an școlar, și îndrumările de utilizare a manualelor de matematică pentru clasele I-IV — elaborate de Ministerul Educației și Învățământului — au vizat accesibilizarea cunoștințelor prin eliminarea limbajului matematic dificil, a demonstrațiilor neesențiale, transferarea de la o clasă la alta a unor noțiuni inaccesibile elevilor. Ne propunem să aducem din nou în atenția celor care predau în ciclul primar cuvântul specialiștilor, experiența validată a lector univ. dr. Nicolae Opreșcu, de la Universitatea București, și a învățătorilor: Alexandrina Dumitru, Școala nr. 66, Elisabeta Gilcescu, Școala nr. 7 (ambele din Capitală), Florica Sitaru, Școala Lehtiu-Gară, județul Călărași și Ștefan Smărăndoiu, Școala nr. 1 din Rimnicu Vilcea, în tendința generală — relevată ca o necesitate și la recenta constatare privind predarea matematicii în învățământul primar, organizată de Societatea de Științe Matematice, Inspectoratul Școlar și Casa Personalului Didactic ale municipiului București — de a permite accesul elevilor claselor I-IV la înțelegerea și însușirea corectă a matematicii, pe căi concret-intuitive, specifice particularităților lor de vîrstă.

Red. : Determinarea unor obiective precise este o operație de conștientizare a intențiilor, a ceea ce vrem să se realizeze prin parcurgerea tuturor etapelor lecției. Aceasta necesită multă reflecție din partea învățătorului.

E. Gilcescu : Prin obiectivele generale stabilite pentru fiecare clasă și capitol, actuala programă de matematică ne permite să delimităm exact și să definim obiectivele operaționale ale fiecărei lecții.

N. Opreșcu : Aceste obiective operaționale se pot formula în variate moduri. De exemplu, la lecția „Predarea și învățarea numărului 3” se pot formula următoarele obiective : 1. Elevii să cunoască numărul 3 ; 2. Să înțeleagă numărul 3, fiind clasă de echivalență a mulțimilor cu trei elemente ; 3. Să poată reproduce șirul numerelor naturale (prin numărare în ordine crescătoare și descrescătoare) și să scrie cifra 3. Odată elaborate obiectivele este necesar să se reflecteze asupra conținutului lecției, conform recomandărilor din programă, apreciind volumul cunoștințelor, gradul lor de dificultate, eșalonarea logică, valențele formative. Aceasta cu atât mai mult cu cât acum manualele de matematică pentru clasele I-IV nu mai corespund pe deplin programelor, învățătorul avînd sarcina de a crea exerciții și probleme accesibile fiecărui elev. Îndrumările Ministerului Edu-

cației și Învățământului precizează că elementele despre mulțimi nu se vor preda într-un capitol aparte, ci vor constitui fundament științific pentru înțelegerea noțiunilor de număr natural și a operațiilor cu numere naturale, că se va folosi un limbaj accesibil elevilor și se va pune accent pe activitatea de rezolvare a exercițiilor și a problemelor. Algoritmii (de numărare, de calcul, utilizați în rezolvarea problemelor) sînt principalele „instrumente” matematice de lucru. În această optică trebuie gândit și elaborat conținutul lecției care va ține seama de potențialul intelectual al elevilor. Aceasta presupune o „transpunere” a științei matematice în modul de gândire al copiilor din clasele I-IV, o „traducere” a conceptelor în limbajul accesibil acestora, fără a denatura esența științifică a conceptelor respective.

Alegerea strategiilor, a modului de imbinare a metodelor, procedurilor, mijloacelor este determinată de obiectivele și de conținutul lecției. Este bine ca elevii să învețe pe baza operațiilor concrete, gândind, exersînd. În proiectarea lecției este necesar să precizăm sarcinile ce vor fi adresate elevilor (natura lor, ce tip de învățare solicită), și modul de realizare (individual, pe microgrupuri, frontal). De exemplu, luînd în discuție o lecție de predarea și învățarea unui număr natural de la 1-10 (în situația în care numărul zero nu se predă în prima lec-

ție), structura lecției ar putea fi : I. Elevii să cunoască numărul... 1. Performanțele care se proiectează. 2. Modalitățile de instruire (conținut, metode, mijloace etc.). 3. Modalități de evaluare a realizării obiectivului (conversație, teste, lucrări etc.) ; II. Elevii să înțeleagă numărul... ca clasă de echivalență a mulțimilor echipotente cu... elemente. 1. În ce mod se exprimă performanțele înțelegerii. 2. Modalități de aprofundare a înțelegerii noțiunii de numărul... 3. Probe privind gradul de înțelegere a numărului... realizat de elevi ; III. Elevii să poată reproduce șirul numerelor naturale învățate (algoritm de numărare) și să scrie cifra... 1. În ce constă performanța vizată (să numere în ordine crescătoare și descrescătoare, să stabilească locul numărului în șirul numerelor naturale). 2. Natura și volumul exercițiilor ce se vor face în acest scop. 3. Prin ce mijloace se va constata măsura în care a fost realizat obiectivul ? IV. O evaluare finală a realizării celor trei obiective.

Red. : Deci, este importantă selecționarea riguroasă a metodelor și procedurilor utilizate, cit și a terminologiei adecvate, pe care să o folosească corect și elevul.

A. Dumitru : Într-adevăr, urmăresc ca, începînd cu clasa I — la care predau acum —, toți elevii să înțeleagă și să utilizeze corect, conștientizînd sensul, expresiile de relații : „cu atât mai mult”, „cu atât mai puțin”, „de atîtea ori mai mult sau mai puțin”, „măriți sau micșorați cu un număr de unități de atîtea ori”. Redarea acestora prin operații aritmetice facilitează înțelegerea și rezolvarea unor probleme compuse.

Red. : Ce alte modalități de lucru sînt eficiente în însușirea la matematică a necesarului de cunoștințe și de deprinderi pentru ciclul primar ?

F. Sitaru : Pentru exersarea funcțiilor gândirii prin lecția de matematică, folosesc permanent la clasă alcătuirile de exerciții și de probleme după expresii matematice sugerate, după schemă, probleme fără întrebare, modificarea enunțului unei probleme, datele rămîind aceleași, ca date numerice indicate, compuneri libere de probleme. De asemenea, elevii rezolvă exerciții și probleme de aritmetică și de geometrie cu un pronunțat caracter practic și îi solicit să creeze probleme cu caracter educativ, utilizînd formule de adresare și politețe și date din realitate. În vederea continuării cu succes a studiului matematicii în gimnaziu, urmăresc ca toți elevii clasei a IV-a, pe care o conduc, să respecte și să aplice corect efectuarea tuturor operațiilor aritmetice. Lucrez diferențiat și evaluez permanent prin teste — date la început de an școlar, săptămînal și la sfîrșitul fiecărui capitol — nivelul fiecărui elev și notez într-un caiet cum să acționeze pentru ca și pregătirea elevilor cu dificultăți în in-

vățare să se încadreze în baremele minime de cunoștințe cerute pentru ciclul primar.

E. Gilcescu : O altă modalitate de lucru eficientă în învățarea tehnicilor de calcul este sporirea caracterului practic-aplicativ al matematicii prin creșterea numărului de rezolvări de exerciții și probleme cu finalitate imediată și formularea de către elevi a unor probleme prin propoziții scurte și concise. În cadrul fiecărei lecții apelez frecvent la exerciții de calcul oral pentru dezvoltarea deprinderilor rapide necesare însușirii corecte a calculului scris.

A. Dumitru : În scopul însușirii conștiente a numerației orale și scrise creez numeroase exerciții pentru stabilirea relației de ordine în însușirea numerației și cunoașterea semnificației cifrelor, în raport cu poziția lor în scrierea numerelor. De asemenea, la clasa I, utilizez jocul matematic pregătitor în rezolvarea problemelor, jocuri labirint, de completare, de completare și orientare, în funcție de mărime, de ordonare a segmentelor de dreaptă, după criteriile mărimii și culoare. Manipulînd obiecte, elevii clasei I pot formula cu ușurință probleme-acțiune : de cumpărare-vînzare („Într-un magazin”, măsurare etc., înțelegînd unele noțiuni matematice abstracte pe cai concret-intuitive.

Șt. Smărăndoiu : Din primele ore de matematică cel mai mult m-au preocupat metodele de rezolvare a exercițiilor și problemelor. De exemplu, inegalitățile duble pot fi rezolvate cu succes încă din clasa a II-a, după ce elevii știu să afle descăzutul și termenii, orice algoritm se înțelege dacă este exemplificat cu numere mici pentru ca elevul să nu întîmpine dificultăți la calcul, ci să se concentreze asupra înțelegerii pașilor respectivi. La început, în rezolvarea problemelor am folosit mai mult metoda sintetică, apoi și pe cea analitică. Prima cristalizăză operațiile necesare aflării datelor necunoscute, fiind utilă în rezolvarea problemelor asemănătoare cu cea de la pag. 37 din manualul de matematică a clasei a III-a (problema nr. 8) ; cea de a doua metodă sprijină formarea raționamentului necesar în clasele următoare, mai ales la geometrie plană.

Participanții la această dezbatere privind modernizarea învățării matematicii în ciclul primar au evidențiat, de asemenea, ideea că, în orice etapă a anului școlar, conceperea, organizarea și desfășurarea lecțiilor de matematică în spiritul unei didactici moderne răspunde exigențelor pregătirii fiecărui elev din clasele I-IV, în vederea integrării cu succes în ciclul gimnazial.

VIOLETA APOSTOL

Analiza compunerilor, mijloc de cultivare a limbii

Judicios organizate compunerile, ca formă de activitate independentă a elevilor, au un rol important atît în dezvoltarea gândirii și limbajului, cit și în stimularea spiritului de inițiativă, a independenței în muncă și creație. Mai ales, sub acest din urmă aspect, compunerile dezvăluie nebanuite potențe formative.

Nu mă voi referi la modul în care este necesar să concepem sistemul lecțiilor de compunere spre a asigura realizarea obiectivelor complexe de ordin instructiv și, mai ales, educativ propuse, dar mă voi opri, în cele ce urmează, asupra unui moment esențial pentru buna desfășurare a acestei forme de activitate independentă. Este vorba de analiza compunerilor, de valorificarea deplină a numeroaselor modalități de conlucrare cu elevii. Redau, în continuare, cîteva dintre aceste posibilități : I. Cercetarea compunerilor unei clase și comunicarea observațiilor învățătorului după analiza lor. Pentru aceasta am luat lucrările elevilor acasă, le-am analizat cu atenție și le-am evaluat avînd în vedere, în primul rînd, conținutul și forma acestora. De fiecare dată obișnuiesc să fac cunoscute clasei rezultatele aprecierilor mele. Precizez că după corectarea lucrărilor îmi completez caietul cu evidența greșelilor tipice și, în funcție de greșelile observate, elaborez exerciții aplicative necesare în corectarea greșelilor constatate. Iată cîteva exerciții care duc la corectarea unor greșeli : 1. Tăiați forma care nu e potrivită. a) „Palosii atîrnă-n cui / Aninat de-o cracă / Murgul paște-n voia lui / De urît să-l (săi) treacă”. „Prietenii săi (să-i) din barcă / Văzînd totul, îl dojeniră”. b) „Dar Codău, ciine rău / L-a (La) stîrnit din cui-bul său”. c) „Și iacă așa ne-a (nea) fost umblarea cu plugosorul în anul acela”. „Iarna, viscol, nea (ne-a)”. „Asta este țara / Asta-i țara mea”. 2. Subliniază cuvîntul scris corect : împărțire — împărțire ; înbrăcăminte — îmbrăcăminte ; limpede — lîmpede, Dimbovița — Dinbovița ; strîmb — strîmb.

Acest control este urmat de formularea unor recomandări care oferă elevilor posibilitatea de a-și da seama cum să scrie corect și să trateze compunerile respectiv, ce anume constituie esențialul acesteia și se impune să fie subliniat în mod special.

II. O altă modalitate de verificare a compunerilor este autocontrolul : Am o-

bișnuit elevii ca după redactarea compunerilor să le citească de două ori. Prima dată pentru a urmări cu atenție conținutul, înlănțuirea ideilor, sensul cuvintelor, al expresiilor, iar la a doua citire să observe ortografia și punctuația.

III. Analiza compunerilor făcută în clasă cu elevii și învățător. La această analiză aleg riguros compunerile ce urmează să fie discutate pentru ca elevii să învețe, în urma analizei lor, cum este bine și cum nu să lucreze.

Pentru ca elevii să aibă mai vii impresiile și observațiile obișnuiesc să discut fiecare lucrare după citirea acesteia. În prealabil invit elevul lîngă catedră, acest procedeu dîndu-mi posibilitatea să urmăresc textul pe caiet. Înainte de a începe lectura compunerilor le indic elevilor ce anume să urmărească la fiecare și anume : dacă subiectul dat a fost bine dezvoltat și încadrat în tipul compunerii ; dacă a respectat proporționalitatea celor trei părți ale compunerii, corectitudinea exprimării ; dacă expresiile folosite sînt cele mai potrivite ; corelația între titlu și compunerea propriu-zisă etc. După ce elevul citește compunerea mă adresez clasei cu întrebări ca : „Ce puteți spune, în legătură cu această compunere ?”, „Ce v-a plăcut mai mult, în mod deosebit, din aceasta și de ce ?”. Insist asupra eliminării unor formulări limitate de felul „mie mi-a plăcut compunerea pentru că este frumoasă” sau „compunerea este bună”.

Și continui cu : formularea eventualelor întrebări pentru autorii lucrărilor ; discutarea compunerilor și aprecierea lor de către elevi ; precizări din partea celor care au citit ; aprecierea învățătorului (se referă atît la înlănțuirea ideilor, cit și la ortografie și punctuație).

O asemenea modalitate de control prezintă avantajul de a dinamiza operațiile gândirii elevilor, de a le stimula capacitatea de evaluare și autoevaluare și de a consolida, totodată, cunoștințele lor privind cerințele unei bune compuneri pe bază de exemple concrete.

Astfel de ore de analiză reprezintă virtual un minunat prilej de adîncire a lucrului formative a lecției și depinde de măiestria noastră ca ele să dobîndească într-adevăr caracterul de creativitate scontat.

Inv. GABRIELA IONETE
Școala din Bălăcița, județul Mehedinți

FORMAREA COLECTIVULUI DE ELEVII

Constituirea colectivului de elevi nu poate fi concepută fără o cunoaștere atentă a particularităților individuale și fără existența unor cerințe unitare, care să fie consecvent realizate. Prin conținutul său, procesul de învățămînt influențează pozitiv evoluția colectivului de elevi. Texte cuprinse în manualul de clasa a II-a ca : „Doi prieteni”, „Nota 10”, „Hora înfrățirii”, „Ce este colectivul”, „Școala, grădina înfloritoare” exercită o puternică influență educativă asupra elevilor. Este necesar să traducem această influență în formarea corectă a tuturor elevilor.

Am antrenat elevii clasei I la activități colective instructive ca : plimbări în natură, excursii, concursuri, serbări, vizionări de spectacole, la sîniuș.

Deși, cei mai mulți dintre elevii nu au înțeles la început importanța respectării normelor de disciplină școlară, totuși, acestea au fost categoric formulate, fără să fie exagerate și subiective. Cerințele s-au referit la respectarea disciplinei, a normelor elementare de comportare civilizată, la stabilirea unor relații corecte între elevi și învățători. Treptat, s-a constituit un nucleu al colectivului și și-au spus cuvîntul elementele cele mai active din cadrul acestuia. Sarcina mea în această perioadă este să educ și să întăresc acest nucleu, care să antreneze

întreg colectivul clasei la realizarea sarcinilor și la respectarea cerințelor formulate. Și, la formarea unui colectiv încheiat — cînd elevii se supun conștient disciplinei colective — rolul educatorului nu încetează, acesta îi va orienta pe elevi spre o activitate colectivă bogată în conținut, cu o pronunțată semnificație socială, cu o vizibilitate și apropiată utilitate. La clasa a II-a, activități ca : alcătuirea unui fotomontaj cu aspecte din activitatea pionierilor și expunerea acestuia pe perețele clasei chiar după terminare, completarea unui album al clasei, colectarea diferitelor materiale (castane, frunze, rămurele, fructe de pădure) ce vor fi folosite la orele de îndeletniciri practice, îi mobilizează rapid și eficient și le aduc primele satisfacții, realizînd primele începuturi în formarea colectivului.

Este bine ca preocuparea centrală a colectivului de elevi să fie munca școlară, mobilizarea pentru ridicarea continuă a nivelului lor la învățatură. Am observat că, de timpuriu, elevii încep să se ajute între ei la lecții sau în îndeplinirea unor sarcini și au răbdare, fiind capabili să-și ajute, cu tact, un coleg rămas în urmă la învățatură. Educarea colectivului de elevi nu înseamnă lipsa unei preocupări pentru fiecare reprezentant al său. Deși lucrez cu întreg colectivul, acord toată atenția tratării individuale a fiecărui elev. Uneori, am întreprins o acțiune individuală directă asupra unor elevi, fără rezultate remarcabile. Dar am observat că, în aceste situații este mai eficientă influența colectivului. Educînd colectivul, de fapt, educăm fiecare elev. De pildă, cînd un pionier ia cuvîntul la o adunare, el este interpretul exigențelor colectivului. Faptul că și-a asumat acest rol îl obligă să fie exemplu pentru colegii săi. Și, astfel, colectivul ciștigă : reprezentantul s-a pregătit temeinic, iar colegii împărtășesc și beneficiază de pregătirea acestuia.

De asemenea, activitățile în afara de clasă și extrașcolare oferă reale posibilități pentru încheierea colectivului de elevi, aceștia cunoscînd însemnățile sociale a activităților ce se vor desfășura. Pentru reușita unor activități propuse (colectarea materialelor refolosibile, efectuarea curățeniei în curtea școlii), i-am îndrumat pe elevi, dar le-am lăsat libertatea de a se organiza singuri. Astfel, valoarea educativă a acestor activități a sporit considerabil.

Inv. GEORGETA PĂCESILA
Școala Nr. 1 din Cîmpulung,
județul Argeș

O ABORDARE CONVERGENTĂ, UNITARĂ ÎN PREDARE

Predare interdisciplinară, integrală, sistematică sau multidisciplinară termeni care — deși nu intru totul sinonimi —, definesc același mod de abordare convergentă, unitară a cunoștințelor, aparținând diferitelor specialități, ce urmează a fi transmise elevilor. Acest mod de prezentare a fenomenelor va prilejui elevului să surprindă complexitatea relațiilor dintre legile și principiile din natură și societate.

Având în perspectivă finalitatea actului educativ contemporan — formarea unui om instruit și disponibil să se autoinstruiască permanent — predarea interdisciplinară îl favorizează, totodată, elevului o selectare și o corelare mai riguroasă a informației, ajutându-l să-și formeze un stil cognitiv deschis unei superioare pregătiri științifice, profesionale, moral-politice și operaționale.

În același timp, predarea interdisciplinară constituie un cadru optim formativ, în care elevul devine partener activ la descoperirea adevărurilor științifice, capabil să surprindă structurile relaționale dintre conceptele și noțiunile predate la diferite discipline de învățămînt.

În sfîrșit, o astfel de predare are ca premisă o realitate: inexistența unor delimitări stricte între științele naturii și ale societății, întrepătrunderea dintre ele.

Pornind de la asemenea argumente, prezentăm câteva modalități cu caracter orientativ de predare a unor lecții sau capitole la diferite discipline de învățămînt din gimnaziu și liceu.

ECONOMIE POLITICĂ ȘI FILOZOFIE

CONCEPȚIE UNITARĂ, STIL COGNITIV DESCHIS

În ultimii ani se vorbește cu insistență despre interdisciplinaritate, multidisciplinaritate, integralitate, sistematizare etc., tocmai pentru a sublinia necesitatea eliminării oricăror bariere dintre științe și realizarea unui transfer de noțiuni și metode, în interesul dezvoltării pe noi coordonate cantitative și calitative a științelor contemporane.

Deși interdisciplinaritatea este înțeleasă, de regulă, ca un transfer de concepte, metode și operații dintr-o disciplină în alta, ea nu se reduce la o simplă asamblare de cunoștințe și procedee, ci are menirea de a sesiza și reproduce, pe plan conceptual, totalitatea complexă printr-o mișcare verticală, de la simplu la complex, de la concret la abstract, de la date, noțiuni și reguli la legi, principii, teorii și categorii de maximă generalitate pe baza unui flux informațional continuu, a unui proiect gnosologic și printr-un proces de integrare a rezultatelor investigației epistemologice.

Deoarece nu toate disciplinele de învățămînt oferă același grad de integralitate, ne propunem să prezentăm specificul economiei politice și filozofiei în depășirea simplului transfer de concepte și posibilitatea de a ajunge la constituirea unui sistem unitar de noțiuni, care să faciliteze înțelegerea de către elevi a cunoștințelor predate și formarea la aceștia a unei gândiri unitare și a unui stil cognitiv deschis, orientat spre investigație, descoperire și redescoperire de noi informații în vederea formării deprinderilor de autoperfecționare.

Ca mod de organizare a cunoștințelor, economia politică structurează la un nivel superior informațiile din domeniul cunoștințelor economice și social-politice în special, dar are și tangențe cu alte discipline, cum sint geografie, biologie, istoria etc. În acest sens, putem spune că, la cunoștințele economice și științele social-politice, în clasele a IX-a și, respectiv, a X-a, are loc un proces de fundamentare a studiului diferitelor concepte social-economice, care vor fi reluate la economia politică în clasa a XI-a. Un exemplu edificator în această direcție îl poate constitui lecția despre „Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție”, care integrează, la un nivel superior, conținutul noțiunilor de proprietate socialistă a întregului popor și proprietate socialistă cooperatistă, învățate în clasa a IX-a, cu evidențierea, de această dată, a unității dialectice dintre cele două forme de proprietate socialistă, existente la noi în țară, precum și posibilitatea apropierii treptate a acestor forme și transformarea lor în proprietate comunistă.

Cunoștințele despre stat dobîndite de elevi în clasele a X-a, la cunoștințele social-politice ne vor folosi, atunci cînd vom sublinia faptul că nu trebuie să identificăm proprietatea socialistă a întregului popor cu proprietatea de stat, deoarece statul socialist nu este și nu trebuie să fie proprietar sub aspect juridic. Definit în clasa a X-a drept o instituție de conducere a societății, statul socialist reprezintă organizarea politică a clasei muncitoare și a aliaților săi, principalul instrument de construire a socialismului și comunismului.

Dacă pînă aici ne-am ocupat de integrarea la un nivel superior a cunoștințelor dobîndite de elevi, prin studiul unor discipline în clasele anterioare, economia politică ne oferă și posibilitatea integrării, în cadrul lecțiilor predate, a documentelor de partid și de stat. Avînd în

vedere tot exemplul lecției despre proprietatea socialistă, trebuie să subliniem necesitatea integrării în conținutul acesteia a Legii privind participarea cu părți sociale a membrilor muncii din unitățile economice la constituirea fondului de dezvoltare economică.

Integrînd la un nivel superior al cunoștințelor studiate anterior, cit și ultimele preocupări ale partidului și statului nostru în domeniul dezvoltării forțelor de producție și a perfecționării relațiilor de producție și sociale, economia politică sintetizează și cunoștințele din domeniul istoriei, geografiei, biologiei etc., referitoare la societate și legătura dezvoltării sale, factorii progresului social, politica economică de ansamblu a partidului nostru.

Cunoștințele dobîndite de elevi prin studiul economiei politice vor fi folosite la studierea filozofiei în clasele a XII-a, disciplină de învățămînt ce are prin excelență un caracter integrativ în cunoaștere și se realizează pe baza unui nivel de maximă abstracție, cuprinzînd toate domeniile cunoașterii. Astfel, pentru a înțelege mai bine conceptul de materie, a cărei sferă este altă de largă, incit cuprînde întreaga realitate obiectivă, trebuie să facem abstracție de proprietățile mecanice, fizice, chimice etc. ale lucrurilor și să le exprimăm doar în calitate de entități obiective, dar, în același timp, să precizăm că materia, ca atare, există numai în și prin gama infinită a manifestărilor ei, există în și prin lumea obiectelor, fenomenelor și proceselor, care populează realitatea în ansamblu.

De asemenea, în explicarea teoriei materialist-dialectice a dezvoltării, vom porni de la diferite exemple din domeniul fizic, chimic, biologic, psihologic și social, subliniind că orice element material, deci orice obiect, fenomen sau proces se prezintă ca o unitate organică de conținut, de laturi sau tendințe cu acțiune divergentă.

Din exemplele date va rezulta limpede, că în domeniul filozofiei nu se poate rămîni la un simplu transfer de cunoștințe din domeniul științelor particulare, deoarece ea nu formulează cunoștințe despre una sau alta din clasele de fenomene ale realității, și le vizează pe toate, elaborează cunoștințe cu un înalt grad de abstracție și generalizare. Dar, fiindcă abordăm domeniul interdisciplinarității, trebuie să avem în vedere nu numai deosebirea dintre filozofie și științe în ceea ce privește puterea de cuprindere și gradul de generalitate, ci și intercondiționarea lor reciprocă, deoarece filozofia, la rîndul ei, oferă științelor o perspectivă interpretativă și o metodologie generală, iar știința pune la dispoziția filozofiei argumente și modalități de întemeiere a tezei sale.

Interdisciplinaritatea reprezintă un proces ce nu se poate realiza de la sine, ci depinde de felul în care profesorul, în cadrul fiecărei ore de predare-învățare, orientează elevii în activitate, cunoaște el însuși noțiunile și stabilește corect volumul și momentul folosirii acestora, precum și măsura în care aceste noțiuni pot facilita procesul de interdisciplinaritate a cunoștințelor. Datoria tuturor cadrelor didactice este de a realiza cit mai multe experimente în acest domeniu și de a evalua capacitatea de înțelegere și de dezvoltare a unei gândiri logice, convergente și divergente la elevi, din perspectivă interdisciplinară.

Prof. NICOLAE MOLDOVAN
Liceul „Solidaritatea” din Oradea

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Elemente de filozofie materialistă în poezia eminesciană

Operele literare prevăzute în manualele și programele școlare oferă nu numai valori artistice, ci și o anumită conținut despre viață. Tocmai de aceea, profesorul de literatură trebuie să posedă cunoștințe temeinice despre domeniile din așara literaturii (din științele naturii, psihologie, filozofie, economie politică, istorie), care pot intra în sfera ei. Profesorul de literatură nu i se cere, desigur, să transmită informații științifice din aceste domenii de specialitate, dar el are obligația să favorizeze înțelegerea de către elevi a textului literar și formarea unor deprinderi de gândire, care să-i ajute să înțeleagă fenomenele din natură și societate, contribuția poporului nostru la îmbogățirea tezaurului cultural al umanității.

În acest context al predării interdisciplinare, poate fi mai bine înțeles și aportul lui Mihai Eminescu la dezvoltarea patrimoniului nostru național. Se știe că filozofia era o preocupare permanentă a lui Eminescu, ea corespondea setei lui de a cunoaște, de a descifra sensul existenței. Interesul pentru astronomie îl apropie mai ales de Immanuel Kant. În lucrarea acestuia „Istoria naturală generală și teoria aerului” (1755) a fost emisă ipoteza originii naturale a Pământului și a întregului sistem solar, ipoteză sprijinită pe date științifice din astronomie, geografie, fizică.

Ipoteza Kant-Laplace pe care o îmbrățișează filozoful român Vasile Conta, dar pe care o și depășește atunci cînd explică apariția sistemului nostru solar, confirmă intru totul că sistemul solar nu este veșnic, că el constituie, ceea ce numea Conta, o formă evolutivă, că a apărut dintr-o altă formă materială și, după o anumită evoluție, va dispărea în mod inevitabil.

Influența asupra lui Eminescu este evidentă: „Astfel, într-o vecinicie noaptea pururea adîncă, / Avem clipa, avem raza, care tot mai ține încă... / Cum s-o stînge, totul pier, ca o umbră-n întuneric, / [...] În prezent cugetătorul nu-și oprește a sa minte, / Ci-ntr-o clipă gîndul duce mii de veacuri înainte; / Soarele, ce azi e mindru, el îl vede trist și roș / Cum se-nchide ca o rană printre nori-întunecoși / Cum planeteii toți îngheață și s-azvîrl rebeli în spaț, / Ei, din frînțele luminii și ai soarelui scăpați, / Iar catapeasma lumii în adînc s-au înnegrit. [...] Timpul mort și-nînde trupul și devine vecinicie, / Căci nimic nu se întîmplă în întinderea pustie, / Și în noaptea neființii totul cade, totul tace, / Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace”. (M. Eminescu „Scrisoarea I”) Și în „Luceafărul”: „Din sinul vecinicului ieri / Trăiește azi ce moare, / Un soare de s-ar stînge-n cer, / S-aprînde iarăși soare”.

În creația eminesciană își fac loc și idei ale materialistilor naivi din antichitate. Frecventă e invocarea apei, ca mamă a tuturor lucrurilor, ființelor și astrilor: „Fu prăpastie? Genune? Fu noian întins de apă?” Din ape se ivese zeități, ca în mitologie, dar și stelele, ca cea polară, de pildă „fiică a mării”, sau „Luceafărul”, fiu și el al elementului lichid.

În viziunile cosmice eminesciene se integrează și originile vagi și nedeterminate, misterioase puncte inițiale care generează lucruri și ființe, ca în cosmogonia indiană: „Dar de-odată un punct se mișcă cel întîi și singur. Iată-l / Cum din haos face mumă, iară el devine tatăl”.

Aceste din urmă versuri oglindesc o teorie doar în parte materialistă, aceea a universului în expansiune, care presupune un atom tată inițial, care ar fi conținut în el întreaga materie și care s-ar fi lărgit mereu pînă la structura actuală a universului.

Recenzînd prelegeri și lucrări ale prietenului său Vasile Conta, filozof materialist, nu e de mirare, deci, să constatăm la Eminescu și la Conta puncte comune în problematica filozofică.

Multe dintre ideile înaintate ale lui Conta nu au suficientă claritate, datorită faptului că autorul căuta să redea esența

teoriei sale printr-o imagine intuitivă, cum este aceea a undei, imagine care poate genera multe confuzii. Analiza amănunțită a teoriei undulațiunii universale aplicată la natură, societate și gândire, ne duce la concluzia că, în fond, Conta susține, în ciuda acestei imagini inadecvate a undei, ideea dezvoltării pe plan general, ideea apariției continue a unor forme noi ale materiei, deosebite calitativ de cele precedente.

Ideea dezvoltării terestre și cosmice sub forma undelor, o întîlnim și la Eminescu, uneori cu sens figurat, de „valuri”: „Nu spera și nu ai teamă, / Ce e val, ca valul trece”; (M. Eminescu, Glossă) „Ei numai doar durează-n vînt / Deșerte idealuri / Cînd valuri află un mormînt, / Răsar în urmă valuri”; (M. Eminescu „Luceafărul”). „Se pare cum că alte valuri / Cobor mereu pe-același val, / Se pare cum că-i altă toamnă, / Ci-n veci aceleași frunze cad”. (M. Eminescu „Cu mine zilele-ți adaogi”).

Formele de viață (forme ale materiei), precum și ideea dezvoltării și dispariției lor în timp sint exprimate metaforic, prin intermediul undelor:

„Cîntarea? Cea mai înaltă și cea mai îndrăzneată / Nu e decît răsănit, la vocea cea măreață, / A undelor teribile, înalte, cea mătoasă / A unui riu ce-are vezi. — Sunt undele de timp”. (M. Eminescu „Andrei Mureșanu”).

Categoriile filozofice: spațiul, timpul, mișcarea l-au preocupat întotdeauna pe Eminescu. Pentru poetul nostru național, existența înseamnă mișcare, iar viața este un rezultat al mișcării.

Noțiunea de timp capătă mai multe înțelesuri în gândirea eminesciană. Știm astfel de timpul cosmic, adică timpul ritmurilor astrale de la care ne-am ridicat la timpul anilor-lumină: „La steaua care-a răsărit / E-o cale-ait de lungă, / Că mii de ani i-au trebuit / Lumii să ne-ajungă”, spre a măsura străfundurile fără fund ale cosmosului, unde „nu-i hotăr”: „Nici ochi spre a cunoaște, / Și vremea-ncearcă în zadar / Din goluri a se naște”, revenind la timpul fizic, cel care, după vorba filozofului antic, este numărul mișcării după anterior și posterior. Se poate vorbi apoi de timpul concret al Terrei, căruia i s-a spus și vreme și care coboară în vremuri și în vremea fiecărui lucru, în timpul istoric, în timpul psihic, așadar în timpul omului, din cugetul căruia țînesc stranii viziuni cosmice, ca cele din „Scrisoarea I sau „Luceafărul”.

În toată această varietate de timpuri, care uneori se încrucșează, alteori se îmbină armonios unele cu altele, se afla comun apere totuși: ritmicitatea, pulsația, treierul. Fiecare timp bate ca ornicul și vibrează ca unda.

Timpul nu este privit în afara formelor de manifestare a existenței. Se știe că în poezia „Revedere”, poetul pune accentul pe valoarea de permanență a naturii: „Iar noi locul ne ținem, / Cum am fost așa rămînem: / Marea și cu rîurile, / Luna cu pusturile, / Luna și cu soarele, / Codrul cu izvoarele”, spre deosebire de om, care este o ființă perisabilă, supusă îmbătrînirii și morții.

De ce însă în poezia „Ce te legeni” codrul îmbătrînește odată cu omul? Pentru că aici autorul pune accentul pe mișcare, iar mișcarea ca formă de existență a materiei duce la îmbătrînire și la moarte. Insuși codrul simte nevoia să participe la mișcarea din univers prin legănare.

Dacă ne oprim aici, răspunsul nu pare a fi complet; codrul, viața oamenilor sint eterne, raportate, desigur, la timpul concret istoric al Terrei, atunci cînd sint privite în totalitatea lor.

Copacul luat singur, omul luat, de asemenea, singur, sint forme de manifestare ale existenței, deci sint efemere, sortite îmbătrînirii și morții.

Prof. GRIGORE BĂDESCU
Liceul de Matematică-Fizică „Traian”, din Drobeta-Turnu Severin

GEOGRAFIE

UN LOC DE INTERFERENȚĂ ÎNTRE ȘTIINȚELE NATURII

Geografia s-a dezvoltat ca știință de la elare a unui vast material faptic, privind învelșurile geografice și activitatea de transformare a peisajului natural către societate.

Geografia a devenit știință de tranziție și interfață între științele naturii și cele sociale, aparținând parțial și unora și altele, geografica se dezvoltă ca un sistem tar de științe interdependente.

La urmare, în sistemul de clasificare erală a științelor, ea ocupă o poziție trală, care, pe planul cunoașterii, îi feră un rol deosebit de important — ect de cultură generală și obiect de ează, privind descrierea integrală a ersonelor forme ale peisajului geofic, o știință a corolațiilor cu disci- nele învecinate (geologia, istoria, so- ologia, economia, biologia, matematica, ca, chimia etc.) relații care se ampli- pe măsura progresului tehnic și uti- rii sporite a forțelor și resurselor na- i puse în slujba omului.

Geografia avansată se poziționează pe pozițiile avansate ale oasterii integrale și specifice ale iii materiale, geografica colaborează cu ștele conexes sub forma integrării e- ntelor particulare fizico-sociale în plexele teritoriale geografice, fără să suprapună sau să se confunde cu stea. Prin structura sa complexă geofia este interdisciplinară.

Geografia este aceea, pentru o mai bună înțelegere a fenomenelor fizice și economico- grafice, ea apelează la cunoștințele de elevi la diferite discipline. Explicarea cauzal-genetică, structura funcțională a unei zone geogra- implică o caracterizare a unor compo- iți constituienți (relief, climă, ape, ță, soluri, populație, așezări, in- trie, agricultură, transporturi, comerț), părți ale unui întreg, cit și prin prisma reacțiilor și condițiilor lor re- ce.

Geografia oferă câteva exemple. Predarea capi- lui „Noțiuni de geografie” la clasa a este de neconceput fără anumite cun- țe din domeniul matematicii. Lec- „Orientarea pe glob” nu o putem ex- ă a abela la noțiuni ca: cerc, pa- le, împărțirea cerului în 360°. Dis- nd despre „Varietatea temperaturii pe ă” arătăm că aceasta depinde de inăția sub care cad razele solare. întim, de asemenea, că distanța cea scurtă între două coruri este linia otă (perpendiculară). Soarele fiind la istanță foarte mare, razele sale în mul lor spre Pământ, sînt paralele. e tropice, razele solare cad perpendi- r sau aproape perpendicular — deci anță mică — cantitate mare de căl- ă. De la tropice spre poli razele so- cad din ce în ce mai înclinat — deci ul de la Soare la Pământ e din ce în ce lung și căldura primită e din ce în ce mică.

Geografia în lecțiile la capitolul „Litosfe- studiat tot la clasa a V-a, comportă cte privind interpretarea științifică enomenelor fizico-geografice ale lito- ei și explicarea acțiunii modificatoa- i omului asupra acestora (legătura cu ologia, agricultura).

Geografia în capitolul „Hidrosfera”, discută ndre acțiunea apelor de suprafață bra scoarței terestre, se relevă acți- ă factorului uman în acest proces: des- uriri — legate de trecerea unor tere- acoperite de pădure în patrimoniul col (ex. în Africa, America de Sud, ănia), accentuarea torrențialității da-

torate aratului perpendicular pe curbele de nivel, inundațiile — datorate despa- ririi zonelor de pădure ce susțineau ma- lurile — poluarea apelor ca urmare a dezvoltării industriei și agriculturii (in- grașăminte chimice).

La predarea lecției „Vulcanii” elevul va înțelege dialectic acest fenomen din natura, dacă i se va explica faptul că vulcanul nu apare ca ceva intimplător, ca voiață a unor forțe supranaturale, ci datorită variației bruște a presiunii, ur- mate de degajarea de gaze, care, pres- and asupra magmei, o silește să iasă afară prin acele puncte ale litosferei, ce opun o rezistență mai mică (noțiuni de fizică). În încheierea lecției, vom evi- denția importanța economică a acces- tora prin metalele pe care le scot la suprafață din adincul Pământului și ferti- litatea pe care o dau solului prin cenușa vulcanică. Vom aminti ca Spartacus în sec. I î.e.n. a coborât pe panta abruptă a Vezuviului, ferindu-se de urmăritori, cu ajutorul sforilor facute din coarde de viță de vie, ce creșteau abundent pe solul fertil al vulcanului. Fenomenele postvulcanice — fumarolele, mofetele, izvoarele mineralizate — au o mare im- portanță pentru economie. Erupțiile vul- canice măresc nebulozitatea, reduc tem- peratura și lumina la suprafața solului (în anul 1815 a fost un an fără vară, datorat erupțiilor vulcanice).

Referitor la marea vom arăta că ace- tea nu se produc întotdeauna exact la trecerea Lunii la meridianul locului sau la meridianul opus acestuia, una din cauze, fiind configurația țărului, care poate întârzi acest fenomen. Spre exem- plu, datorită configurației țărurilor și a fundului mării, în strâmtoarea Messina, la producerea fluxului, apar valuri pu- ternice care îngreunează navigația. Vechii greci, neputând da o explicație științifică acestui fenomen, au creat le- genda monștrilor Scylla și Caribda, care- i înghit pe navigatorii ce trec prin strîm- toarea Messina. Această legendă apare și în „Odiseea” lui Homer.

Atât la „Geografia fizică generală” cit și la predarea „Geografiei regionale”, atunci cînd vom aborda probleme de biogeografie, vom apela la noțiuni de biologie, climatologie și pedologie. Se va insista asupra legăturii între clima, soluri, vegetație și faună.

Discutînd despre „Populația globului”, vom arăta importanța crescîndă a factorului uman, fie că este vorba de trans- formările economice pe care acesta le produce în mediul geografic prin dezvoltarea forțelor de producție, fie că ne referim la considerabilele schimbări so- ciale și demografice reflectate în struc- tura și migrațiile populațiilor din nume- roase țări ale globului. Creșterea explo- zivă a numărului locuitorilor planetei în ultimele secole se datorește atât progre- sului forțelor de producție, după cum am mai arătat, cit și dezvoltării medi- cinii. Discutînd despre marile descoperiri geografice vom arăta că factorul econo- mic a stat la baza acestora.

În anul 1453, Mohamed al II-lea a cu- cerit Constantinopolul. În felul acesta, drumul negustorilor genovezi și vene- țieni spre țările Asiei, producătoare de mirodenii, s-a închis. Trebuia căutat alt drum spre Asia și astfel s-au descoperit noi teritorii: Africa de Vest și de Sud și cele două Americi.

Prof. MAGDALENA MARINESCU
Școala Nr. 2 din Giurgiu

de către elevi, dacă se pune accent pe legătura dintre structură (particularită- țile structurale ale vîlozităților interesan- le) și funcție, fără a se omite expunerea fenomenului de osmoză (fenomen chimic) care are loc la nivelul membranelor per- meabile, prin care lichidele circulă numai într-un sens — de la o concentrație mare (în lumenul intestinal), la o concentrație mică (în vasele de sînge), pînă la reali- zarea unui echilibru.

În lecția „Sîngele” pentru înțelegerea proprietăților celor doi compuși ai hemo- globinei — oxihemoglobina și carbohe- moglobina — trebuie să se actualizeze proprietățile oxigenului și bioxidului de carbon, însușite de elevi la chimie. Ele- vii pot face sub îndrumarea profesorului o experiență simplă, din care să reiasă formarea oxihemoglobinei, dar și instabi- litatea acestui compus. Folosind astiel un vas cu soluție de hemoglobină, care este pusă în legătură cu o sursă de oxigen (oxilită+H₂O), elevii vor observa că se degajă oxigen, care, venind în contact cu hemoglobina, dă singelui o culoare mai desăcisă, mai exact s-a format com- pusul oxihemoglobina. Pentru a se dove- di instabilitatea acestui compus, peste so- luția de oxihemoglobină se adaugă hi- droxid de sodiu (substanță reductoare), care disociază oxihemoglobina, sîngele schimbîndu-și culoarea în roșu închis.

Elevii vor înțelege astfel mai ușor transportul gazelor în organism, realizat de sînge prin intermediul hemoglobinei din hematii.

Este necesar ca profesorul să ur- mărească nivelul real de pregăti- re teoretică, dar mai ales practi- că al elevilor, modul în care aceștia și-au însușit noțiunile, dacă pot face un transfer de cunoștințe de la o disciplină la alta. În acest scop, la capi- tolul „Anatomia și fiziologia aparatului respirator”, se propune precizarea fen- omenului schimbului respirator pulmonar prin utilizarea unor metode cit mai apro- priate de înțelegerea elevilor. Aceștia tre- buie să înțeleagă (făcînd apel la cunoș- tințele de fizică și chimie), că schimbu- l de gaze la nivelul alveolelor pulmonare se face pe baza anumitor proprietăți ale gazelor, a unor mecanisme fiziologice,

celulare, a proprietăților fizice ale mem- branei celulare. Se pornește de la expli- carea difuziunii — proprietate comună a gazelor de a se răspîndi uniform în me- diul inconjurător. În procesul schimbului respirator pulmonar, scopul propus este să se înțeleagă trecerea gaz- zelor din mediul gazos (aer) în mediul lichid și, din lichide, în aer. Pentru a demonstra acest fen- omen elevilor clasei a VII-a este suficient să descindem în fața lor o sticlă cu apă minerală, constatîndu-se că din lichid se degajă bule de gaze. Acestea sînt bule de bioxid de carbon, care, găsindu-se sub o presiune parțială mai mare în lichid, trec în aer, unde presiunea lui parțială este mai mică. Acest schimb de gaze du- rează pînă cînd se ajunge la un echilibru de presiune a gazului în ambele medii. Elevii vor înțelege astfel că în mod simi- lar are loc și schimbul de gaze la nive- lul plămînilor, oxigenul trece din aerul alveolar în sînge, prin difuziune, deoare- ce presiunea parțială în aerul alveolar este de 93 mm Hg, iar în sîngele venos de 40 mm Hg. În același mod, explicîndu-se și trecerea bioxidului de carbon din va- sele de sînge în alveolele pulmonare și chiar mecanismul respirației, respectiv inspirația și expirația, care se desfășo- ră în virtutea aceluiași fenomen — difu- ziunea gazelor.

Șirul exemplelor poate continua nu nu- mai din predarea cunoștințelor de anat- mie și fiziologie, ci și din predarea in- terdisciplinară la botanică și zoologie, unde, în permanență, se subliniază legă- tura organism-mediu, făcîndu-se astfel apel, mai ales, la cunoștințele însușite la geografie.

Predarea interdisciplinară a biologiei în școală presupune din partea profesorului găsirea și aplicarea unei game variate de metode și procedee, care să ducă la dez- voltarea aptitudinilor individuale, la flexibilitatea, independența și creativita- tea gîndirii elevilor, precum și la capaci- tatea acestora de a utiliza cu randament maxim cunoștințele dobîndite în viața cotidiană și practica socială.

Prof. LUCIA ȘERBANICA
Școala Nr. 8, din Focșani

FIZICĂ

CORELĂRI NECESARE

Fizica, prin însăși definirea ei, ca ști- ință a naturii, nu constituie un sistem in- chis de cunoștințe, cu granițe strict de- limitate, ci este un ansamblu vast ca- are de cuprindere, cu numeroase deschi- deri către celelalte științe ale naturii și societății.

Interferența fizicii cu celelalte științe — matematica, chimia, astronomia, dis- ciplinele tehnice și de specialitate, ca să enumerăm doar câteva dintre ele — devine condiție și necesitate a unei abordări fi- zice a acestui domeniu.

Ca obiect de învățămînt, fizica, în mod dialectic, va trebui să realizeze cerința unei apropieri și întrepătrunderi cu ce- lelalte discipline, fără ca acest mod de tratare să-i afecteze caracterul unitar, să ducă la paralelisme supărătoare sau la afirmații contradictorii.

Pentru o tratare interdisciplinară a fizicii — obiect de învățămînt — sînt ne- cesare cîteva condiții a căror realizare asigură eficiența acestui mod de abor- dare a lecțiilor.

Astfel, este absolut necesară o corela- re a programelor de fizică cu cele de ma- tematică, chimie, științe biologice, dis- cipline de specialitate și tehnologice, lucru în general asigurat de programele în vigoare.

Există însă și unele nesincronizări care determină o tratare mecanică, incomple- tă a unor teme, fapt ce se reflectă mai tîrziu în nivelul de cunoștințe al elevi- lor.

Astfel, la clasa a VI-a, în primul tri- mestru, cu ocazia studierii mișcării rec- tilinii, uniforme, se introduc noțiuni le- gate de grafice ale mișcării.

La matematică graficele sînt studiate mult mai tîrziu (cl. a VII-a, trimestrul I), încît profesorul de fizică este nevoit să introducă anticipat aceste noțiuni, evident cu un alt randament.

De asemenea, tratarea temelor: „Com- punerea forțelor concurente”, „Lucrul mecanic”, „Planul inclinat” la clasa a VII-a, s-ar realiza în condiții mai bune dacă noțiunile de trigonometrie ar fi predate la matematică în trimestrul I.

O altă cerință pentru o tratare inter- disciplinară a cunoștințelor de fizică e

constituie concordanța între modul de a defini fenomenele, legile, mărimile fizi- ce în cadrul diferitelor discipline. Această preocupare se reflectă în struc- tura și conținutul manualelor școlare, dar și în această direcție se constată necon- cordanțe.

Astfel, la chimie, clasa a VII-a, cu oca- zia studiului oxigenului este definită electroliza ca o „descompunere a unei substanțe cu ajutorul curentului electric”. La fizică — în clasa a VIII-a — același fe- nomen este definit ca: „procesul de di- rijare a ionilor dintr-un electrolit către electrozi și transformarea lor în atomi sau radicali prin neutralizare”. După opinia mea, nu este vorba doar de nuan- țe diferite date aceluiași fenomen, ci de un mod total diferit de a prezenta fen- omenul.

Neconcordanța și inexactitatea defini- ăi din manualul de chimie ar putea fi ușor înlăturate, dacă la chimie, cu ocazia tratării legăturii electrovalente sau ioni- ce, s-ar preciza cîteva lucruri legate de disociația electrolitică și procesul de di- rijare al ionilor din electroliti sub acți- ănea cîmpului electric.

În acest fel, definirea procesului de electroliză ar prezenta și rigurozitate științifică și accesibilitate. Situații de acest fel pot fi înlăturate și în relația fi- zicii cu disciplinele tehnice, tehnologice și de specialitate, cu matematica.

Abordarea interdisciplinară a unor teme din programele școlare mai presu- pune necesitatea ca fiecare cadru didac- tic să fie foarte bine informat în legă- tură cu conținutul manualelor și progra- melor celorlalte discipline, pentru a putea selecta materialul ce urmează a fi pre- zentat la clasă, astfel încît acesta să se încadreze organic în tematica lecției.

În fine, dar nu în ultimul rînd, este ne- cesar să avem în vedere că acest mod de abordare a predării fizicii, are o im- portanță deosebită atît pe linia formării unei gîndiri logice, analitice și sinteti- ce, cit și pe linia formării și educării unei gîndiri științifice, materialiste la elevi.

Prof. EMANUEL NICHITA
Școala Nr. 196 din București

BIOLOGIE

CUNOȘTINȚE OPERAȚIONALE

Predarea biologiei, începînd cu ciclul nazial, se face după o concepție in- ativă, îmbrăcînd un caracter pluri și disciplinar care să pună bazele înțele- gerii concepției materialist-dialectice, științifice despre lume și viață.

Predarea disciplinelor biologice se realizează implicit și o acumulare, un sfer de cunoștințe aparținînd altor pline, respectiv: fizica, chimia, geoa- grafia.

Prin urmare atenția numai asupra pre- anatomiiei, fiziologiei și igienei lui, obiect care se studiază în clasele II-a și a VIII-a, vom constata că e noțiuni legate de anatomia apar- ărilor și sistemelor, dar, mai ales, de esele fiziologice, nu pot deveni ac- ăle elevilor fără explicarea noțiuni- și fenomenelor fizice sau chimice.

Este necesar deci ca, atunci cînd intil- im în cadrul lecțiilor de biologie no- țiuni de elevi la alte discipline, stimulam să le utilizeze în scopul cu- ărierii biologice. În cazul cînd elevii posedă astfel de cunoștințe, profesorul datorită să se oprească asupra lor, cu a le explica prin exemple plasti- cit mai aproape de puterea lor de egere, ferindu-ne la lecția „Alimentele și

importanța lor pentru organism”, pentru a explica rolul plastic, energetic și cata- lizator al factorilor nutritivi este absolut necesar să recurgem la cunoștințe din domeniul chimiei. Urmărînd mai departe firul lecțiilor, pentru înțelegerea proce- sului de digestie se vor explica logic transformările mecanice, fizice și chimi- ce ale alimentelor de-a lungul tubului di- gestiv. Utilizînd experimentul, elevii în- țeleg noțiunea de dizolvare (transforma- re fizică), de descompunere a substanțel- or organice complexe (amidonul) în substanțe organice simple (glucoza). Deși în clasa a VII-a ei nu au cunoștințe de chimie organică, efectuînd experiența cu albusul de ou asupra căruia acționează sucul gastric, aceștia vor înțelege cu ușu- rință descompunerea chimică a proteinel- or complexe sub acțiunea enzimelor. De asemenea, pentru explicarea noțiunii de emulsionare a grăsimilor, emulsionare care se realizează în tubul digestiv prin acțiunea bilei, putem demonstra, practic, că aceasta este un proces de desfacere a grăsimilor în particule mici, mărîndu-se astfel suprafața de contact cu enzimele.

Absorbția intestinală — proces fiziolo- gic de trecere a nutrienților prin pe- retele intestinal în mediul intern al or- ganismului — este înțeleasă corespunzător

O concluzie se impune de la sine: este necesară o proiectare atentă și nu una aleatorie a unor asemenea lecții, în care, desigur, profesorului îi revine rolul determinant în a-l conduce pe elev să surprindă complexitatea organizării materiei, a legilor care o guvernează și pe care, din necesități didactice, elevii o studiază în cadrul diferitelor discipline de învățămînt.

Eficiența unui asemenea demers pedagogic presupune nu numai o solidă pregătire științifică a cadrelor didactice — fundament al incursiunilor în disciplinele înrudite — ci și una psihopedagogică, ce le va da posibilitatea realizării unor necesare corelări între conținutul programelor și al manua- lelor, între noțiunile practice și cele teoretice, precum și o continuă recep- tivitate la dinamica dezvoltării științei, tehnicii și culturii contemporane.

Direcții prioritare în orientarea școlară și profesională a elevilor

— Convorbire cu prof. LUCIAN AGACHI,
inspector școlar general al județului Bacău —

Red.: Care sînt direcțiile prioritare de orientare școlară și profesională a elevilor din județul dumneavoastră?

L. Agachi: În conformitate cu sarcinile ce revin învățămîntului din documentele Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1982, din hotărârile recente ale Plenarei a Comitetului Central al P.C.R. și din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, activitatea de orientare școlară și profesională a fost concepută ca o activitate politico-educativă menită să contribuie la procesul integrării școlare și profesionale a elevilor, în concordanță cu necesitățile social-economice de dezvoltare în plan local, județean și național. Astfel, acordăm o atenție prioritară realizării planurilor de școlarizare la toate treptele de învățămînt, cu accent deosebit pe profilurile mine, petrol, chimie industrială, construcții, aceasta cu atît mai mult cu cît efectivele de elevi din județ se mențin ridicate atît la clasă a VIII-a — respectiv 14.400 — cît și la clasă a X-a — respectiv 18.500. Practic, este cea mai numeroasă promoție din istoria învățămîntului județului nostru.

Avînd în vedere cerințele de forță de muncă pe plan național pentru diferite sectoare de activitate, o direcție cu caracter constant este aceea a determinării elevilor și părinților de a accepta reparitură după absolvire, în meserii și județe care au cu deosebire nevoie de forță de muncă, așa cum ar fi: Bazinul Minier Gorj, Șantierele Navale Constanța și Mangalia sau în agricultură, în județul Timiș. Acțiunile propuse au un caracter sistematic și permanent în cadrul activităților educative realizate la toate nivelele, începînd chiar din învățămîntul preșcolar, respectîndu-se desigur particularitățile psihopedagogice ale vîrstelor și momentele alese în perspectiva viitoarei opțiuni pe linie de orientare școlară și profesională.

O altă prioritate în pregătirea acțiunilor de orientare școlară și profesională are drept punct de referință perfecționarea activității cadrelor didactice în calitatea lor fundamentală de educatori, im-

plicați nemijlocit în procesul orientării școlare și profesionale. În acest sens avem în vedere perfecționarea muncii tuturor cadrelor didactice pe probleme de orientare școlară și profesională, de educare prin muncă și pentru muncă a tuturor elevilor. Concret, ne referim la acțiunile inițiate la nivelul Inspectoratului Școlar Județean, al Casei Personalului Didactic și al Laboratorului județean de orientare școlară și profesională în diferite școli și centre metodice.

Din punct de vedere metodologic problemele abordate vizează în special trei mari domenii menite să stimuleze activitatea cadrelor didactice în cadrul comisiilor de orientare școlară și profesională din școli sau în calitate de profesori îndrumători U.T.C.: informarea școlară și profesională a elevilor, cunoașterea psihopedagogică a acestora și colaborarea cu familia. În sfîrșit, o altă prioritate o constituie pentru noi problema încadrării în muncă a unei categorii speciale de absolvenți, anume cei din clasele a X-a și a XII-a care nu urmează forme superioare de învățămînt și calificare.

Red.: Cum sînt procedat ca să ajungă la cunoștința tuturor cadrelor didactice cerințele de cadre ale județului, precum și refacerea celor două trepte de liceu, actuală și în perspectivă?

L. Agachi: La începutul anului școlar s-au reactualizat sarcinile pe membrii comisiilor județene și de orientare școlară și profesională, s-a întocmit planul Comisiei pentru anul școlar 1983-1984, s-au reorganizat comisiile de orientare școlară și profesională la nivelul unităților de învățămînt. În cadrul planului Comisiei s-au stabilit sarcini prioritare privind orientarea școlară și profesională în raport cu necesarul de forță de muncă al județului și la nivel național. De asemenea, cunoașterea structurii rețelei școlare și profesionale la nivelul celor două trepte de liceu, structuri ce reflectă în fond necesarul de forță de muncă pe plan județean și național.

În cadrul metodei adoptate în județul nostru se-am orientat școlară și profesională acțiunilor între care menționăm: infor-

marea și perfecționarea diriginților, probleme privind planul de școlarizare, numărul de opțiuni școlare și profesionale și necesarul de forță de muncă, activități cu elevii și părinții, în special pentru profilele agroindustrial, mine, petrol, chimie (folosind forme variate, cum ar fi întîlnirile cu specialiștii, vizite în întreprinderi, excursii tematice etc.), organizarea unor acțiuni în colaborare cu organizațiile de copii și tineret. În cadrul județului acordăm o deosebită atenție acțiunilor de preorientare și reorientare școlară și profesională eșalonate în mai multe etape pe parcursul întregului an de învățămînt.

O contribuție importantă la realizarea informării diriginților, părinților și elevilor a avut tipărirea și difuzarea în școli a rețelei învățămîntului liceal, precum și dezbaterile și popularizarea acestora în cadrul activităților cu directorii, directorii educativi și la cercurile pedagogice.

În perspectivă avem în vedere retipărirea acestor pliante cu actualizările de rigoare. Se vor tipări, de asemenea, pliante de orientare școlară și profesională, în special pentru liceele agroindustriale din Săcut și Hemeiș, Podul Turcului și liceele cu profil de mine și petrol din Moinești și Tîrgu Ocna. S-au inițiat și activități cu părinții și elevii la clasele a VIII-a și a X-a din zonă, pentru popularizarea meseriilor și liceelor menționate. La această acțiune un sprijin deosebit am primit din partea presei locale, iar la stațiile de radiodifuzare s-au inițiat cicluri de emisiuni adresate părinților, cu sprijinul membrilor laboratorului județean de orientare școlară și profesională și al altor specialiști din cadrul județului.

Red.: Ce activități de orientare școlară și profesională se desfășoară în prezent în județul dumneavoastră și ce vă propuneți pentru viitor în acest domeniu?

L. Agachi: În prezent ne aflăm în prima etapă de realizare a acțiunii de preorientare și reorientare școlară și profesională, de elaborare și difuzare a fișelor de înscriere și de solicitare a primelor opțiuni școlare și profesionale, care urmează apoi să fie interpretate prin raportare la necesarul de forță de muncă pe plan local, județean și național. De asemenea, în cursul trimestrului și anului școlar în curs, în cadrul schimburilor de experiență care au avut loc cu profesorii diriginți și maiștrii-instructori, s-au reactualizat sarcinile comisiilor de orientare școlară și profesională din fiecare școală, în special metodologia de acțiune pe linie de orientare școlară și profesională a cadrelor didactice.

În cadrul tematicii generale de îndrumare și control teritorial și în brigăzi ale

Inspectoratului Școlar, problematica orientării școlare și profesionale ocupă un loc important în contextul sarcinilor educative generale. S-a realizat în mod nemijlocit îndrumarea directorilor unităților de învățămînt, precum și a diriginților în probleme privind metodologia orientării școlare și profesionale, activitatea cu părinții, legătura dintre școli și licee și unități economice. Se verifică, de asemenea, modul cum fiecare unitate de învățămînt organizează activitatea de pregătire intensivă a absolvenților claselor a VIII-a și a X-a în vederea susținerii probelor de verificare și a examenelor pentru clasele a IX-a, a XI-a și învățămîntul superior.

În perspectivă, Inspectoratul Școlar, Casa Personalului Didactic, Laboratorul județean de orientare școlară și profesională sînt preocupate de continuarea unor acțiuni realizate cu succes în anii anteriori. Amintesc, de exemplu, preinscrierea elevilor în „Săptămîna porților deschise”, acțiune complexă în care vor fi vizitate școlile de către părinți și elevi, în vederea completării informării școlare și profesionale și a realizării, în funcție de aceasta, a unei autoorientări școlare și profesionale optime.

Red.: Ce alte aspecte legate de orientarea școlară și profesională a elevilor se mai află în atenția dumneavoastră?

L. Agachi: Difuzarea în școli a Căminului de dirigenție care a fost conceput ca un instrument metodic al activităților educative pe un ciclu de învățămînt — clasele V—VIII — incluzînd într-o viziune sistemică și problematică orientării școlare și profesionale. Orientarea școlară și profesională de la sfîrșitul ciclului ar putea rezulta astfel în mod obiectiv și ca un element al autoorientării școlare și profesionale în cadrul procesului mai larg al autoeducatiei conștiente. Mai amintesc: retipărirea rețelei unităților de învățămînt cu evidențierea profilurilor, meseriilor, a condițiilor de muncă și viață; antrenarea unui activ larg de profesori de pedagogie, psihologie și științe sociale la realizarea unor acțiuni la nivelul localităților, al unităților de învățămînt (în acest cadru se vor organiza întîlniri cu elevii și părinții, activități de perfecționare ale comisiilor metodice a diriginților); finalizarea tuturor acestor activități de preorientare și orientare școlară și profesională prin realizarea înscrierii centralizate a tuturor elevilor, ceea ce va permite cunoașterea exactă a raportului dintre opțiuni, număr de locuri, prioritatea de învățămînt și cerințele de forță de muncă.

OCTAVIAN BUZESCU

Sub semnul colaborării organizațiilor U.T.C.

(Urmare din pag. a 3-a)

se practică în condiții civilizate. Nu pledez către orientarea tineretului care munci ușoare și comode. Dimpotrivă, consider că tinerețea trebuie să-și probeze valoarea tocmai în focal unor încercări eroice. Și munca noastră, tocmai în aceste condiții noi presupune eroism. Dar este normal ca fiecare tînar să vadă viitoarea sa profesie la dimensiunile ei reale. Opțiunea profesională să se sprijine pe cunoașterea concretă a profesiei pentru care se optează. Eroismul metalurgului de astăzi ține de seriozitatea pregătirii sale, de capacitatea sa de a minui mașinile și utilajele de înaltă tehnicitate fără de care nu mai este astăzi de conceput o industrie modernă. Cu atît mai puțin în perspectivă.

Nu sînt puțini acei tineri care atrași de perspectivele profesionale ale Liceului Industrial „Republica” devin elevii acestei școli. Cu atît mai mult, din acest moment preocupările colectivului didactic al liceului, ale organizației sale U.T.C. sînt concentrate către buna îndrumare a viitorilor pași în viață ai acestora. Și în această privință se vedește din plin fructuoasa colaborare dintre organizația U.T.C. a liceului și cea a întreprinderii.

Sînt de reținut în această privință câteva cuvinte ale tovarășului Alexandru Ispas, secretarul Comitetului U.T.C. al întreprinderii „Republica”, el însuși elev la școala de maistri de pe lângă Liceul Industrial „Republica”: „Vreau să amintesc că majoritatea membrilor Biroului U.T.C. din întreprinderea noastră este constituită din prima promoție de absolvenți ai Școlii profesionale de pe lângă actualul Liceu „Republica”. Pe atunci, cînd eu însumi am absolvit această școală, liceul nu exista încă. De asemenea, marea majoritate a personalului muncitor din întreprinderea noastră, așa putea spune că aproape toți, este constituită din tineri care foarte mulți au fost sau mai sînt încă elevi ai liceului la cursurile serale. Este firesc, astfel, ca între cele două organizații U.T.C., cea din școală și cea din întreprinderea noastră, să existe nu numai o strînsă colaborare, dar și o înțelegere și o adevărată osmoză. Noi împreună cu ei alcătuim o mare familie comună. Iar principalele noastre relații sînt relații de muncă. Elevii liceului fac practică în atelierele întreprinderii noastre și uteciști, muncitori cu înaltă calificare, cum sînt maiștrii instructori Lucian Stanciu sau Constantin Porojan le îndrumă primii pași în viitoarea lor profesie. Astfel, colaborînd îndeaproape cu organizația U.T.C. a liceului, cu colectivul didactic al acestuia, noi ne străduim să-l facem pe elevii să cunoască întreprinderea noastră, s-o îndrăgească, să învețe meseriile care se

prezintă în această întreprindere și să dorească să vină după absolvirea școlii să muncească alături de noi. Prețutîndu-ne, în toate acțiunile noastre politico-educative, obiectiv de muncă patriotică, cultural-didactică colaborăm cu organizația U.T.C. din școală. O bună dovadă a acestei colaborări sînt și acțiunile inițiate la clubul întreprinderii noastre.”

Într-adevăr, am putea spune că atît pentru liceu cît și pentru întreprindere, clubul de la „Republica” este o casă de educație și de cultură comună. Așa cum îmi confirmă prof. Gheorghe Iancu, director adjunct al liceului și tovarășul Valeriu Stăica, directorul clubului, aici au loc săptămînal multiple acțiuni comune ale tinerilor din școală și din întreprindere. Aici, în sala acestui club cu vechi și frumoase tradiții, l-au ascultat elevii, vorbindu-le despre frumusețea muncii de metalurgist, pe mîstrul Constantin Buda-

nu, cel mai vechi om din întreprindere, pe mîstrul laminorist Mihalcea Constantin, secretarul de partid al secției, pe mîstrul electrician Marin Mihai, membru al comitetului de partid al sectorului, pe muncitorul laminorist Stan Stefan, membru al Comitetului municipal de partid București, pe tovarășul Constantin Giobu, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, pe tovarășul inginer Matei Nicolae, directorul general al întreprinderii. Tot aici fac repetiție formațiile artistice ale școlii și întreprinderii, care au primit frumoase distincții în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, și pe care, nu o dată, le-am văzut evoluînd pe mizele ecrane. Aici se dau spectacole, se vizionează filme (între care și „Unii noștri”, un foarte frumos film de prezentare a vieții și muncii din întreprinderea „Republica”), se organizează întîlniri cu oameni de cultură și artă, au loc ședințele cenaclului literar comun, al elevilor și muncitorilor, se organizează seri culturale-distractive. Și să nu uităm frumoasele inițiative ale tovarășei Elena Haită, bibliotecara clubului, care, în îndelungați ani de activitate, nu și-a pierdut entuziasmul tineresc și a cărei muncă este în egală măsură dăruită cu dragoste tineretului din școală și din întreprindere.

În aceste condiții, este firesc să se creeze o reală apropiere a tineretului școlar de întreprindere. Este firesc ca opțiunile profesionale ale elevilor să se canalizeze către sectoarele de muncă din întreprindere. Și este firesc ca pe cei mai mulți absolvenți ai liceului să-l regăsim în rîndurile muncitorilor de la întreprinderea „Republica”.

Dezvoltarea vorbirii — temă de cerc pedagogic

— Convorbire cu ECATERINA DORIN, inspectoare școlară la Inspectoratul școlar al Municipiului București —

Mara Nicoară: Discuțăm despre dezvoltarea vorbirii, nu numai ca obiectiv esențial al muncii instructiv-educative a învățătorilor și învățătoarelor, ci și ca temă a activităților metodice din cadrul îndrumării și controlului efectuate de inspectorii de specialitate la nivelul județului și, respectiv, al municipiului București și al sectoarelor sale.

Ne referim în mod special la cercurile pedagogice.

Pornind de la aprecierea că scopul tuturor acțiunilor metodice pe care le coordonăm este perfecționarea învățătorului, spre formarea sa cît mai completă, vă rugăm să vă referiți la aspectele metodice ale pregătirii învățătoarelor pentru dezvoltarea vorbirii la elevi.

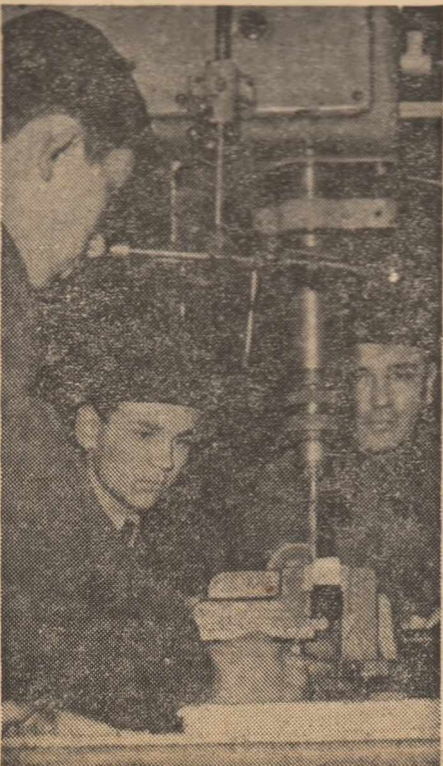
Ecaterina Dorin: Învățătorul e necesar să fie, în primul rînd, un om cu o pregătire multilaterală, ca să educe copii cu o bună pregătire. Cercul pedagogic — despre care discutăm — vine și în sprijinul tinerilor învățători, pe care îl ajută, dar și în sprijinul învățătoarelor cu vechime în muncă, însă care și ei au nevoie de o confruntare a propriei și bogatei experiențe cu solicitările mereu mai complexe ale educării elevilor.

Toți au o pregătire de specialitate, dar unii au mai multă experiență, alții mai puțin și, asistînd la lecții, sesizînd unele aspecte noi, le aplică după aceea și la clasele lor.

Mara Nicoară: Care este acțiunea la care participați acum?

Ecaterina Dorin: La Școala Nr. 104 din sectorul 4 al Capitalei a avut loc

acțiunea metodică de cerc pedagogic la clasele a II-a pe probleme de dezvoltarea vorbirii. Acest obiectiv de bază al procesului instructiv-educativ, care este dezvoltarea vorbirii, deși urmărit îndeaproape de mulți ani, îndeosebi la clasele a II-a, creează încă numeroase întrebări la care se cer răspunsuri, privind metodologia predării. Se vizează îmbogățirea, precizarea și activizarea vocabularului, dezvoltarea exprimării corecte și nuanțate. De aceea, noi căutăm prin lecții deschise, prin materiale prezentate, prin invitarea unor oameni de specialitate, a profesorilor de la licee pedagogice, să ajungem la suflul copiilor, să-i facem receptivi, în privința folosirii cît mai corecte a unui vocabular corespunzător format. La Școala Nr. 104 s-au ținut patru lecții demonstrative deschise, cu teme diferite ca, de exemplu: „Crearea independenței a unei povestiri noi prin combinarea a două povestiri deosebite”, „Patria mea”, „Trecerea unei povestiri de la persoana a III-a la persoana I” etc. Au participat învățătorii de la un grup de școli, s-au prezentat noutăți pedagogice, s-au dezbătut probleme pe tema: „Cultivarea capacităților de exprimare a elevilor” și au fost prezentate unele noutăți editoriale din literatura pentru copii. Cadrele didactice participante și-au exprimat opinii, și-au împărtășit din experiența proprie, au venit cu propunerii concrete de desfășurare a acestor ore, de finalizare a acestei activități.

„COLOCVIILE RADIOȘCOALĂ”

Cititorii noștri recunosc, desigur, acest titlu sub care sînt realizate, cu ajutorul elevilor și profesorilor, o serie de emisiuni, în special pentru elevii și profesorii, chiar dacă audiența lor poate fi mult mai largă atunci cînd tematica trece dincolo de domeniul didactic-profesional. De fapt, dificultatea acestor emisiuni — depășită cu succes de către redactorul ei, **Elena Drăgan** — este de a se menține în sfera de interes și înțelegere a virstei adolescenței, păstrîndu-și, în același timp, ținuta elevată impusă de temele abordate, de riguroasa științifică a documentării și de nivelul cultural la care se desfășoară dezbaterile. Fiindcă, scopul este de a reține atenția asupra adevărilor — validate de experiența vîștei sau de cercetări de specialitate — care înlesnesc tînrului aflat în pragul maturității cunoașterea de sine, ca individ și cetățean.

„Colocviile radioșcoală” au, așadar, la bază, posibile întrebări cu privire la modalitățile de organizare ale economiei noastre socialiste sau la măsurile luate pentru dezvoltarea ei multilaterală; despre categoriile filozofice al căror sens este mai greu de descifrat din perspectiva adolescenței; despre raporturile interumane în timp și spațiu, în cadrul căror tînrul își caută locul, pentru a-și asigura o armonioasă integrare socio-profesională; cu privire la valențele formative ale școlii, a cărei influență se răsfrînge asupra omului în întreaga sa existență. Răspunsurile le oferă, cu generozitate, vastul domeniu al științelor sociale și pedagogice, la care apelează emisiunea.

Reușita „colocviilor” constă, de bună seamă, și în priceperea de a reuni, într-un timp scurt (30 minute), opiniile interlocutorilor — profesori de liceu, universitari și elevi licenți — care reliefează principii fundamentale, exemple reprezentative și aspecte originale ale temei puse în discuție. Din acest punct de vedere, cea mai încheagă dintre emisiunile difuzate sub acest titlu, în ultimele trei săptămîni, cred că este cea transmisă la 13 decembrie, tema dezbaterii fiind „Disciplină și autodisciplină” (au participat prof. dr. Petru Pinzaru și elevii de la Liceul de matematică-fizică „Nicolae

Bălcescu”, din Capitală); s-a relevat, pe temeiul definirii termenilor, rolul disciplinei — ca normă morală, atitudine și comportament, ca una dintre valorile (etică, intelectuală, psihică) esențiale ale conștiinței socialiste, ca mijloc de organizare a timpului de viață — în formarea și dezvoltarea personalității umane, a personalității elevului. Au impresionat plăcut concizia și argumentația teoretică și practică adusă de elevii prezenți la dezbateri, reflectînd, de fapt, o temeinică pregătire școlară și o solidă cultură generală pentru virsta lor. Prospețime, curiozitate creativă, atitudine constructivă au demonstrat și intervențiile elevilor participanți la emisiunea din 29 noiembrie („Modele de viață”), împlinită cu sprijinul conf. univ. dr. Septimiu Chelcea și a ziaristei Monica Zvirjinski. Cred că dezbaterile — pornind de la explicarea conceptului din punct de vedere social-psihologic și pedagogic — a incitat dorința de autodepășire, nu numai a tinerilor prezenți, într-o atingere a nobilei aspirații de adevărat model de viață.

Exploatînd în mai mică măsură potențialul de experiență concretă pe care ni-l oferă realitatea — în cazul de față, școala și uzina — emisiunea „Calitatea relațiilor interumane și rolul lor în formarea personalității” (6 decembrie) a acordat prea mult spațiu explicării noțiunilor implicate — tipul relațiilor interindividuale, cu accent pe relațiile sociale — și concluziilor teoretice, diminuînd accesibilitatea emisiunii pentru un auditoriu numeros și eterogen.

Însă, așa cum am precizat și la început, principalii beneficiari ai emisiunilor realizate sub titlul „Colocviile radioșcoală”, elevii și, în mod special, aș spune, cadrele didactice, realizează prin intermediul unor radio amatori și fructuos contact cu puncte de vedere actuale referitoare la științele sociale, avînd girul autorității științifice; îndeosebi cadrelor didactice, aceste dezbateri le pun la dispoziție prețioase sugestii — multe oferite chiar de elevi — care se pot adăuga soluțiilor pedagogice utilizate în munca lor de formare a tinerelor generații.

VALERIA BACIU

EMISIUNILE RADIOȘCOALĂ

Schema săptămînală

Emisiunile radioșcoală, care se adresează deopotrivă cadrelor didactice și elevilor, elaborate de Redacția emisiunilor de învățămînt a Radioteleviziunii Române, se transmit în fiecare zi a săptămîinii, de luni pînă sîmbătă (inclusiv), pe programul II, după schema pe care o publicăm mai jos. La fiecare emisiune, menționăm cîteva dintre temele prevăzute a fi difuzate și care pot fi audiate în perioada 19 decembrie 1983—21 ianuarie 1984. Invităm cadrele didactice să se adreseze redacției noastre sau direct Redacției emisiunilor radio de învățămînt (Căsuța poștală 111, str. Nufierilor nr. 60—62, cod 70749, sector I București) cu propuneri și aprecieri privind aceste emisiuni, eventual cu sugestii de teme și experiență valoroasă, demne de a fi popularizate.

În fiecare luni : ora 14,30 —15,00

Emisiunea „Școala și viața” (redactori — Ana Maria Sireteanu și Ion Chițulescu). Din sumar: Din activitatea cercurilor științifice ale elevilor; Lectoratul cu părinții și problemele realizării orientării școlare și profesionale (Dialoguri pedagogice); Vacanța de iarnă 1983—1984; File de istorie — 30 Decembrie 1947; Cum poate fi economisită acasă și la școală energia electrică; O profesiune pentru viitor. Mineritul; Din letopiseful școlii românești.

În fiecare marți : ora 14,30—15,00

Emisiunea „Colocviile radioșcoală” (redactor — Elena Drăgan). Spicium din sumar: Despre creativitate; Finalitatea socială a școlii; Cit de liber trebuie să

fie timpul nostru liber; Colectivul clasei și formarea personalității.

În fiecare miercuri : ora 14,30—15,00

Emisiunea „La trecu-ți mare, mare viitor” (redactor — Val Tebeica). Prezentăm din sumar: Continuitate și dezvoltare în istoria poporului român; Unirea, o făclie luminînd prin veacurile istoriei; Cuza Vodă în tradiția populară; Din istoricul unui cîntec etern — „Hora Unirii”.

În fiecare joi : ora 14,30—15,00

Emisiunea „Călătorie pe harta țării” (redactor — Gina Rădulescu). Din sumar: Pe Moldova, printr-o Moldovă nouă (II); Eseu despre Republică; Drumuri de vacanță.

În fiecare vineri : ora 14,30—15,00

Emisiunea „Sînt suflet în sufletul neamului meu” (redactor — C. Armașu). Amintim din sumar: „Miorița”, capodoperă a literaturii noastre populare; Patrie, iubită țară (montaj de versuri din creația elevilor); Evoluția limbii și culturii române sub semnul anului 1859.

În fiecare sîmbătă : ora 8,35—9,00

Emisiunea „Elevii întrebă, specialiștii răspund” (redactor — Ioan Țurlescu). Din sumar: Momente din istoria conflictului dintre știință și religie; Care sînt calitățile energiei nucleare; Sursele de energie neconvențională.

AM CITIT — VĂ RECOMANDĂM:

„Geografia resurselor naturale”

Chițu M., Ungureanu Al., Mac I., 221 pag., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.

Foarte recent apărută, lucrarea pe care o recenzăm se adresează, în primul rînd, studenților geografi și a fost elaborată de cadre didactice care predau cursul de Geografia resurselor naturale la universitățile din București, Iași și Cluj-Napoca.

Într-un volum relativ redus de pagini, față de vastitatea problemelor abordate, autorii trează, la înalt nivel științific, repartiția geografică a resurselor naturale ale geosferelor, folosindu-se de o bibliografie foarte bogată, dar atent selecționată și, în același timp, pun la îndemina studenților, a profesorilor de geografie și a altor specialiști, date destul de recente, privitoare la rezervele și producția diferitelor resurse naturale ale Terrei, făcînd, totodată, aprecieri asupra perspectivelor de folosire a acestora în viitor.

După ce se prezintă conceptul de resurse naturale, se trece la clasificare și se dă un scurt istoric al descoperirii și valorificării acestora. În continuare, se analizează fondul de resurse naturale ale Terrei, în legătură cu prezența lor în cele patru geosfere.

În tratarea resurselor naturale ale atmosferei, hidrosferei, litosferei și biosferei, autorii au urmărit, pe de o parte, evidențierea imenselor resurse de materii prime pe care le conțin cele patru geosfere, importanța acestora pentru omenire, nevoia de cunoaștere cit mai exactă a posibilităților oferite de natură, dar, în același timp, și obligația de folosire a lor cit mai rațională, cu toată grija. În scopul asigurării nevoilor locuitorilor Terrei pentru o perioadă cit mai lungă de timp, evitării dezechilibrului în natură.

În lucrare sînt evidențiate marile posibilități energetice oferite de natură (energia căderilor de apă, a valurilor, curenților marini, hidrogenului, combustibililor minerali, geotermică, solară s.a.), măsura în care acestea sînt valorificate în diferite state ale lumii, preocupările actuale pentru folosirea și a altor surse de energie.

Atenția cuvenită se acordă resurselor naturale valorificate de către industria metalurgică (minereuri feroase și neferoase etc.), chimică (diferite săruri minerale, fosfați, sulf etc.), industria construcțiilor și a materialelor de construcții (bazalt, marmură, calcare, argile etc.).

Dintre resursele biosferei, regenerabile, pădurilor, cu funcțiunile lor economice și ecologice, li se rezervă un spațiu responsabil, subliniindu-se însă necesitatea ocrotirii acestora pentru înlăturarea efectelor negative cauzate de o exploatare nerațională. Sînt analizate, de asemenea, resursele oferite de pășuni și fînețe naturale, posibilitățile mari de valorificare a acestora de către sectorul zootehnic.

Lucrarea se încheie prin abordarea a două probleme deosebit de importante: a) rolul resurselor naturale în dezvoltarea economică și b) utilizarea resurselor naturale și modificarea peisajului geografic. Concluzia care se degajă este aceea că procesul intens de dezvoltare economică, specific epocii contemporane, imprimă ritmuri accelerate valorificării tuturor resurselor naturale și impulsionează activitatea de cercetare și de atragere în circuitul economic a noi regiuni. Deși dezvoltarea fără precedent a economiei țărilor lumii antrenează toate categoriile de resurse, acest proces este mai evident în cazul acelor resurse de substanțe utile care au rol cu totul deosebit în economie (energetice, metalurgice, chimice s.a.). În același timp, însă, prin utilizarea resurselor naturale, se produc modificări ale peisajului, substanțiale, dar diferite în raport de tip și de volumul utilizat.

Numeroasele schițe de hărți, grafice, tabele etc., pe care autorii le-au inclus în lucrare, sporesc valoarea acesteia, făcînd-o și mai utilă aceluia cărora le este adresată.

Pentru literatura de specialitate, noua

lucrare „Geografia resurselor naturale” înseamnă o contribuție importantă și de mare actualitate.

„Oceanele și mările Terrei”

Stăncescu I., Editura Albatros, Colocțea Cristal, 279 pag., București, 1983.

Este lăudabilă preocuparea Editurii Albatros de a tipări lucrări care dau posibilitatea publicului larg să aibă la îndemînă o informare cit mai bogată asupra anumitor probleme care-l interesează. Între acestea se numără și volumul pe care-l recenzăm, apărut cu foarte puțin timp în urmă, și care prezintă, de fapt, o monografie a oceanelor și mărilor Terrei, acest „supercontinent albastru”, întins pe aproape 3/4 din suprafața planetei noastre, ce cuprinde bogății imense, destul de puțin cunoscute și valorificate în prezent, dar care, fără îndoială, vor deveni, în viitor, bunuri ale tuturor locuitorilor Terrei.

Elaborat pe baza unei bibliografii bogate, volumul urmărește un plan foarte bine ales, în așa fel încît cititorul să-și poată face o imagine cit mai clară și completă asupra Oceanului Planetar, care a stîrnit, din todeauna, curiozitatea omului.

În partea întâia a lucrării, intitulată „Oceaanul Planetar. Generalități”, autorul se ocupă de caracteristicile principale ale Oceanului Planetar, precum și de viața în mări și oceane. Sînt tratate problemele legate de formarea învelișului de apă al Terrei, repartiția oceanelor pe suprafața planetei noastre, se face clasificarea mărilor, se dau explicații legate de configurația reliefului submarin, sînt prezentate principalele fose abisale ale oceanelor, sînt arătate cauzele care fac ca mările să fie în continuă mișcare și sînt prezentați curenții și ghețurile oceanelor Terrei. Atenție deosebită acordă autorul vieții din mări și oceane, lumii vegetale și regnului animal din mediul marin, importanței florei și faunei marine.

„Omul și marea”, cum este intitulată partea a doua a lucrării, este rezervată enumerării principalelor etape în cunoașterea și cercetarea științifică a mărilor și oceanelor și analizei unei probleme de foarte mare importanță și actualitate pentru omenire: imenselor resurse ale Oceanului Planetar (petrol, diferite minereuri, surse de energie etc.). Autorul acordă, totodată, atenția cuvenită aspectelor legate de posibilitățile pe care oceanele Terrei le oferă ca rezerve de hrană și de apă potabilă pentru omenire. Această a doua parte se încheie cu abordarea unei alte probleme cu care se confruntă astăzi omenirea — poluarea Oceanului Planetar, subliniindu-se marile pericole care se întrevăd, în condițiile în care nu sînt luate măsuri energice pentru evitarea poluării mărilor și oceanelor.

Partea a treia a lucrării, „Mică enciclopedie a oceanelor și mărilor”, i se acordă un spațiu mai voluminos (130 pagini) și, considerăm noi, s-a procedat bine, întrucît în această parte sînt tratate, pe bazine oceanice, toate mările Terrei (inclusiv mările gîlfuri). Cititorului i se pun la îndemînă informații destul de bogate, referitoare la fiecare ocean al globului (suprafață, adîncime medie, adîncime maximă, volumul apelor, caracteristicile fizico-geografice, insulele care sînt în cuprinsul lor, principalele porturi și activitatea acestora), iar în cadrul acestora sînt prezentate, în ordine alfabetică, mările aparținătoare (suprafață, adîncime medie, adîncime maximă, volumul apelor, caracteristicile fizico-geografice, curenții etc.).

Prin conținutul său foarte bogat și informația la zi, lucrarea devine interesantă și utilă atît publicului larg, cit, mai ales, profesorilor de geografie, elevilor și studenților geografi, dar, considerăm noi, și aceluia care muncesc în domeniul transportului pe ape, ca o lucrare de informare de specialitate.

Prof. univ. dr. CONSTANTIN MOCANU
Academia de Studii Economice
din București

„Geometrie”

Edwin E. Moise și Floyd L. Downs, jr.
Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.

Lucrarea conține teme de geometrie elementară, tratate axiomatic. Axiomele geometriei utilizate sînt, cu mici modificări, axiomele lui Birkhoff. (Aceleași axiome sînt folosite și în manualele noastre pentru clasele a IX-a și a X-a). Conținutul cărții este împărțit în 19 capitole. În ele sînt cuprinse geometria plană și geometria în spațiu, cîteva elemente de geometrie analitică plană, precum și elemente de trigonometrie și transformări geometrice. La sfîrșitul lucrării sînt enumerate axiomele, teoremele și o listă cu simboluri utilizate. Înainte de a fi prezentat, fiecare titlu de capitol este însoțit de punctele principale ce se desprind din tratarea capitolului respectiv. (În carte aceste puncte apar cu titlul de „Scopuri”).

Lucrarea se remarcă printr-o precizie logică a limbajului folosit, precum și

prin simplitatea acestui limbaj.

Notațiile folosite pentru a desemna drepte, semidrepte, segmente și lungimi sînt explicite și sînt preluate și în alte cărți de geometrie cu utilizare largă. De asemenea, demonstrațiile teoremei sînt complete și rigurose prezentate.

Problemele, în număr foarte mare, au fost alese cu grijă și aranjate în lucrare în funcție de gradul de dificultate, dîndu-i posibilitate profesorului să selecteze cu ușurință problemele ce se vor da ca temă pentru acasă, în concordanță cu nivelul clasei.

Marea majoritate a problemelor sînt ușoare și atractive, dîndu-i elevului posibilitatea să trăiască momente stimulatoare în timpul rezolvării lor, acesta fiind și unul din scopurile principale ale manualului.

Prin tematica pe care o conține și modul de prezentare a acestor tematic, lucrarea se adresează elevilor interesați în studiul geometriei, precum și profesorilor de specialitate, care vor dispune de un material interesant în vederea documentării.

VALENTIN RADU

CONCURSUL „FONDUL PĂCII”

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii organizează în anul 1984 concursul pe bază de buletine „Fondul Păcii” cu tema: „Mari inițiative ale României, ale președintelui Republicii, a țării și a Nicolae Ceaușescu, pentru apărarea păcii și viitorului omenirii”.

Tematica concursului se înscrie în hotărîrile Congresului al XII-lea al P.C.R., în acțiunile prevăzute de noua și strălucită inițiativă a țării noastre, Nicolae Ceaușescu de angajare și participare tot mai intensă a maselor largi populare din țara noastră pentru oprirea cursei inarmărilor și îndeosebi pentru împiedicarea amplasării de noi rachete în Europa, pentru trecerea la retragerea și distrugerea celor existente, pentru asigurarea păcii și înfăptuirea dezarmării — problemă fundamentală a zilelor noastre, de care depînd viața și viitorul civilizației umane.

Adresîndu-se tuturor categoriilor de oameni ai muncii de la orașe și sate, concursul se încadrează în marile acțiuni de masă ce vor avea loc pentru cinstirea celei de a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională și în împlinirea Congresului al XIII-lea al partidului.

Concursul este dotat cu 760 premii; buletinele pot fi procurate, cu începere de la 15 decembrie 1983, prin comitetele județene, municipale și orașenești de luptă pentru pace, prin întreprinderi, instituții și cooperative și prin așezămîntele culturale de la orașe și sate.

În Capitală, buletinele se pot procura de la sediul Comitetului municipal de luptă pentru pace, str. Biserica Amzei nr. 29, și de la comitetele de luptă pentru pace ale sectoarelor Capitalei.

ÎN SPRIJINUL ACTIVITĂȚII CADRELOR DIDACTICE

Sindicatelor din învățământ acționează cu întreaga lor capacitate pentru înlăturarea politică a Partidului Comunist Român, a indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, privind continutul modernizare și perfecționare a învățământului din țara noastră, ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregului proces instructiv-educativ, a tuturor activităților menite să contribuie la pregătirea tineretului țării pentru muncă și pentru viață, corespunzător cerințelor construcției noastre socialiste.

În acest an școlar, Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură a organizat, pe baza unei riguroase planificări, acțiuni de o largă diversitate tematică interesând îndeaproape activitatea cadrelor didactice din toate treptele și profilele de învățământ. Așa cum am informat cititorii noștri, în numeroase precedente ale revistei „Tribuna școlii”, ne aflăm într-o nouă etapă a întrecerii socialiste și ne pregătim pentru noua ediție a acțiunii „Creativitate și eficiență în învățământ” care are ca temă „Educația științifică și tehnologică a elevilor și studenților”.

Recent au avut loc două dezbateri din care una în cadrul unei întâlniri a Biroului Executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură și cealaltă cu prilejul unei ședințe plenare a Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură.

Ne vom referi la problematica pusă în discuție de aceste două foruri ale Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură, prezentând în continuare, pe scurt, aspecte din largă tematică abordată.

Integrarea tinerelor cadre didactice în activitatea socio-profesională

Dezbatută în cadrul întâlnirii Biroului Executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură, problematica integrării tinerelor cadre didactice în activitatea socio-profesională a fost abordată din perspectiva unui studiu pe care citeva colective ale Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură l-au realizat în cursul lunii octombrie a acestui an de învățământ. Membrii colectivelor au urmărit — așa cum citim în Raportul care a fost supus dezbaterii — „prezentarea la posturi a absolvenților la 1 septembrie, conform art. 10 al. 1 al. 1 din Decretul Consiliului de Stat al R.S. România Nr. 54/1975; încadrarea lor în rapori cu pregătirea obținută prin studii; primirea și integrarea socio-profesională la școlile la care au fost repartizați și modalitatea în care comisiunile de conducere și organizațiile școlare au acționat în această direcție; asigurarea condițiilor de muncă și de viață potrivit prevederilor decretului amintit; inițiativa și acțiunile ale Inspectoratelor școlare și comisiilor județene, precum și activitatea sindicatelor din învățământ.”

Analiza integrării socio-profesionale a absolvenților s-a făcut pe baza discuțiilor purtate cu cadre de conducere și de specialitate de la Inspectoratele școlare județene, reprezentanții ai organelor locale de partid și de stat, președinții și membrii ai comisiilor județene și comitetelor sindicatelor din învățământ, directorii de școli și organizatorii de grupe școlare, precum și absolvenții de licee pedagogice și universități repartizați în ultimii trei ani în județele respective.

Personal, am discutat cu unii dintre membrii colectivelor care au studiat integrarea tinerelor cadre didactice în activitatea socio-profesională și am reținut cu bucurie faptul că studiul a fost organizat din perspectiva grijii deosebite pe care partidul nostru, secretarul general al partidului, o acordă tineretului, muncii și vieții acestuia, sporirii aportului său la înlăturarea sarcinilor acestei deosebite de fertile perioade a construcției noastre socialiste. De asemenea, am apreciat criteriile riguroase științifice de evaluare a eficienței integrării tinerelor cadre didactice în activitatea socio-profesională și, deloc de neglijat, faptul că atât membrii colectivelor de studiu cât și participanții la dezbaterile din cadrul Biroului Executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură — cadre didactice de la nivelul învățământului preșcolar și până la învățământul universitar, activiștii ai sindicatelor, cadre din Ministerul Educației și Învățământului — s-au sprijinit în aprecierile și propunerile lor pe propria experiență pe care au dobândit-o în primii lor ani de muncă profesională, pe care nu o singură dată au evocat-o și au comparat-o cu condițiile deosebite de favorabile ale tinerilor zilelor noastre.

În cadrul dezbaterii, unul dintre primele aspecte asupra cărora s-au concentrat discuțiile l-a constituit modul în care sînt primii tineri absolvenți ai liceelor pedagogice, ai institutelor pedagogice de trei ani, ai universităților și celorlalte instituții de învățământ superior repartizați în învățământ. Putem să observăm, din acest punct de vedere, că la nivelul tuturor inspectoratelor școlare județene și sindicatelor de învățământ din întreaga țară se manifestă o preocupare deosebită pentru primirea cu toată atenția și cu toată căldura a tinerelor cadre didactice care își încep primul lor an de activitate profesională, fapt relevat de numeroasele, variatele și interesantele acțiuni organizate în sprijinul acestora. Spicuiind dintre acestea, amintesc că în județul Bistrița-Năsăud, la întâlnirea cu tineretele cadre didactice — care, de altfel, a avut loc la nivelul tuturor inspectoratelor școlare din țară — a fost invitat un profesor cu peste 30 de ani de experiență în învățământ, într-o localitate rurală, care a vorbit despre propria sa activitate didactică și obștească și a răspuns numeroaselor întrebări adresate de tinerii săi noi colegi.

La Galați, la întâlnirea cu tineretele ca-

dre didactice repartizate în județ, a participat secretarul cu problemele organizatorice din Biroul Comitetului de partid județean Galați care, împreună cu inspectoarea școlară generală a județului, au prezentat aspecte ale dezvoltării economice, sociale și culturale a județului, sarcinile dezvoltării în perspectivă a învățământului județean, precum și unele aspecte de mare importanță privind organizarea administrativă (organismele, sarcinile, competențele) și rețeaua unităților de învățământ de pe teritoriul județului.

Este bine că se organizează asemenea întâlniri, că ele au un caracter de lucru și, deosebit de mult, un caracter sărbătoresc deosebit așa cum a fost, de exemplu, la începutul acestui an școlar la Sălaj, unde — după întâlnirea cu organele de conducere și școlare de învățământ din județ — a fost prezentat un valoros și bogat program artistic dedicat în mod special tinerelor prezentați la posturi în această toamnă, program realizat de elevi și de cadre didactice din județ.

De cea mai mare însemnătate — așa cum s-a relevat în dezbaterile din cadrul Biroului Executiv al Comitetului U.S.I.S.C. — este mîna în care tineretele cadre didactice sunt primite de colectivul școlii, profil sau liceului în care vor funcționa. Este vorba, în primul rînd, de atmosfera caldă, prietenoasă și încredincioasă, de grija cu care sînt încadrurate tineretele cadre didactice aproape în toate unitățile de învățământ din țara noastră. Amintesc din problematica primirii în unitățile de învățământ a tinerelor cadre didactice citeva preocupări: astfel, se acordă și e necesar să se acorde, întreaga grijă repartizării sarcinilor ce vor reveni tinerelor cadre didactice; se discută, îndeosebi, despre faptul dacă e bine sau nu să se repartizeze sarcini mai ușoare sau mai grele, să primosească elevii în clase mai bine pregătite, medii sau mai slabe, să înceapă activitatea de profesor-dinainte în clase mai mici sau în clase mai mari, să primosească sau nu încă din primul trimestru sarcini obștești în localitatea respectivă, să fie integrați în colectivele de catedră sau să fie și repartizați pe lângă cite un profesor cu mai multă experiență, să se organizeze asistențe la lecțiile predate de tineretele cadre didactice încă din primul trimestru sau după trecerea acestuia ș.a.

Desigur, răspunsurile se dau de fiecare dată în funcție de aspectele specifice ale muncii fiecărei unități de învățământ, dar mai ales după oameni, după cum le e felul, știind nu numai faptul că omul sfințește locul, dar și că în stilul de muncă al fiecăruia sînt particularități care pot asigura mai mult sau mai puțin punerea în valoare a potențialului de pregătire, a capacității de efort, a abnegației și pasiunii în muncă pe care le dețin tineretele cadre didactice.

Este bine — și experiența multor colective didactice a arătat că este foarte bine — ca tineretele cadre didactice să cunoască cit mai bine unitatea de învățământ în care se încadrează, efectivele de elevi și componența colectivului didactic, performanțele școlii respective atît în ceea ce privește randamentul elevilor la învățătură, cit și starea de ordine și de disciplină a elevilor, dar și a cadrelor didactice ale școlii. E bine ca tineretele cadre didactice să cunoască modul și nivelul colaborării unității de învățământ cu familiile elevilor și cu organizațiile revoluționare de copii și tineret.

O temă dezbătută de Biroul Executiv al Comitetului U.S.I.S.C. a fost și cea a abordării diferențiate a tinerelor cadre didactice în raport cu specialitatea pe care urmează să o predea și cu nivelul pregătirii pedagogice raportat la cerințele instructiv-educative ale elevilor, vizînd atît particularitățile predării și activităților didactice între diferitele discipline de învățământ, cit și pregătirea pedagogică a absolvenților diferitelor unități de învățământ care pregătesc cadre didactice.

Pe parcursul anului de învățământ, tineretele cadre didactice sînt sprijinite, așa

marea majoritate a unităților de învățământ din țara noastră, prin participarea activă la activitatea colectivelor de catedră, a cercurilor pedagogice, la manifestările inițiate de Casa Personalului Didactic, la unele schimburi de experiență (în județul Vilcea tineretele cadre didactice din primul an de activitate participă la schimburi de experiență în localități rurale atît pentru dobîndirea unor învățăminte utile pentru munca didactică și obștească, dar și pentru cunoașterea mai apropiată a județului, a localității, a preocupărilor privind dezvoltarea economică, socială și culturală a platurilor vilcene) și la alte acțiuni și manifestări menite să le asigure o bună pregătire pentru realizarea cu succes a îndatoririlor muncii profesionale.

O atenție deosebită s-a acordat, cu prilejul analizei, perfecționării tinerelor cadre didactice, pregătirii lor pentru trecerea cu succes a examenului de definitivare în învățământ. Este bine să semnalăm că marea majoritate a organelor județene și școlare din învățământ informează cadrele didactice tinere de obligativitatea participării la acțiunile de perfecționare didactică și urmăresc îndeaproape îndeplinirea acestei îndatoriri de mare însemnătate. Rezultatele foarte bune obținute de tineretele cadre didac-

Participarea activă la întrecerea socialistă și la viața cultural sportivă

Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură a analizat rezultatele întrecerii socialiste organizate în unitățile de învățământ în anul școlar 1982—1983.

Organizată pe baza criteriilor aprobate în anul 1981 de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. pentru stabilirea unităților economice, centralelor, institutelor de cercetare și proiectare, a fabricilor, uzinelor, secțiilor, atelierelor, formațiilor de lucru și oamenilor muncii frunțiși în producție, întrecerea socialistă s-a desfășurat sub îndrumarea sindicatelor și a organelor de conducere colectivă, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid.

Obiectivul de bază al întrecerii socialiste în unitățile de învățământ — așa cum s-a apreciat în Raportul prezentat la Plenară — a fost realizat, în marea majoritate a unităților de învățământ din întreaga țară, prin mobilizarea întregului personal muncitor din grădinițe, școli și facultăți la realizarea pe un plan calitativ superior a politicii partidului și a statului privind pregătirea temeinică a cadrelor necesare tuturor domeniilor activității economice și sociale, pe baza celor mai noi cerceri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a tineretului, creșterea unor generații devotate patriei, partidului, cauzei socialismului și comunismului.

Sînt de menționat succesele remarcabile dobîndite în realizarea planului de școlarizare, în activitatea de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor didactice, în înlăturarea planului de acoperire cu manuale, cursuri universitare, caiete de lucrări practice ș.a., în îndeplinirea planului de cercetare, proiectare și producție, în participarea la concursurile pe discipline și meserii, la olimpiadele internaționale, precum și în rezultatele dobîndite la Festivalul Național „Cîntarea României și la Competiția Sportivă „Dacia”. Este pozitiv faptul că organele școlare împreună cu organele de conducere colectivă din învățământ, cadrele didactice, au acordat întreaga atenție cuvenită criteriilor de desfășurare și de evaluare a rezultatelor întrecerii socialiste în învățământ, fiecare dintre aceste criterii devenind un obiectiv generator de activitate și mobilizator al eforturilor oamenilor școlii. Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură a desfășurat o amplă activitate de instruire a activului sindical din învățământ, insistînd pentru îndeplinirea angajamentelor asumate de unitățile de învățământ.

Privitor la desfășurarea întrecerii socialiste în unitățile de învățământ, prof. univ. dr. doc. ing. Ion Teoreanu, ministrul educației și învățământului, a relevat rolul deosebit pe care l-au avut criteriile organizării întrecerii socialiste, pe baza cărora s-au obținut succese importante în înlăturarea politicii Partidului Comunist Român, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului privind pregătirea și perfecționarea forței de muncă, educarea tinerelor generații în spirit revoluționar. Se apreciază faptul că, în unitățile de învățământ, întrecerea socialistă a avut o orientare profund științifică și o reală forță de punere în valoare a capacității de efort și de dăruire, a spiritului de răspundere și de inițiativă din rîndul cadrelor didactice.

Ministrul educației și învățământului, referindu-se la cerințele perfecționării întrecerii socialiste în anul de învățământ 1983—1984, a insistat asupra necesității cuprinderii în întrecere a tuturor cadrelor didactice din toate unitățile de învățământ care să cunoască temeinic criteriile de organizare și desfășurare a întrecerii, care să fie informate asupra succesele deosebite obținute de colectivele și

țite la examenele de definitivare în învățământ din ultimii ani atestă atît interesul lor în privința perfecționării profesionale cit și valoarea sprijinului pe care îl primesc. Din numărul mare de aspecte pe care le ridică integrarea socio-profesională a tinerelor cadre didactice menționăm preocupările din toate județele țării de asigurare a condițiilor de viață, de locuință pentru tinerii care se integrează în muncă didactică, înminarea indemnizațiilor de instalare și a cheltuielilor de transport pentru absolvenții care se stabilesc definitiv în localitățile în care au fost repartizați.

Dezbaterile care a avut loc în cadrul Biroului Executiv al Comitetului U.S.I.S.C. s-a încheiat printr-un bogat program de propuneri care vor fi adresate Ministerului Educației și Învățământului și altor instituții centrale, precum și cu precizarea unor sarcini ce vor fi transmise sindicatelor din învățământ.

Cred că ar fi bine ca, în legătură cu integrarea socio-profesională a tinerelor cadre didactice — avînd în vedere faptul că Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură își va continua preocupările în această direcție — tineretele cadre didactice să se adreseze direct Uniunii și, eventual, redacției noastre, cu propuneri, cu comunicarea experienței dobîndite în această privință și cu prezentarea unor acțiuni, manifestări și măsuri care au contribuit la optimizarea activității lor didactice, îndeosebi în primul an de activitate, din întreaga perioadă pînă la trecerea cu succes a examenului de definitivare în învățământ.

În urmă din unele școli. Este necesar ca activitatea din cadrul întrecerii să se desfășoare cu întreaga responsabilitate pe care o impune creșterea continuă a nivelului calitativ al activității cadrelor didactice. Este greșit ca preocuparea pentru întrecerea socialistă să rămînă — așa cum s-a întîmplat în anul școlar precedent într-un număr restrîns de unități de învățământ — doar la nivelul unor comitete ale sindicatelor din școli sau facultăți fiindcă, necuprinzînd masa largă a lucrătorilor școlii, nu pot fi realizate obiectivele care vin în mod nemijlocit în sprijinul activității didactice, al procesului instructiv-educativ, al pregătirii tineretului școlar pentru muncă și pentru viață.

„Este, de asemenea, necesar — a arătat ministrul educației și învățământului — să ne preocupăm mai mult caracterul stimulator al întrecerii, pentru a fructifica mult mai activ experiența valoroasă a unităților de învățământ frunțiși și a cadrelor didactice care obțin rezultate remarcabile în cadrul întrecerii. De asemenea, să urmărim stimularea mai atentă a activității factorilor care se ocupă de organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste, atît la nivelul cadrelor din învățământul preuniversitar și în cel universitar, cit și la nivelul organelor de conducere din învățământ și din activitatea școlară a unităților de învățământ. Se impune îndrumarea și urmărirea atentă a colectivelor de conducere și a celor care se află în fruntea acestor colective, acordînd întreaga atenție responsabilității cu care este evaluată activitatea desfășurată, avînd ca reper de bază criteriile de organizare a întrecerii. Va crește preocuparea noastră ca Ministerul Educației și Învățământului, împreună cu Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură să perfecționeze metodologia desfășurării întrecerii socialiste pentru a stimula și mai mult buna desfășurare a întregului proces instructiv-educativ și, în mod deosebit, întărirea spiritului de disciplină și de responsabilitate, în toate colectivele didactice, intensificarea activității de educare a tineretului, a elevilor și studenților în spirit revoluționar, corespunzător hotărîrilor partidului nostru, indicațiilor secretarului general al partidului”.

În cadrul Plenarei s-a comunicat următoarea clasificare a rezultatelor obținute în întrecerea socialistă în anul de învățământ 1982—1983 :

— Pentru inspectoratele școlare : locul I — Inspectoratul Școlar al Municipiului București ; locul al II-lea — Inspectoratul Școlar al Județului Dolj ; locul al III-lea — Inspectoratul Școlar al Județului Iași ; mențiuni, inspectoratelor școlare ale județelor Arad, Prahova și Timiș.

La învățământul superior : locul I, Institutul Politehnic din Iași, Institutul de Învățământ Superior din Sibiu, Universitatea din București, Institutul de Medicină și Farmacie din București și Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. Mențiune au primit Institutul Politehnic din Timișoara, Institutul Politehnic din București, Institutul de Învățământ Superior din Suceava, Institutul de Învățământ Superior din Oradea, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Institutul Agronomic din Timișoara, Institutul de Artă Plastică din București și Conservatorul „George Enescu” din Iași.

În încheierea lucrărilor Plenarei, la acest punct, la ordinea de zi s-au menționat următoarele : „În baza recomandărilor Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste, organele și organizațiile școlare, organele de conducere colectivă din unitățile de învățământ, sub îndrumarea permanentă a organizațiilor de partid, poartă întreaga răspundere pentru buna organizare și desfășurare a întrecerii socialiste în învățământ”.

(Urmare din pag. a 10-a)

fășurare a întrecerii socialiste. Dorim ca în cel de al doilea an, prin organizarea întrecerii socialiste în unitățile de învățământ, să putem raporta — pe baza rezultatelor obținute în grădinițe, școli, licee și facultăți — că oamenii muncii din învățământ și-au îndeplinit sarcinile și angajamentele asumate, că își aduc o importantă contribuție la opera de edificare a socialismului și comunismului pe pământul patriei.

Cu prilejul Plenarei Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățământ, Știință și Cultură s-a prezentat și a fost dezbătut și un Raport privind activitatea desfășurată de sindicatele din învățământ, știință și cultură în ediția 1981—1983 a Festivalului Național „Cintarea României” și a Competiției Sportive „Dacia-da”. Raportul menționează că activitatea sindicatelor din învățământ, știință și cultură în cadrul ediției 1981—1983 a Festivalului Național „Cintarea României” s-a desfășurat în întregime în spiritul dezvoltării conștiinței socialiste a membrilor de sindicat, pentru însușirea temeinică a politicii Partidului Comunist Român și îndeplinirea neabătută a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarului general al partidului. Toate acțiunile și manifestările organizate au fost subordonate îndeplinirii exemplare de către membrii de sindicat din învățământ, știință și cultură a îndatoririlor profesionale, perfecționării relațiilor de muncă, întăririi ordinii și disciplinei, educării oamenilor muncii în spirit revoluționar.

Întreaga muncă politică și de educație a sindicatelor a fost și este puternic dinamizată de orientările și indicațiile de inestimabilă valoare teoretică și practică date în acest domeniu de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al P.C.R., la Conferința Națională din decembrie 1982, la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 și, recent, la Consfățuirea pe problemele muncii organizatorice și politico-educative din august 1983.

Membrii de sindicat din învățământ, știință și cultură au reprezentat o pirghie de bază în tot ceea ce s-a realizat în ultimii ani pe tărîmul afirmării științifice, tehnice și artistice, al promovării valorilor autentice ale culturii noastre naționale. De la micile grupuri de animatori din comunele și satele noastre și pînă la puternicele forțe existente în institutele de învățământ superior sau în instituțiile profesionale de artă din numeroase orașe, dar mai ales în marile centre culturale și științifice ale Bucureștiului, Iașului, Clujului, Timișoarei, Preșetului, manifestările prilejuite de Festivalul Național „Cintarea României” și cele incluse în ampla competiție sportivă „Dacia-da” au avut în membrii Uniunii principalele îndrumători, animatori și creatori de frumos. De fiecare dată, activitatea cultural-educativă și sportivă a fost nu numai o parte componentă a muncii profesionale, ci și o modalitate de îmbogățire a acesteia, un mijloc cu reale virtuți educative, presupunând eforturi suplimentare, pasiune și dăruire. Considerăm necesar să menționăm că în tot ceea ce se realizează, fie pe tărîm științific, fie pe tărîm cultural-artistice,

în cadrul Festivalului Național „Cintarea României”, se află încorporată și munca celor peste 230 000 de membri de sindicat din acest domeniu de activitate.

Una dintre cele mai ample acțiuni cu o largă participare, inițiată în ultimii doi ani de U.S.I.S.C. și Ministerul Educației și Învățămîntului, a fost dezbaterea de masă, cu caracter de schimb de experiență, intitulată „Creativitate și eficiență în învățămînt”, manifestare cultural-educativă și științifică de o deosebită amploare, inclusă în Festivalul Național „Cintarea României”.

Pentru a ilustra caracterul operațional, de schimb de experiență și de valorificare a realizărilor deosebite din domeniul creației didactice, menționăm că, la această ediție a acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt”, au participat peste 120 000 de cadre didactice, s-au prezentat peste 4 100 de referate și comunicări științifice și au fost selecționate 407 manuale originale, metodici și articole publicate, 803 lucrări științifice și beletristice, 42 de invenții brevetate, 53 de inovații și aproape 2 500 de instrumente sau alte obiecte reprezentînd noi mijloace de învățămînt.

Apreciem că ediția 1981—1983 a acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt” a adus o reală contribuție la elaborarea unor tehnologii didactice menite să sporească randamentul școlar și ridicarea nivelului de pregătire teoretică și practică a elevilor, la promovarea unor metode și tehnici noi de lucru cu elevii, care să stimuleze spiritul creativ al acestora, precum și interesul lor pentru munca de cercetare și de investigație, la îmbunătățirea sistemului de evaluare a randamentului și progresului școlar și, în general, la optimizarea activității didactice.

Avînd în vedere rezultatele pozitive obținute în prima ediție, Biroul Executiv al U.S.I.S.C. și Ministerul Educației și Învățămîntului au hotărît organizarea în perioada 1983—1985, a unei noi ediții a acestei acțiuni care să aibă ca temă: „Educația științifică și tehnologică a elevilor și studenților”.

Raportul a semnalat și alte manifestări și preocupări privind activitatea cultural-artistice din cadrul unităților de învățămînt, al unităților de cercetare aparținînd Ministerului Educației și Învățămîntului și al instituțiilor profesionale de cultură și artă; un bilanț bogat menit să ridice în fața cadrelor didactice prestigiul Uniunii Sindicatelor din învățămînt Știință și Cultură, al sindicatelor din învățămînt.

În domeniul activității sportive, Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură organizează anual, la patru discipline de sport — șah, tenis de masă, tenis de cîmp și volei, bărbați și femei — „Cupa învățămînt-cultură”. La ediția recent încheiată a acestei cupe a crescut față de anul precedent numărul membrilor asociațiilor sportive din învățămînt și cultură. Astfel, la Bacău sînt 2 000 de membri; la Timișoara 1 590 de membri; la Arad 1 030 de membri. Au apărut asociații sportive nou înființate la Turda, Curtea de Argeș, Ocna Mureș și pe lângă Comitetul Sindicatelor din Instituțiile de Artă din Cluj-Napoca. În faza de masă a „Cupei învățămînt-cultură” au participat peste 30 000 de membri de sindicat. Cu loturi com-

plete s-au prezentat la faza de zonă județele Alba, Argeș, Bihor, Brăila, Buzău, Cluj, Constanța, Dolj, Galați, Maramureș, Neamț, Prahova, Teleorman, Timiș, Vaslui și municipiul București.

La faza finală, organizată la Tg. Jiu, au participat 170 de sportivi din 24 de județe. S-au evidențiat echipele de volei-bărbați din Constanța și de femei din sectorul 6 al municipiului București; la celelalte discipline, pe primul loc s-au situat sportivii din Caraș-Severin și Timiș la tenis de cîmp; Timiș și Arad la tenis de masă; Cluj și Giurgiu la șah.

În încheierea acestei succinte prezentări privind dezbaterile activității culturale-artistice-sportive desfășurate de membrii de sindicat din învățămînt, știință și cultură, o invităm pe prof. Dobrița Țigăran, președinte al Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, să adreseze un cuvînt cu caracter de concluzii privind această latură a activității membrilor de sindicat din învățămînt.

„Putem să apreciem că rezultatele obținute în perioada 1981—1983, în cadrul Festivalului Național „Cintarea României” și la Competiția Sportivă „Dacia-da” au fost superioare perioadei anterioare cu atât mai mult cu cît membrii de sindicat din instituțiile de învățămînt, cultură, artă și cercetare științifică participă atît cu formații proprii cît și ca animatori și coordonatori de activitate pentru formații ce aparțin altor categorii socio-profesionale de oameni ai muncii. Menționăm aportul deosebit al manifestărilor organizate la dezvoltarea conștiinței socialiste a membrilor noștri de sindicat, la realizarea în cele mai bune condiții a îndatoririlor lor profesionale și la îndeplinirea politicilor partidului nostru.

Beneficiind de îndrumarea, controlul și sprijinul nemijlocit ale Consiliului Central al U.G.S.R. — îndeosebi ale comisiilor pe probleme ale acestuia — de cola-

borarea competentă și operativă a conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului, Consiliului Cultural și Educației Socialiste și Centralei „România-Film”, Comitetului U.S.I.S.C. a reușit să sporească eficiența acțiunilor organizate și să prezinte un bogat bilanț de realizări în cadrul Festivalului Național „Cintarea României” și al Competiției Sportive „Dacia-da”.

Pentru viitoarea activitate, dispunem de o orientare politică-ideologică fermă, consecvent revoluționară, de condiții materiale optime și de un detașament valoros de cadre cu înaltă calificare, care acționează cu pasiune, cu competență și cu spirit de dăruire.

Este necesar ca noi toți — membri ai Comitetului U.S.I.S.C., toți ceilalți membri de sindicat care aparțin sindicatelor din toate unitățile de învățămînt din întreaga țară — să depunem toate eforturile pentru ca în actuala ediție a Festivalului Național „Cintarea României” și a Competiției Sportive „Dacia-da”, participarea membrilor de sindicat din instituțiile de învățămînt, știință și cultură să fie cît mai activă și cît mai bogată în conținut și în resurse educative pentru cultivarea spiritului revoluționar, pentru îndeplinirea neabătută a sarcinilor trasate de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru.”

Prezentînd pe scurt aceste două acțiuni deosebit de importante ale Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, deschidem în continuare și în numerele viitoare ale revistei, larg rubrica dedicată activității sindicatelor din învățămînt pentru schimb de experiență, pentru comunicarea celor mai valoroase manifestări și acțiuni organizate de simne a acestor măsuri.

COSTIN ȘTEFĂNESCU

ECONOMIA DE ENERGIE

Producerea unui kWh necesită: 1,5 kg lignit sau 280 g păcură sau 0,32 mc gaz metan.

Un kWh poate fi economisit dacă un bec de 100 W nu arde timp de 10 ore. Diminuarea în fiecare săptămînă cu un kWh a consumului casnic asigură, la nivelul țării, o economie de 6 200 000 kWh energie electrică.

Sînt doar cîteva exemple. Unele dintre sutele pe care cadrele didactice le prezintă elevilor pentru a ilustra cît mai convingător necesitatea economisirii energiei electrice în interesul întregii societăți, al fiecărui cetățean.

Reprezentînd în toate împrejurările o îndatorire de cea mai mare importanță pentru fiecare cetățean al țării, economisirea energiei electrice, a combustibililor constituie pentru toate colectivele de elevi și cadre didactice o îndatorire de cea mai mare importanță care se află și trebuie să se afle în permanență în centrul preocupărilor acestora.

Profund implicat în aplicarea măsurilor pentru reducerea fermă a consumului de energie și combustibil efortul ca-

drilor didactice pe această linie are un dublu aspect. Un prim aspect privește măsurile efective luate pentru scăderea imediată a consumului de energie din școli, prin reducerea cu minimum 50 la sută a acestor consumuri, prin mai buna organizare a orarelor astfel adaptate încît să se folosească în cea mai mare măsură lumina zilei, iluminarea minimă a încăperilor care nu primesc lumină naturală, interzicerea folosirii oricărei surse de energie în afara programului, controlul permanent al folosirii economice a surselor de iluminat și încălzit, măsuri luate pentru eliminarea oricărei pierderi de energie. Pe de altă parte colectivele de cadre didactice consideră ca fiind o importantă sarcină educativă, aceea de a explica elevilor, părinților acestora, tuturor cetățenilor, rațiunea și sensul măsurilor de reducere a consumurilor de energie electrică, gaze naturale și combustibil, importanța deosebită a aplicării ferme a acestor măsuri.

O.B.

Conștiința socialistă se formează din primii ani de școală

Experiența mea ca învățătoare a relevat imperativul unei permanente și consecvente educații patriotice. Formarea conștiinței socialiste la elevii presupune cunoașterea amănunțită a personalității fiecărui, a familiei din care provine, corelarea cu acțiunile educative realizate la clasă, coroborate cu sarcinile ce revin clasei din „Programul unitar al activității politico-ideologice, tehnico-științifice, cultural-artistice și sportive”, ce se organizează cu elevii Școlii Nr. 12 din Arad.

Un loc central în activitatea desfășurată cu elevii clasei a III-a I-am acordat simultaneiții realizării obiectivelor propuse. Astfel, educația patriotică a fost dezvoltată și consolidată începînd cu înțelegerea și însușirea Imnului de Stat al Republicii Socialiste România, prilej de reliefare a înaltelor calități morale, existente de milenii la poporul român, dar și a celor noi, formate în anul socialismului, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am explicat sensul unor calități moral-politice, patriotice subliniate, ca: brav, viteaz, dîrz, omenos și am urmărit sublinierea lor în lecțiile de citire „Din viața Daciilor”, „Războaiele lui Decebal și Traian”, „Limba noastră”, „Un ostaș de-al lui Tepeș”, „Lupta de la Podul Înalt”. În același timp am subliniat noile calități morale-politice, patriotice și partinice formate în anul socialismului, sub conducerea Partidului Comunist Român, al exemplului personal oferit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Am realizat — prin lecțiile „Munca ne e dragă”, „Musca la arat”, „Fetița care l-a luat pe „Nu” în brațe”, „Mîinile”, „Podoabe ale Argeșului”, „București, inimă țării”, „Bunica”, „Răsplata muncii” — educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor care s-a concretizat în îngrijirea de către aceștia a clasei, a spațiilor verzi din jurul școlii, participarea unanimă la colectarea hîrtiei, a

sticlelor și borcanelor, ca o contribuție directă, nemijlocită a lor la acțiunea patriotică de recuperare a materialelor refolosibile.

Prin lecțiile predate, ca și prin activitățile pionierești realizate am subliniat, de fiecare dată, că tot ceea ce au dobîndit oamenii muncii din țara noastră constituie rezultatul eforturilor poporului nostru sub conducerea Partidului Comunist Român, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, că viitorul lor va fi așa cum și-l vor fărîi singuri, cum li-l vor fărîi părinții, că nimic din ceea ce au văzut și făcut nu a căzut din cer, ci este rezultatul muncii eroice desfășurate zi de zi de părinții lor.

Prin întocmirea calendarului naturii, observarea orizontului, a fenomenelor naturale, am oferit explicații științifice, ale fenomenelor din natură și societate ceea ce a dus la înțelegerea mișcării și transformării naturii și societății ca rezultat al acțiunii oamenilor, al cunoașterii de către aceștia și al explicării cauzelor interne ale proceselor. Dacă la începutul clasei a treia la întrebarea „lumea are sfîrșit sau nu?”, majoritatea elevilor au răspuns că „da” și au oferit explicații spontane, ca de exemplu: „Pentru că omul se naște și moare și iar se naște și tot așa”, „Pentru că nici unul nu știm de cînd a început lumea și nici cînd se va sfîrși”, „Sfîrșitul va fi dacă se va lansa bomba cu neutroni”, după explicarea și însușirea lecțiilor de cunoștințe ale naturii, toți copiii au înțeles că lumea nu are început și sfîrșit iar răspunsurile la aceeași întrebare au fost: „Pentru că dispare o generație și apare alta și apoi alta”, „Lumea nu începe și nu se sfîrșește niciodată” etc. Voi urmări pe viitor cu mai multă consecvență formarea conștiinței socialiste, materialist științifice a elevilor, deoarece numai astfel voi putea pregăti copiii pentru viață, încă din primii ani ai școlarității.

Inv. DOINA ARTIMON,
Școala Nr. 12 din Arad

Antrenarea permanentă a elevilor la desfășurarea lecției

Un model orientativ

Deoarece timpul afectat studiului și învățării materiei de către elevul este foarte limitat, îmi axez cerințele față de elevi pe însușirea noțiunilor de bază în clasă, în timpul orelor afectate fiecărui capitol în parte. Iată un exemplu din experiența mea de profesor la cursurile serale: este vorba de predarea temei „Pile galvanice” la clasa a XI-a.

După încheierea studiului reacțiilor de oxido-reducere, după fundamentarea noțiunilor de oxidare și reducere, se poate trece la studiul elementelor galvanice și ale electrolizei.

Se poate prezenta elevilor o celulă galvanică legată la un voltmetru și se cere să explice devierea acului instrumentului de măsură; vor fi mai multe răspunsuri, din care se va alege cel mai apropiat de realitate: curentul electric înregistrat de voltmetru provine din unele reacții chimice posibile în cele două semicelule. Reamintindu-le componența celor două semicelule, se pot scrie ecuațiile reacțiilor chimice care au loc în fiecare semicelulă. Bineînțeles, se apelează la ajutorul elevilor și ecuațiile pot fi deduse.

În această etapă am considerat necesar să insist în mod deosebit asupra fixării anodului ca electrod unde are loc oxidarea, iar a catodului ca electrod unde are loc reducerea, în scopul evitării confuziilor ulterioare care apar la studiul electrolizei.

Împreună cu elevii se va putea scrie bilanțul reacțiilor din cele două semicelule, precum și reprezentarea lor schematică. Un alt punct important care trebuie scos în evidență și accentuat în mod deosebit este sensul curentului electric, atît în circuitul exterior cît și în circuitul interior, precum și rolul punții de sare.

Prin rezolvarea temelor din manual elevii și-au dat seama că se pot construi celule galvanice dintr-un număr relativ mare de metale cufundate în soluțiile sărurilor lor.

Pentru a stabili eficiența practică a pilelor galvanice am arătat că fiecare

ție de pilă este capabilă să furnizeze o anumită cantitate de curent electric, dar se va alege acea pilă care va furniza o cantitate cît mai mare de curent. Deci trebuie să se determine forța electromotoare a pilei. Pentru acest motiv trebuie determinate potențialele standard.

În acest scop, pe o schemă simplă am prezentat electrodul normal de hidrogen care are potențialul Redox $\{=0,00 \text{ V}\}$; precum și modul în care se pot determina practic potențialele redox standard ale unor metale.

Am prezentat apoi elevilor tabelele în care se găsesc inserate potențialele standard de oxidoreducere ale metalelor și am calculat f.e.m. a diferitelor pile după reacția: $E = \{eox + \{ered\}$.

În acest scop, am recurs la exemplele din manual. Pentru a introduce noțiunea de spontaneitate a reacțiilor chimice, am efectuat experiențele simple dintre Zn și HCl și Cu și HCl și elevii au reușit să-și explice corect cele două reacții chimice. Fiind procese de oxidoreducere, le-am indicat să calculeze f.e.m. a pilei formate din Zn și HCl, precum și a celei formate din Cu și HCl, rezultatele fiind în primul caz — pozitiv, iar în al doilea caz — negativ.

Concluzia logică a desprins-o singuri: în cazul reacțiilor redox spontane f.e.m. este pozitivă.

În încheiere, am cerut elevilor să aducă baterii uzate, pe care le-am deschis în clasă; am prezentat părțile componente, am desenat schematic pila respectivă și apoi au reușit să scrie ecuațiile reacțiilor care au loc la cei doi electrozi, precum și calculul f.e.m. dezvoltate de pilă.

Pentru a fixa cunoștințele folosesc întrebările-problemă, precum și întrebările cu răspuns la alegere din manual. Verificările le fac, de obicei, în scris, sub formă de întrebări care evită, pe cît posibil, memorarea datelor.

Prof. ZOE ȚIMPEA,
Liceul „Octavian Goga” din Sibiu

Studiul comparativ al lexicului fundamental al limbilor romanice

În încercarea de a întocmi un studiu comparativ privind lexicul fundamental al limbilor romanice, am întâmpinat unele dificultăți pentru evitarea cărora a fost necesar să recurgem la o metodologie deosebită, pe care am socotit util s-o punem în discuție. Un astfel de studiu comparativ ar putea contribui la sporirea cunoașterii privitoare la comunicarea limbilor romanice și la raporturile dintre ele, la evaluarea mai exactă a fondului comun și a diferențelor specifice ale acestei familii de limbi.

După cât știm, astăzi, în lexicul fundamental, aproximativ 100 de cuvinte din limba latină se păstrează numai în română, circa 500 de cuvinte fiind comune în toate limbile romanice, acestea făcând parte, după cât se pare, din lexicul fundamental.

Unele încercări, de anvergură redusă, referitoare la arile restrinse ale lexicului fundamental, au fost întreprinse, în alte țări, dar, de obicei, fără considerarea limbii române ca „piatră unghiulară a întregii lingvistice romanice”, ceea ce le face să aibă numai o importanță regională, strict limitată. Chiar și atunci când limba română este prezentă, lucrările respective nu explorează în întregime lexicul fundamental, ci se referă numai la anumite grupe de noțiuni, așezându-se pe criterii dominate de cerințele studiilor realizate de diferiți autori.

În ce ne privește, am luat în considerare lucrarea „Încercare asupra fondului lexical principal al limbii române” de acad. Alex. Graur. Desi lucrarea nu a fost definitivată și este încă susceptibilă de amendări, am apreciat că pentru studiul nostru putem fișina, cu anumite corecturi, „Încercarea” acad. Alexandru Graur pentru lexicul fundamental al limbii române.

În situația dată, și, mai ales, în lipsa

unui lexic fundamental al latinei, am folosit ca punct de plecare acest lexic fundamental al românei, alăturând noțiunilor din acesta corespondențele din celelalte limbi romanice.

Dacă unele noțiuni (termeni de înrudire, părți ale corpului, diviziunea timpului, anumite elemente din natură, pronume personale, demonstrative, posesive, nedefinite, relative și interogative, numerale, prepoziții și locuțiuni prepoziționale, conjuncții și locuțiuni conjuncționale, adverbe și locuțiuni adverbiale, interjecții, verbe etc.) vor face cu siguranță parte din lexicul fundamental în toate limbile, pentru altele, prezența sau absența din acesta depinde de frecvența noțiunilor în fiecare limbă, determinată de un număr de factori aleatorii (mod de trai, obișnuințe, grad de civilizație și cultură etc.) și de vizunea celor care au întocmit sau vor întocmi lexicul fundamental al fiecărei limbi.

Deși acest procedeu rezultă o simplificare obligată, aceea a folosirii unui lexic fundamental unic, în loc de sapte, cu variațiile inerente ale acestora, evident cu sacrificarea involuntară a unei părți din exactitate, aceea a specificităților lexicurilor fundamentale ale celorlalte limbi.

Apreciam că, pe această cale, vom reuși să surprindem și să introducem în comparație măcar jumătate din lexicurile de bază ale limbilor romanice, luate în ansamblu, partea de noțiuni indispensabile pentru gândire și comunicare în oricare limbă, ceea ce ar putea constitui un început, care ar putea fi supus analizei și dezbaterii.

În ce privește modul de prezentare, am ales soluția alcătuirii unor tabele sinoptice, în care similitudinile, dar și specificitățile, apar pregnant, ca în următorul exemplu ilustrativ:

Română	Latină	Italiană	Franceză	Spaniolă	Portugheză	Provensală
Barbă frunte	barba frons frontis	barba fronte	barbe front	barba frente	barba frente	barbo frouat
nară bârbie	naris mentum	narice mento barbiglio	narine menton	vestaza narina barbilla	narina queixo	narro menton

Se vedește imediat prezența a patru grade de similitudină: 1) integrală — identitate ca în cazul barbă; 2) parțială, cu identități regionale sau particularități areale: vezi frunte; 3) noțiuni mergând până la identitate în unele cazuri, dar marcate de una, două excepții evidente: vezi nară; 4) cuvinte pentru care nu se pot stabili decât similitudini pe anumite zone: vezi bârbie.

Un alt gen de dificultate, la întocmirea tabelilor sinoptice, îl reprezintă calitatea dicționarilor folosiți, acestea având autori diferiți, cu grade de informare, de pregătire, de constituție deosebite, iar la redactarea lor au precedat, inerent, orientări și concepții diferite.

Pe de altă parte, anumite cuvinte atâdată comune, probabil, în toată aria, și-au pierdut — în unele limbi — sensul primar principal, dar mai înțelegându-se în limbile respective cu sensurile secundare sau în unele expresii.

Să dăm, spre ilustrare, un exemplu: termenul „cap” din română are în latină corespondenții „caput” și „testum”

(pentru care în română există „testă” și „test”), în italiană „capo” și „testa”; în franceză nu există numai „tête”, cum se constată, ci și „cap” (pe care Larousse îl consideră cuvânt provensal) care există în expresia „de pied en cap” (des pieds à la tête) cu corespondență numai „des cap-pieds-pieds”, existent și cu alte sensuri „mettre le cap sur...”, „doubier un cap” ceea ce probează existența, în timpuri mai vechi, în limba franceză, a lui „cap” cu sensurile din română. Termenul „cap” nu este singular în această situație.

Cu metodologia de lucru propusă, poate să câștige pe care am fi dorit s-o aplicăm, sperăm, că se va obține totuși un spr de cunoaștere care să compenseze și să mărească efortul la care ne-am supus.

Prof. MARIANA PAPADOPOU
Școala Nr. 135 din București
GHEORGHE GABRIEL
Institutul de Cercetări pentru Petrol
și Gaz București
membru al Societății de Științe Clasic

sificarea muncii, la formarea, de asemenea diversificată, a deprinderilor de muncă fizică. Pentru operațiile de: trăsare, punctare, găurire, filetare, sudare, pilire, îndolire, frezare, strunjire etc., am executat subsansamble la transportoare, diverse agregate, recipienti etc., am executat lucrări ca: întrerupătoare de avarii de diferite tipuri, ansamblu jgheab de 650 mm/2000, cărucioare cablu pentru macarale, supape de siguranță pentru recipienti, suport, diferite picioare ș.a. Organizând practica productivă în acest mod, an de an am realizat pe bază de plan producția fizică și netă, am obținut rezultate remarcabile la concursurile pe meserii faza republicană, de la mentorii până la premiul II, am reușit să dezvoltăm la elevi conștiința muncitorească, să-l educăm în spiritul ordinii și disciplinei în muncă.

Prin instruirea practică, fie prin intermediul atelierelor școlare, fie în întreprinderi pe lângă muncitorii din formațiile de lucru, căutăm ca elevii să-și formeze nu numai deprinderi de muncă

fizică, dar să-și dezvolte și gândirea tehnică, gândirea economică, să-și desăvârșască educația tehnologică, limbajul muncii etc.

Minuind, prin practica productivă, mașinile și utilajele tehnice, se urmărește ca, pe fiecare fază și operație de lucru, să se dezvolte capacitățile intelectuale ale elevilor ca: atenția, precizia, perseverența etc., odată cu creșterea spiritului de răspundere pentru realizarea sarcinii încredințate, pentru ordine și disciplină ca părți componente ale personalității viitorului muncitor.

Ne străduim să acționăm în așa fel, prin instruirea practică comasată, încît specialistul pe care-l formăm azi să devină specialistul de mâine, capabil de a stăpîni tehnica și știința, printr-o pregătire multilaterală de specialitate, și cu deprinderi polyvalente, capabil de a deveni un producător cult de valori materiale și spirituale.

Prof. GALIS LAZAR
directorul Liceului Industrial Nr. 1
din Carei, județul Satu Mare

Perfecționarea activității desfășurate de cadrele didactice din mediul rural

Întreaga muncă a Inspectoratului Școlar Județean Vilcea este întemeiată pe un concept de integrare teritorială a învățămîntului sub imperativele dezvoltării naționale a acestuia. Brigăzile de îndrumare au fost prezente, de la începutul anului școlar și pînă acum, într-un număr însemnat de comune cum sint: Cîineni, Mileolu, Bujoreni, Mureșeasca, Lăluș, Susani, Racovița și altele, ajutînd cadrele didactice la traducerea în viață a unor preocupări specifice privind educarea tinerii generații.

Prezența activă a inspectorilor școlari la cit mai multe dintre aceste manifestări — cu precădere acolo unde rezultatele procesului instructiv-educativ nu se încadrează în limitele exigențelor învățămîntului modern, acolo unde mai persistă neglijența și abateri de la viața școlară înțelegă ca un ansamblu ce integrează elevii și cadrele didactice — contribuie la cunoașterea și popularizarea aspectelor concrete, a specificului activității din fiecare unitate școlară. Pe aceeași linie, a deschiderii spre problemele concrete ale vieții și muncii din școli, s-au realizat unele acțiuni între școlile aparținînd aceluiași consiliu unic agroindustrial. În județul nostru a crescut substanțial numărul școlilor de zece ani din mediul rural, avînd clase ce pregătesc viitoarele cadre ale agriculturii noastre moderne, beneficiind de aportul didactic al unor specialiști în diferite ramuri ale agriculturii. O serie de fructuoase schimburi de experiență cu directorii școlilor din mediul rural au fost organizate în acest prim trimestru al anului școlar în localitățile Făurești, Găsieni, Mătești și altele, scoțînd în evidență aspecte ale muncii didactice, atât la clasă, cit și la locurile de muncă practică; s-au prezentat realizări ale elevilor pe loturile școlare, precum și modul de organizare a unor cabinete și laboratoare.

Coordonarea muncii dintre unitățile de învățămînt rurale și cele urbane este o altă preocupare permanentă a muncii noastre de îndrumare. Profesorii diferitelor licee din mediul urban — care patronază școlile rurale — participă, cu un bogat material didactic (planșe, diafilme, filme de scurt metraj) la realizarea unor lecții deschise, demonstrații practice, la acțiunile unor colective de cadredă și specialități și cele legate de orientarea școlară și profesională, în special în rîndul elevilor claselor a VIII-a și a X-a; avînd o experiență mai mare în integrarea învățămîntului cu producția, realizează înțîlniri cu elevii și cadrele didactice, pe această temă; îndrumă cercurile pe specialități ale elevilor, contribuie cu materiale metodico-științifice la cercuri pedagogice și la altele diverse manifestări cu caracter metodic desfășurate în școli. Un însemnat ajutor îl acordă aceste licee unităților de învățămînt din mediul rural, prin dotarea unor laboratoare și cabinete cu materiale și mijloace de învățămînt, și în vederea realizării altor obiective de ordin material ca: terenuri și săli de sport, microferme agricole, construcții anexe etc. Evidențiem, în acest sens, legăturile pe care le țîn, cu succes, cu școlile din comune și sate, liceele industriale nr. 2, 3, 4 din municipiul Rm. Vilcea, Liceul Industrial din Drăgășani și liceele agroindustriale Bălcești și Drăgășani.

Un rol important în acțiunile de perfecționare a cadrelor didactice din mediul rural îl deține directorul coordonator, adevărat reprezentant al inspectoratului școlar județean în zonă, răspunzînd de organizarea întregii activități metodico-științifice, de îndrumarea cadrelor didactice tinere în perioada de adaptare a primilor ani de muncă.

Repartizarea inspectorilor școlari pe zone este în lumina principiilor de integrare și omogenitate a învățămîntului județean, inspectorul școlar fiind, de asemenea, un factor dinamizator al in-

tergii activității de perfecționare; dispunînd de o bogată experiență, el are sarcina să imbine dialectic îndrumarea și controlul, încheind, totodată, „bucla informațională” între inspectorat și unitățile de învățămînt.

Alte modalități de conectare a cadrelor didactice la tensiunea muncii creatoare, a continuei perfecționări, le oferă cercurile pedagogice, care reușesc educatoarele, învățătorii, maștrii-instructorii și profesorii (pe specialități), precum și directorii de școli. Deosebit de importantă, în sensul celor discutate aici, este ridicarea continuă a nivelului științific al temelor puse în discuție de cadrele didactice din mediul rural, cu aceste prilejuri: „Rolul școlii în viața economică și socială a comunei”; „Desfășurarea la un nivel calitativ superior a lecțiilor și activităților educative”; „Specificul practicii productive în mediul rural”; „Relația școlii cu familia în comunitatea rurală”; „Păstrarea tradițiilor folclorice prin procesul de învățămînt” — iată doar cîteva teme pe care Inspectoratul Școlar Județean Vilcea le-a propus spre dezbateri cercurilor pedagogice ale cadrelor din școlile rurale ale județului nostru.

Pentru a realiza în condiții optime integrarea elevilor în prima treaptă de liceu, inspectoratul școlar județean a organizat instruirii sistematice ale cadrelor didactice din mediul rural și urban care urmează să predea la clasele a IX-a, cu precădere la specialitățile limba și literatura română, matematică, fizică, biologie, chimie. Totodată, sint organizate periodice, în toate școlile din județ, schimburi de experiență între profesori și învățători, în scopul facilitării trecerii elevilor din învățămîntul primar în cel gimnazial.

Urmărîm, de asemenea, antrenarea unui număr cit mai mare de cadre didactice, atât de la oraș cit și din comunele și satele noastre, la activitățile filialelor societăților științifice de matematică, biologie, fizică, filologie, istorie, contribuînd astfel la impulsionearea activității de cercetare științifică în rîndul cadrelor didactice din întreg județul.

În munca deosebit de complexă desfășurată de Inspectoratul Școlar Vilcea, noțiunea de școală rurală desemnează un mediu economic și social deosebit de activ, fapt care presupune și necesitatea unei atenții sporite din partea noastră. Dichotomia oraș-sat, centru-periferie este, din punct de vedere valoric, demult depășită. Un exemplu, în finalul acestui prezentări este, credem, edificator; în toate școlile județului Vilcea, inclusiv cele din mediul rural, catedrele de învățători și profesori sint ocupate în cea mai mare măsură de cadre cu o bună pregătire profesională. Acest lucru a făcut să înregăstrăm, an de an, rezultate tot mai bune în pregătirea elevilor, faptul că la probele de verificare pentru înscrierea în clasa a IX-a, mulți elevi provenind din localitățile rurale, precum Firtătești, Prundeni, Tetolu, Mătești, Drăgoești și altele, au obținut note bune la limba română și matematică la liceele industriale nr. 1, 2, 3, 4 și Liceul Economic din Rm. Vilcea, precum și la liceele industriale Horezu și Drăgășani. Totodată, s-au făcut progrese însemnate pe linia integrării dascălilor în viața comunei, indicativ important al perfecționării profesionale și al creșterii nivelului de conștiință profesională.

Dispariția inegalităților dintre sat și oraș și la nivelul procesului instructiv-educativ, corelată cu păstrarea unui anumit specific al învățămîntului din mediul rural, caracterizează această epocă pe care cu mîndrie o numim epoca Ceaușescu, cea mai fertilă, cea mai bogată în împliniri din întreaga istorie a patriei.

Prof. dr. GH. SIMEANU
inspector școlar general
al județului Vilcea

Valori educative ale instruirii practice

Urînd cu consecvență și simț de răspundere indicațiile secretarului general al partidului, privitoare la modernizarea și perfecționarea învățămîntului, liceul nostru a cunoscut în ultimii șase ani profunde transformări de adaptare la profilul mecanic. Astfel, am ajuns ca fondurile fixe să crească la peste 15,24 milioane lei, să dispunem de cabinete și laboratoare pentru predarea la indici calitativ superiori a tuturor disciplinelor fundamentale și umaniste, cabinete de desen tehnic, cabinete pentru predarea disciplinelor tehnice, precum și zece ateliere de instruire practică pentru însușirea meserilor: lăcătușărie, sudură, electromecanică și prelucrări prin așchiere. Această bază materială garantează echilibrul dinamic între activitățile de transmitere și asimilare a cunoștințelor și activitatea de învățare prin munca productivă.

Cu sprijinul acestor condiții optime de muncă ne străduim să găsim forma cea mai eficientă de organizare a practicii productive în spiritul măsurilor luate de Ministerul Educației și Învățămîntului. Astfel, am trecut de la practica fragmentată la practica comasată de 3-5 săptămîni pe trimestru, asigurînd loc de muncă pentru fiecare elev în cadrul întreprinderii patronatoare sau în atelierul școlii. Prin practica comasată, urmărîm ca elevii să se acomodeze cit mai eficient cu noul mediu de muncă sau putem afirma cu certitudine că apare fenomenul integrării tineretului școlar prin munca efectivă, alături de muncitorii din fabrică. Prin practica comasată urmărîm să asigurăm posibili-

lități de cunoaștere „pe viu” a utilajelor cu care elevii de astăzi vor lucra mai târziu, precum și valorificarea practică a cunoștințelor tehnice acumulate prin predarea la clasă. Facem eforturi să corăim mult mai bine pregătirea dintre teorie și practică, colaborarea dintre ingineri și maștri instructori, să excludem paralelismul predării și repetării unor noțiuni teoretice de fizică, chimie și tehnică. În fine, prin practica comasată dorim să realizăm mai repede, mai bine și mai eficient, politica partidului nostru în pregătirea la un nivel corespunzător a tineretului, înzestrat cu convingeri și deprinderi practice de muncă fizică și intelectuală.

Am urmărît ca, de la începutul anului școlar, prin predarea cunoștințelor de tehnologia meseriei, să se insiste asupra proceselor tehnologice ce concură la însușirea meseriei, creînd premise asupra formării deprinderilor de muncă fizică diversificată pe faze tehnologice. Inginerii, realizînd ritmic programa școlară, în concordanță cu programa de instruire practică, au creat cadrul propice de desfășurare a unui proces tehnologic pe bază de documentație tehnică aferentă lucrului, au fundamentat teoretic defalcarea procesului tehnologic în elementele sale simple ca: operație, fază, trecere, minuire și mișcare.

Realizarea planului de producție — ce se fixează de comun acord cu întreprinderea patronatoare în funcție de programa de instruire practică și specificul meseriei — impune în cadrul fazelor tehnologice executarea diferitelor operații tehnice, ceea ce duce la diver-